

Akt.nr. 47

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 15. oktober 2009
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2009-5430-0159
Dok.: MAR40714

Telefonnotits vedrørende samtale med Norsk Kennel Klub om det norske dokumentationskrav

Jeg rettede d.d. henvendelse til Norsk Kennel Klub vedrørende de norske regler om DNA-kodning af hunde.

Norsk Kennel Klub oplyste, at alle hvalpe af racen staffordshire bull terrier og begge forældre får udtaget en blodprøve i forbindelse med chip-mærkning inden registrering i Norsk Kennel Klub. Registreringen skal ske, inden hvalpene sælges. *Pt. kun denne race*

Blodprøven udtages af en dyrlæge, der indsender disse til et centralt lager, som Norsk Kennel Klub ejer og er ansvarlig for. Norsk Kennel Klub betaler alle driftsomkostningerne i forbindelse hermed. Hvis der senere opstår tvivl om, hvorvidt en hund er af en bestemt race, foretages en DNA-analyse på baggrund af blodprøven, som sammenholdes med oplysningerne på hundens stamtavle om hundens forældre. Norsk Kennel Klub kan endvidere foretage stikprøvekontrol (DNA-analyse) uden der foreligger en konkret mistanke om, at hunden er af en anden race end anført i stambogen.

Det er opdrætteren, der afholder udgiften til udtagning af blodprøve, ligesom det er opdrætteren, der betaler for DNA-analysen, hvis det bliver relevant. Der er ifølge Norsk Kennel Klub sjældent tvister om betalingsspørgsmålet.

Det er ikke lovpligtigt i Norge at mærke og registrere sin hund, men Norsk Kennel Klub stiller krav herom, hvis hunden skal deltage i prøver mv. i klubbens regi.

Slotshøjsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jtu@jm.dk

Norsk Kennel Klub oplyste endvidere, at det i praksis kan være vanskeligt for ejere af hunde, som ikke har fået udtaget blodprøve eller er registreret i Norsk Kennel Klub, at bevise, at hunden ikke er en af de forbudte racer. Det er derfor mest sikkert -- hvis man ønsker en hund, der kan ligne en af de forbudte hunderacer -- at købe den af én af Norsk Kennel Klubs opdrættere, da man herefter er sikker på at kunne føre det fornødne bevis for, at hunden ikke er en forbudt hunderace.

Norsk Kennel Klub stiller endvidere krav om, at importerede hunde af racen staffordshire bull terrier afleverer en blodprøve, inden hunden registreres i Norsk Kennel Klubs register. Dette skal sikre, at man i tvivlstilfælde kan sammenligne blodprøven afgivet, da hunden blev importeret, med en ny blodprøve. På denne måde forhindres det, at en lovlig stamtavle overføres på en ulovlig hund.

Dato: 15. oktober 2009
Kontor: Dyrevetfagdirektoratet
Supernr.: 2009-5430-0159
Dokl.: MAR40714

**Telefonnotits
vedrørende samtale med Norsk Kennel Klub
om det norske dokumentationskrav**

Jeg rettede d.d. henvendelse til Norsk Kennel Klub vedrørende de norske regler om DNA-kodning af hunde.

Norsk Kennel Klub oplyste, at alle hvalpe [du nævnte, at hvalpe af racen staffordshire bullterrier får foretaget blodprøve – er der andre specifikke racer, hvor Norsk Kennel Klub anbefaler det? Eller er det alle hunde-hvalpe?] og forældredyr får udtaget en blodprøve i forbindelse med chip-mærkning og registrering i Norsk Kennel Klub, inden hvalpen sælges. I dag gælder det KUN denne rasen. ALLE valpene og begge foreldrene MÅ levere blodprøve slik som beskrevet ved hvert kull før vi registrerer valpene.

Blodprøven udtages af en dyrlæge, der opbevarer den lokalt på et lager, som Norsk Kennel Klub er ansvarlig for. Den lokale veterinæren sender ALLE blodprøverne til et SENTRALT lager som NKK ejer og har ansvaret for og som NKK betaler alle driftskostnader for. Hvis der senere opstår tvivl om, hvorvidt en hund er af en bestemt race, foretages en DNA-analyse på baggrund af blodprøven, som sammenholdes med oplysningerne på hundens stamtavle om hundens forældre.

NKK har også etter avtalen som inngår med oppdretter anledning til å foreta stikkprøve kontroll / DNA analyse når som helst og uten at det foreligger en mistanke.

Det er opdrætteren, der afholder udgiften til udtagning af blodprøve, ligesom det er opdrætteren, der betaler for DNA-analysen, hvis det bliver relevant. Der er ifølge Norsk Kennel Klub sjældent tvister om betalings-spørgsmålet.

Slotsholmsgade 10
1216 K#benlue nr. K.

Telefon: 7225 8400
Telefax: 3393 3510

www.justisministeriet.dk
jrm@jm.dk

Det er ikke lovpligtigt i Norge at mærke og registrere sin hund, men Norsk Kennel Klub stiller krav herom, hvis hunden skal deltage i prøver mv. i klubbens regi.

Norsk Kennel Klub oplyste endvidere, at det i praksis kan være vanskeligt for ejere af hunde, som ikke har fået udtaget blodprøve eller er registreret i Norsk Kennel Klub, at bevise, at hunden ikke er en af de forbudte racer. Det er derfor mest sikkert – hvis man ønsker en hund, der kan ligne en af de forbudte hunderacer – at købe den af én af Norsk Kennel Klubs opdrættere, da man herefter er sikker på at kunne føre det fornødne bevis for, at hunden ikke er en forbudt hunderace.

NKK krevr også at alle importør av denne rasen avleverer en slik blodprøve før NKK omregistrerer hunden til vårt register. Da kun av dette ene individ. Dette gjøres for at man ved tvil om det faktisk er denne hunden kan foreta en parallell undersøkelse av aktuell hund sammenlignet med den prøve som ble levert ved importen. Dette for å forhindre at noen forsøker å overføre en lovelig stamtavle til en ulovelig hund.

Registrering av staffordshire bull terrier

Nye regler fra 1. januar 2002, redigert 24. september 2002:

Fra 1. januar 2002 kreves innsending av blodprøver på staffordshire bull terrier.

Blodprøvene skal oppbevares av blodtypelaboratoriet så avstammingskontroll kan foretas ved behov.

Bakgrunn:

Over en tid har det blitt hevdet at forbudet mot hold av pit bull terrier/pit bull lignende hunder har blitt omgått ved å registrere pit bull som staffordshire bull terrier. Omfanget og holdbarheten i påstanden har NKK ikke kunnet verifisere. NKK har ikke mottatt noen henvendelse med påstand om konkrete hunder som er registrert på feil premisser.

Innføring av restriksjon/særlig krav for registrering av staffordshire bull terrier har derfor NKK vært noe tilbakeholdne med. For alle raser har NKK det krav at innsendte registreringsanmeldelser oppfyller de krav som regelverket forlanger, samt at oppgitte data er korrekt oppgitt. Ved sin underskrift inntar oppdretteren for at oppgitte data er korrekt. Reaksjoner med inspeksjon av kull, avstammingskontroll osv. har til nå kun vært gjort etter begrunnet mistanke på enkeltkull.

Vår holdning til ulike kamphunder, og særlig pit bull terrier, har siden den først kom til Norge vært helt klar. Dette er hunder og en kultur vi må ha lov til å prøve å hindre utbredelse av.

Like viktig og klart har det også vært å støtte det ansvarlig oppdrett og hundehold. I dette er staffordshire bull terrier og deres eiere likestilt med alle andre. Oppdrettere av denne rasen som følger regelverket og holder hunden på forsvarlig måte må ikke mistenkeliggjøres. Staffordshire bull terriereiere skal ikke lide under andre personers forsøk på omgåelse av norsk lov/NKKs regelverk. Vi tror at å kvalitetssikre registrering av valper er i staffordshire bull terrieroppdrettere og deres eieres interesse. Rutinene ved registrering bør derfor så langt som mulig sikre at de hundene som registreres virkelig er rene staffordshire bull terrier og at de hundene som oppgis som foreldre virkelig er de hundene som er angitt på stamtavlen. Blodprøver kan kun vise hvorvidt de oppgitte foreldrene virkelig er foreldre men foreløpig ikke hvorvidt de virkelig er staffordshire bull terrier.

Problematikken ble diskutert på NKKs representantskapsmøte i vår. Saken ble da vedtatt oversendt til Hovedstyret for utredelse. NKKs Hovedstyre har etter dette avholdt møte med Norsk Terrier Klub og i forståelse med klubben vedtatt å innføre følgende:

Staffordshire bull terrier kan fra 1/1 2002 kun registreres når følgende vilkår er oppfylt:

MERK: VALPENE MÅ MIDLERTIDIG REGISTRERES FØR DET TAS BLODPRØVER!

1. Skjema for **midlertidig registreringsanmeldelse** skal benyttes (blått skjema)
 - Dersom en eller flere valper dør etter midlertidig registrering er foretatt, men før blodprøve er tatt, avgjør NKK Hovedstyret, på bakgrunn av oppdretters søknad, om kullet opprettholder sin registrering.
2. Mor og far skal være registrert i NKK og ID-merket.
 - For å få registrert valper etter hunder som er født etter 01.01.02, må valpekullets foreldre være registrert i NKK etter gjeldende regler (se under). For far som er bosatt i utlandet med utenlandsk eier, må hunden være registrert i hjemlandet.
 - Importer? se under.
3. Det skal sendes inn blodprøver (EDTA) av både mor og far ved registrering av **hvert kull**.
4. Det skal sendes blodprøve (EDTA) av **alle valpene i kullet samlet**, prøvene skal tas hos veterinær og **før** valpene leveres.
5. Alle valpene skal være ID-merket ved prøvetidspunktet og ID-merking må være knyttet opp imot de gitte registreringsnumrene på midlertidige registreringsbevis/ID-kort.
6. Prøvene skal sendes inn av veterinæren og skal følges av utfylt skjema
 - For valper og mor (samt for far hvis den sendes inn samtidig): Skjema A.
 - For far hvis den sendes inn alene: Skjema B.Et eksemplar av skjema sendes NKK til orientering og varsling.
7. Blodprøvene oppbevares ved Blodtypelaboratoriet ved Norges Veterinærhøgskole. Bekreftelse på at blodprøvene er mottatt sendes NKK av laboratoriet før endelig registrering foretas.

8. Kun oppdaterte skjemaer kan brukes ved innsending av blodprøver. Slike skjema får oppdretter tilsendt fra NKK sammen med midlertidig registrering. Skjemaene kan også skrives ut fra NKKs hjemmeside, www.nkk.no
9. Alle blodprøver skal være tatt hos veterinær og sendes inn fra veterinærkontoret. Blodprøvene må være entydig merket.
10. Kullet kan ikke registreres dersom:
 - Blodprøve mangler fra en eller flere valper.
 - En eller flere valper konstateres å ha annen enn den oppgitte avstamning.
 - Foreldrene ikke er registrert i NKK eller ID-merket etter gjeldende regler.

Import av stafforshire bull terrier:

1. Hunden skal være ID-merket i landet den kjøpes fra ***før importen finner sted*** (gjelder også fra Sverige).
2. Det skal tas blodprøve av hunden i det ***landet hunden kjøpes fra***. Prøven skal sendes Blodtypelaboratoriet ved Norges Veterinærhøgskole. ID-merkingen skal kontrolleres, og skjema B skal fylles ut og sendes inn sammen med prøven. (skjema B finnes også i en engelsk utgave, se NKKs hjemmeside eller kontakt NKK)

NKK dekker kostnaden med oppbevaring av blodprøver ved blodtypelaboratoriet.

Unntak: Dersom det ved avstammingskontrollen konstateres uregelmessigheter (dvs. at ikke alle valpene er etter samme foreldrepar) må oppdretter svare for analyse kostnadene.

Kostnader ved blodprøvetaking og ID-merking må dekkes av/via oppdretter og er NKK uvedkommende.

Ved å sende inn et kull for registrering/importert hund for omregistrering bekrefter oppdretter/eier at reglene er kjent og akseptert.

Ot.prp.nr.45 (1990-1991). Om midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

TITTEL: Ot.prp.nr.45 (1990-1991)
Om midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

KILDEDEK:

DATO: 1991-04-26

DEPARTEMENT: Landbruksdepartementet

SIDETALL: 6

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.45 (1990-1991)

Henvisninger i teksten: lov-1991-07-04-86 (Kamphundlov)

Side 1

Saksøking

INNHOOLD

Ot.prp.nr.45 (1990-1991). Om midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

- 1 Innledning og bakgrunn
- 2 Intensjoner og prinsipper i lovforslaget
- 3 Høringsuttalelser
- 4 Regulering i andre land
- 5 Økonomiske konsekvenser
- 6 Merknader til de enkelte paragrafer

Utkast til midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

1 Innledning og bakgrunn

Hundehold er i dag til glede og hygge for svært mange mennesker. Vanligvis er hundeholdet uproblematisk for omgivelsene. Det kreves imidlertid ansvarsbevissthet fra eierens side i stell og pass slik at hundeholdet ikke blir til sjenanse eller ulempe for andre. Valg av type hund har vært helt opp til den enkelte. Alle typer hunder har vært tillatt i Norge. I den senere tid har det blitt en økende interesse for hold av hunder som er aggressive, kampvillige og utholdende og som av den grunn ansees som farlige for mennesker og dyr. Hunder skal ikke være « kampredskap » eller oppfattes som det av omgivelsene. Det er i samfunnets interesse å sette en stopper for uønsket hundehold når det virker truende og oppfattes svært negativt av mange mennesker. Samfunnet ønsker å reagere mot denne type hundehold, og det synes ikke å være ønskelig med videre utvikling fordi hundene representerer en fare for omgivelsene og skaper frykt.

Våren 1990 signaliserte Landbruksministeren at det burde vurderes et lovforbud mot denne type hunder. Saken ble også tatt opp i Stortingets spørretime.

Landbruksdepartementet har undersøkt om det i eksisterende lovverk er hjemmel for å forby import, hold og avl av farlige hunder. Justisdepartementet har vurdert hjemmelsmulighet i lov 22. juni 1934 nr. 5 om midlertidig innførselsforbud m.v. Konklusjonen er at den ikke kan gi noen hjemmel. Etter

vurdering kan heller ikke lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 8. juni 1962 nr. 4 om tiltak mot dyresjukdommer (husdyrloven) og mellombels lov 13. desember 1946 nr. 29 om innførselsforbud gi hjemmel for et forbud.

Da det ikke er hjemmel for et forbud i eksisterende lovverk, er det vurdert å innpasse nye regler i en annen lov.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet pekte på at et lovforbud kan innpasses i en lov som regulerer eller forbyr anskaffelse, oppbevaring, eie og « hold » av farlige gjenstander. Det er minst to slike lover; lov om skytevåpen og ammunisjon og lov 11. juni 1976 nr. 79 om produktkontroll. Forvaltningen av produktkontrollen er delt mellom Miljøverndepartementet og Familie- og forbrukerdepartementet. Sistnevnte departement ga ikke støtte til å innpasse en lovregulering i produktkontrollen. De støttet imidlertid forslaget om et lovforbud.

Justisdepartementet har vurdert en innpassing i lov 9. juni 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon. De konkluderer med at et forbud mot farlige hunderaser vil ha liten saklig sammenheng med lovens formål og forbudet vil derfor klart ligge på siden av det som ellers er regulert i loven.

På bakgrunn av de undersøkelser og vurderinger som er gjort synes den beste løsning å være at det fremmes forslag om en selvstendig lov som forbyr innførsel, hold og avl av farlige hunder. Landbruksdepartementet utarbeidet deretter ett lovforslag om midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder som ble sendt på høring 18. mars 1991.

2 Intensjoner og prinsipper i lovforslaget

Det har ikke vært intensjonen å forby raser som i dag har stor utbredelse og som er aksepterte raser i norske hundemiljøer. Lovreguleringen skal forhindre utvikling av et hundehold som synes unødvendig og uønsket av publikum. Foreløpig har det bl.a vært fokusert på Pit Bull Terrier og krysninger av denne. Disse ønskes ikke i Norge og vil være forbudt etter loven. Rundt om i verden finnes

Side 2

det en rekke andre hunderaser som går under betegnelsen kamphunder.

I forskriftsform ble det foreslått å utarbeide en liste over raser og typer som Landbruksdepartementet anser for å komme inn under definisjonen av hva som er en farlig hund. Listen vil ikke være uttømmende og vil bli supplert etter hvert som det dukker opp ukjente eller nye raser for det norske hundemiljøet når det dokumenteres at de er særlig farlige. Lovteksten er forøvrig utformet slik at enhver hund uansett rase, rammes av loven dersom den etter loven kan defineres som farlig.

Lovforslaget har også den intensjon at det blir en strengere reaksjon i de tilfellene hunder skader mennesker eller dyr. Gjennom lovforslaget vil man kreve større aktsomhet og ansvarsfølelse når det gjelder hundens adferd.

For å oppnå raskest mulig effekt av forbudet mot innførsel, hold og avl av farlige hunder, vil det ikke bli lov å avle mer på hunder som loven gjelder for og som allerede er i Norge når loven trer i kraft. Farlige hunder som fødes etter ikrafttredelsen skal avlives. Det har vært vurdert om farlige hunder som allerede er i landet bør avlives etter ikrafttredelsen, men så langt har man ikke ønsket å gå for å gjennomføre lovens formål.

Loven foreslås som en tidsbegrenset og midlertidig lov. Det er ønskelig etter en tid å vurdere effekten av loven og om behovet for lovregulering av dette feltet fortsatt er til stede.

Landbruksdepartementet skal ha forvaltningsansvaret for loven, og være klageinstans for politiets vedtak. Landbruksdepartementet er det mest nærliggende departement fordi en allerede har forvaltningsansvaret for regelverket knyttet til dyrehelse og dyrehold. Vurderingen av hva som kan betegnes som en farlig hund regnes hovedsakelig for å være en veterinærfaglig oppgave. Dessuten fører departementet kontroll med innførsel av dyr i henhold til bl.a lov 8. juni 1962 om tiltak mot dyresjukdommer (husdyrloven) og har et forvaltningsapparat som også kan ta hånd om innførselssaker ut fra denne lovens bestemmelser.

Det er ikke tatt stilling til om loven skal gjelde for Svalbard, men det foreslås at Kongen kan bestemme at loven skal gjelde for Svalbard.

3 Høringsuttalelser

Lovutkastet har vært på høring til berørte organisasjoner og organer. Følgende har gitt uttalelse: Justisdepartementet, Finansdepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Barne - og familiedepartementet, Miljøverndepartementet, fylkesveterinærene, Norsk Kennelklubb, Veterinærinstituttet, Dyrebeskyttelsen, Statens Karantenestasjon for dyr, Norges Hundekjørerforbund og Toll- og avgiftsdirektoratet.

De fleste høringsinstanser er positive til at det skjer en regulering av uønsket hundehold, og at reaksjonene overfor hunder som gjør skade på mennesker eller dyr blir innskjerpet. Vanskelighetene med å definere hva som skal ansees som farlig hund påpekes. Flere høringsinstanser mener at det bør stå i loven hvilke raser eller blanding av raser som loven skal gjelde for. Departementet ønsker ikke å ha en fast liste i loven, fordi det er tungvindt å endre / utvide listen. I stedet foreslås at det med hjemmel i loven føres en liste i forskriftsform over raser eller typer som ansees å komme inn under loven. Ved søknad om innførsel av nye raser til Norge, må det vurderes om rasen kommer inn under loven, og listen kan utvides etter behov.

Høringsutkastet anga en bestemt rase og krysning av denne som et eksempel på en farlig hund. Etter ny gjennomgang er en kommet til at loven ikke bør fokusere på en bestemt rase, men henføre alle aktuelle raser til listen over raser eller typer som skal utarbeides som en forskrift til loven.

For å få kontroll med farlige hunder som allerede er i landet, har det vært vurdert å foreslå en ID-merking. Departementet er imidlertid kommet til at det er vanskelig å gjennomføre. Alle hundene må oppspores, og det er ikke noe felles registreringssystem som i dag kan lette dette oppsporingsarbeidet.

Høringsutkastet benyttet ordet « import » i lovteksten. Toll- og avgiftsdirektoratet bemerket at ordet « innførsel » bør benyttes i stedet. Forslaget er endret i tråd med dette.

Justisdepartementet påpekte i sin høringsuttalelse at begrepet « farlige hunder » bør knyttes til objektive kriterier ved hunden, ikke til oppdretterens subjektive forutsetninger slik høringsforslaget til § 2 la opp til. Dette er tatt til etterretning, og Justisdepartementets forslag er lagt til grunn i lovteksten. Justisdepartementet har videre påpekt svakheter ved høringsutkastets § 5 hvor det hadde avgjørende betydning om skaden var voldt av en provosert

eller en ikke-provosert hund. Departementet stilte seg tvilende til om denne avgrensningen var tjenlig. Lovforslaget er endret i tråd med dette, og forslaget fra Justisdepartementet er innarbeidet. Flere høringsinstanser hadde lignende bemerkninger til denne paragrafen.

Ved ny gjennomgang av lovteksten er det utelatt bestemmelser om hva som kreves av

Side 3

opplysninger i søknader om innførsel. I stedet gis departementet hjemmel til å fastsette forskrifter om import. Justisdepartementet påpekte at det for importør av ufarlige raser ikke virket nærliggende å lete i den foreslåtte særlov for å finne kravene til importsøknader. Generelle regler for innførsel er gitt med hjemmel i husdyrloven § 8.

For øvrig er det foretatt mindre endringer av redaksjonell karakter i forhold til høringsforslaget.

4 Regulering i andre land

I Danmark er det fremmet lovforslag om ny dyrevernlov, og forslagens § 10 vil gi mulighet til å fastsette forskrifter om forbud mot hold av f.eks. farlige hunder. § 10 har følgende ordlyd:

« Justisministeren kan fastsætte regler mod hold af dyr, der kan frembyde fare, skabe frygt eller som vanskeligt kan holdes i fangenskab på dyreværnmæssig forsvarlig måde. »

I Nederland er det fremmet et lovforslag om forbud mot besittelse, avl, handel og innførsel av dyreraser som kan skape fare for menneskers eller dyrs sikkerhet. De raser som omfattes av reglene skal fastsettes i forskrifter og man tar særlig sikte på å ramme Pit Bull Terrier.

Spørsmålet om behov for regler på dette området har vært vurdert i flere andre land, men de har valgt ikke å lage spesielle regler rettet mot farlige hunder.

5 Økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser av lovforslaget ansees for å være begrensede. Gjennomføring av tiltak etter loven foreslås dekket av den enkelte hundeeier eller den som har hunden i sin varetekt. Det offentlige må bære de administrative utgiftene i forbindelse med behandling av innførselssøknader. Arbeidet vil bli noe mer omfattende for å følge opp bestemmelsene i dette lovforslaget i forhold til det som allerede er nødvendig av kontroll etter dagens bestemmelser i forbindelse med sjukdomskontroll ved innførsel. Utgifter i forbindelse med grensekontroll utført av grenseveterinæren, vil bli belastet den som innfører hunden.

Politiet forventes å få noe merarbeid i forbindelse med håndheving av loven. Ved fokusering på problemet med farlige hunder øker antagelig tilfellene der politiet blir trukket inn for å få en reaksjon og følge opp saken. Hvor omfattende dette arbeidet blir, vil en først se når loven har vært praktisert en stund.

6 Merknader til de enkelte paragrafer

§ 1

..lov-1991-07-04-48-§1 (Kamphundlov)

Formålet med loven er å beskytte mennesker og dyr mot angrep og skader fra farlige hunder. Loven skal ikke bare beskytte mennesker, men også dyr.

§ 2

, lov-1991-07-04-48-§2 (Kamphundlov)

Loven skal gjelde for « farlige hunder ». Det tenkes spesielt på å ramme « kamphunder », men det er ikke et entydig begrep. De spesielle egenskapene ved kamphunder nevnes derfor i definisjonen av hva som må sies å være en farlig hund. Kamphund nevnes ikke i lovteksten da det kan bli en snevrere ramme for loven enn det som er intensjonen.

Departementet gis forskriftshjemmel for å utarbeide en liste over farlige hunder. Det er ikke meningen at den skal være uttømmende. Ved innførselssøknad for hund som ikke står oppført på listen, må departementet vurdere om hunden kommer inn under definisjonen i § 2 og skal nektes innførsel. Denne vurdering vil måtte foretas ved nye raser som ønskes innført.

§ 3

, lov-1991-07-04-48-§3 (Kamphundlov)

Det er forbudt å innføre farlige hunder. For å hindre utbredelse er dette den viktigste bestemmelsen i tillegg til forbudet mot avl. Innførselsforbudet gjelder også for sæd og embryo. Ulovlig innførte hunder skal utvises når de blir oppdaget. Det kan i stedet være aktuelt å kreve hunden avlivet for å unngå kostnader ved å sende hunden ut av landet. Ved ulovlig innførsel av sæd og embryo vil reaksjonen være retur eller destruksjon. Det er ikke sagt noe om det i lovteksten, da reaksjoner ikke behøver reguleres i selve loven.

§ 4

, lov-1991-07-04-48-§4 (Kamphundlov)

Det er forbudt å holde eller avle farlige hunder. Så snart det er bestemt at en rase kommer inn under loven, vil rasen ikke kunne brukes i avl. Hunder som holdes ulovlig eller brukes ulovlig i avl kan kreves avlivet.

§ 5

, lov-1991-07-04-48-§5 (Kamphundlov)

Hovedregelen er at en hund som har påført menneske eller dyr skade, kan av enhver innen en måned etter skadeforvoldelsen, kreves avlivet ved politiets foranstaltning. Det innebærer en strengere bestemmelse enn den som i dag finnes i straffeloven § 354. I praksis har det vært vanskelig å få gjennomslag for

Side 4

avliving av hund etter straffeloven. Straffelovens reaksjon sett i forhold til § 2 i bufeloven av 9. juli 1926 for reaksjonen på skade forvoldt av hund, har ikke vært logisk. Det har vært strengere regler der hunden har skadet dyr. Forslaget i foreliggende lovutkast vil rette på denne skjevhet. Det er ikke lagt inn noen reaksjonsadgang fra skadelidte overfor hunden slik det er mulighet til i § 2 i lov om ansvar for skade på bufe ved hund av 9. juli 1926 nr. 4. Der kan hunden avlives bl.a av eieren av bufeet. Så streng reaksjon med mulighet til å ta « loven i egen hånd » er ikke foreslått.

Det kan lett tenkes situasjoner der skade er skjedd, men omstendighetene rundt er av en slik art at det ville være helt urimelig om skaden skulle føre til avliving. Politiet vil måtte vurdere dette i hvert enkelt tilfelle. Skaden som er påført mennesket eller dyret, bør være alvorlig. Psykiske skader på mennesker kan også regnes som alvorlige. Der dyr er involvert bør ikke skaden være en følge av naturlige instinkter hos f.eks. jakthunder. Hundens reaksjon før skaden bør betegnes som unormal når det gjelder hunder som ikke betegnes som farlige. For farlige hunder kan skaden

i flere tilfelle sies å skje ut fra naturlige instinkter, og for disse tilfellene bør det reageres strengere. De som har farlige hunder har dessuten en spesiell grunn til å være påpasselige overfor sine hunder, så den ikke skader andre.

I de tilfellene skade skjer etter at hunden eller noe hunden skal beskytte er blitt provosert, må det vurderes om det er rimelig at hunden kreves avlivet. Omstendighetene rundt skaden bør her være alvorlige og av en slik karakter at det synes naturlig at det reageres på hundens reaksjonsmønster. Det kan f.eks. være hunder som er trent av privatpersoner til å overreagere for å beskytte noe eller noen. Det er ikke ønskelig at enkelte ferdes rundt med « hundevåpen ». I visse miljøer er det en tendens til å holde hunder til selvforsvar og trussel mot andre. Uheldig utvikling av denne type hundehold er ikke ønskelig. Der hvor hunder brukes i slik hensikt kan det være nødvendig med en reaksjon selv om hunden er provosert.

Hunder som holdes av politiet, forsvaret, vakselskaper og andre med samfunnets aksept på hold av skarpdresserte hunder, må her holdes utenfor. Det er ikke lovens hensikt å ramme tilfeller der disse hundene kan komme til å skade noen i sitt arbeid. Loven er heller ikke ment å ramme hunder som i en alvorlig situasjon forsvarer sin eier og av eieren brukes i en nødsituasjon. Det vil være en situasjon hvor hunden i stedet fortjener ros.

Annen setning gir mulighet til en skjønnsmessig vurdering i det enkelte tilfellet. Det er for å forhindre at hunder blir avlivet for minimale skader, påregnelige skader ut fra skadelidtes egen opptreden ved f.eks. provokasjon, skade etter uforstandig opptreden overfor hunden i forhold til dens naturlige reaksjonsmønster eller for skader som etter en helhetsvurdering av situasjonen ikke bør føre til så streng reaksjon.

Avgjørelsen om avlaving legges til politiet slik det er gjort i lignende tilfeller i andre lover, jf straffeloven § 354 annet ledd, reindrifftsloven § 29 femte ledd og bufeloven § 2. Justisdepartementet har lagt fram forslag til ny tvangsfullbyrdselseslov. I lovutkastet fremmes det forslag om at både straffeloven, bufeloven og reindrifftsloven endres på dette punkt slik at det blir namsmannen som avgjør spørsmålet om avlaving. Namsretten blir da klageinstans. Hvis dette lovforslaget blir vedtatt ønskes samme ordning for denne midlertidige loven. Landbruksdepartementet vil da unngå klagesakene på dette området. For nærmere redegjørelse av forslagene fra Justisdepartementet vises til Utkast til Odelstingsproposisjon om ny lov om tvangsfullbyrding og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdselsesloven).

Det er behov for å kunne ta hånd om hunder som blir rammet av lovens bestemmelser. Politiet synes nærmest til å ta hånd om denne siden av saken.

Denne paragrafen gjelder for alle hunder og vil derfor få stor betydning for landets hundeeiere. Deres aktsomhet bør skjerpes slik at de har kontroll på sine dyr. Den innebærer en skjerpelse i forhold til gjeldende bestemmelser.

§ 6

lov-1991-07-04-46-§6 (Kamphundlov)

Staten ønsker ikke å påta seg ansvar for utgifter i forbindelse med f.eks. avlaving eller utvisning av hunder etter denne loven. Den enkelte hundeeier pålegges derfor å betale eventuelle utgifter. Hvis det ikke finnes midler hos

vedkommende, foreslås at utgiftene blir dekket over Landbruksdepartementets budsjett.

§ 7

, lov-1991-07-04-48-§7 (Kamphundlov)

Departementet gis forskriftshjemmel for å kunne gi nærmere bestemmelser om innførsel og krav til opplysninger om rase eller type i søknad om innførsel. Likeledes for å kunne kreve opplysninger i veterinærattest som brukes ved innførsel fra Sverige. Landbruksdepartementet har behov for å samkjøre kravene etter denne loven og husdyrloven for å forenkle saksbehandlingen av innførselssaker. Det åpnes også for adgang til å gi forskrifter

Side 5

til utfylling og gjennomføring av lovens bestemmelser.

§ 8

, lov-1991-07-04-48-§8 (Kamphundlov)

Det er nødvendig med muligheter til en straffereaksjon ved overtredelse av loven §§ 3 og 4. Medvirkning straffes også. Straff kan være aktuelt selv om hunden blir avlivet. Strafferamme opptil 3 måneders fengsel foreslås.

§ 9

, lov-1991-07-04-48-§9 (Kamphundlov)

Hvis det anses som hensiktsmessig kan Kongen bestemme at loven skal gjelde for Svalbard.

§ 10

, lov-1991-07-04-48-§10 (Kamphundlov)

Det foreslås ikke å forlange avlaving av farlige hunder (jfr. § 2) som allerede er i Norge når loven trer i kraft. De som allerede har anskaffet farlig hund, kan beholde den. Etter at loven har trådt i kraft, kan imidlertid hunden ikke brukes i avl. Dette uønskede hundeholdet skal begrenses raskest mulig. Hvis det fødes hunder etter at loven trådte i kraft, er det i følge intensjonene for loven ikke ønskelig at det skal få leve opp. Det foreslås derfor at disse skal avlives. Farlige hunder som allerede er drektige når loven trer i kraft, vil også komme inn under bestemmelsen om avlaving av hunder født etter at loven trådte i kraft. Det er viktig for håndhevelsen av loven at det raskt utarbeides en forskrift med liste over hvilke hunder som i første omgang vil komme inn under loven.

Loven skal være midlertidig. Det synes best å ha en fast tidsramme som fastsettes allerede ved fremme av loven. Departementet ønsker å se hvordan loven fungerer og om den dekker det behov den er tiltenkt før den tas opp til ny vurdering. En midlertidig lov fram til 1. januar 1996 synes tilstrekkelig.

Landbruksdepartementet *tilrår:*

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt utkast til proposisjon til Stortinget om midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

VI HARALD, Norges Konge, *gjør vitterlig:*

Stortinget blir innbudt til å gjøre vedtak til midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder i samsvar med vedlagte utkast.

Tilråding fra Landbruksdepartementet ligger ved i avtrykk.

Utkast til midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

§ 1

Formålet med denne lov er å beskytte mennesker og dyr mot angrep og skader fra farlige hunder.

§ 2

Med farlige hunder menes i denne lov hunder som er spesielt aggressive, kampvillige og utholdende, og som på grunn av disse egenskapene er farlige for mennesker og dyr.

Departementet kan bestemme at nærmere angitte raser eller typer skal omfattes av loven.

§ 3

Det er forbudt å innføre farlige hunder. Forbudet gjelder også sæd og embryo fra farlige hunder.

Ulovlig innførte hunder kan utvises eller kreves avlivet.

§ 4

Det er forbudt å holde eller avle farlige hunder.

Slike hunder kan kreves avlivet.

§ 5

En hund som har påført menneske eller dyr skade, kan innen en måned etter skadeforvoldelsen kreves avlivet ved politiets foranstaltning. Dette gjelder likevel ikke dersom forholdene rundt skadeforvoldelsen gjør at avliving vil være et uforholdsmessig stort inngrep. Politiet kan ta hunden i forvaring inntil saken er avgjort.

Denne paragrafen gjelder også for hunder som ikke kommer inn under § 2.

§ 6

Utgifter forbundet med gjennomføring av tiltak etter denne lov kan kreves dekket av eieren av hunden eller den som har hunden i sin varetekt.

§ 7

Departementet kan gi nærmere forskrifter om gjennomføring eller utfylling av bestemmelsene i denne lov, herunder om innførsel av hunder som ikke omfattes av loven.

§ 8

Overtredelse eller medvirkning til overtredelse av §§ 3 og 4 i loven straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder, med mindre forholdet rammes av et strengere straffebud.

§ 9

Kongen kan bestemme at loven også skal gjelde for Svalbard.

§ 10

Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Loven gjelder fram til 1. januar 1996.

Personer som har anskaffet en farlig hund før loven trer i kraft, kan beholde hunden, men ikke bruke den i avl etter at loven er trådt i kraft.

Sist oppdatert 15. september 2009

Innst. O. nr. 14

(2000-2001)

Innstilling frå næringskomiteen om lov om endring i midlertidig lov 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder

Ot.prp. nr. 8 (2000-2001)

Til Odelstinget

Samandrag

I proposisjonen foreslås å endre midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder § 10 annet ledd slik at lovens virketid forlenges med fem år, til 1. januar 2006.

Stortinget fattet den 26. mai 1998 et vedtak som innebærer at Regjeringen blant annet skal vurdere å samordne de områder som omhandler hund og hundehold i lovverket. Justisdepartementet arbeider derfor på et utkast til ny lov om hund og hundehold, som etter planen vil bli sendt på allmenn høring og eventuelt gi bakgrunn for et senere lovforslag fra Regjeringen til Stortinget.

Stortinget vedtok den 4. juli 1991 midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder. Loven ble satt til å gjelde til 1. juli 1996. Virketiden ble siden forlenget til 1. januar 2001. På bakgrunn av det arbeidet Justisdepartementet nå foretar ser Landbruksdepartementet det som hensiktsmessig på nytt å forlenge lovens virketid, slik at dagens rettsstilling opprettholdes frem til arbeidet fra Justisdepartementet er ferdig. En foreslår at lovendringen trer i kraft 1. januar 2001.

Merknader frå komiteen

Komiteen har merka seg at Stortinget den 26. mai 1998 fatta eit vedtak som inneber at Regjering-

ga m.a. skal vurdere å samordna dei områda som omhandlar hund og hundehald i lovverket og at dette arbeidet no er i gang.

Komiteen sluttar seg på denne bakgrunnen til Regjeringa sitt framlegg om å forlengja verketida til dagens mellombelse lov, slik at dagens rettsstilling vert oppretthalden fram til 1. januar 2006.

Tilråding frå komiteen

Komiteen har elles ingen merknader, syner til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjere slikt

vedtak til lov

om endring i midlertidig lov 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder

I

I midlertidig lov 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder skal § 10 annet ledd lyde:

Loven gjelder fram til 1. januar 2006.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2001.

Oslo, i næringskomiteen, den 14. november 2000

Morten Lund

leiar

Rita Tveiten

ordfører

Kjell Opseth

sekretær

Innst. O. nr. 91

(2002-2003)

Innstilling til Odelstinget
fra justiskomiteen

Ot.prp. nr. 48 (2002-2003)

Innstilling fra justiskomiteen om lov om hundehold (hundeloven)

Til Odelstinget

I. PROPOSISJONENS HOVEDINNHOOLD

Departementets lovforslag begrenser seg til å ta for seg sider ved hundeholdet som har et sikkerhetsaspekt eller miljøaspekt. Regler om slike spørsmål foreslås nå samlet og vurdert i sammenheng med hverandre.

Lovforslaget legger et ansvar for et aktsomt og samfunns-gagnlig hundehold på det sivile samfunn, den enkelte hundeholder og organisasjoner. Det gis nærmere regler om sikring av hund, bl.a. om båndtvang. Regelen om alminnelig båndtvang foreslås opprettholdt, og supplert med nærmere regler om kommunens adgang til å fastsette lokale båndtvangs-forskrifter. Som i dag skal kommunene kunne gi regler om ro og orden, men bør også ved forskrift kunne begrense antall hunder på en eiendom eller i en hus-holdning. Loven bør legge til rette for at private orga-nisasjoner kan innføre en nasjonal merkeordning for hunder. Videre reguleres løshundproblematikk og enkeltpersoners rettigheter og plikter i nøds- og fare-situasjoner.

De mest vesentlige endringer i forhold til gjel-dende rett gjelder reglene om sikkerhetstiltak mot problematisk hundehold. Politiets generalfullmakt bør synliggjøres og konkretiseres i forhold til hundehold. Politiet bør også kunne beslutte avlaving eller omplassering av hunder etter en eller flere uønskede hendelser, og departementet foreslår at enkeltperso-ner skal kunne fratras retten til å ha med hund å gjøre. Problematisk hundehold foreslås videre motvirket ved en videreføring og utvidelse av kamphundloven,

altså forbudet mot særlig farlige hunder. Enkelte nye hundetyper foreslås eksplisitt forbudt, samtidig som det videreføres en mulighet for å utvide forbudet til nye hundetyper dersom utviklingen tilsier det. Det gis overgangsregler for enkeltthunder som i dag er lovlig holdt. Ulvekryssninger, hunder som er gitt an-greps- eller forsvarstrening mot menneske eller er trent i å angripe andre hunder, defineres som farlige hunder. Det gis visse unataksbestemmelser, bl.a. for å vareta behovet for politihunder. Også enkeltthunder skal kunne omfattes av et forbud etter en konkret vur-dering av om de fremstår som spesielt aggressive el-ler kampvillige, slik at de kan være farlige for men-nesker eller dyr.

Kongen bør kunne gi nærmere regler om hold av og oppdrett av bestemte hundetyper. Regler om er-statningsansvar og straff videreføres med visse min-dre endringer.

2. BAKGRUNNEN FOR LOVFORSLAGET

I Dokument nr. 8:71 (1997-1998) fremmes for-slag om å gi mennesker samme rettigheter i forhold til angrep fra hund som bufe har. Ved behandlingen av forslaget, jf. Innst. S. nr. 183 (1997-1998), foreslo justiskomiteen å be Regjeringen foreta en gjennom-gang av avlivingspraksis i forhold til midlertidig lov om kamphunder og andre relevante lover, og eventu-elt fremme forslag til Stortinget om innstramning av unntaksreglene i kamphundloven. Komiteen ga også uttrykk for at lovverket som omhandler hund, er meget uoversiktlig, og komiteen ønsket å få vurdert en samordning av de områder som omhandler hund og hundehold i ett lovverk.

På denne bakgrunn sendte departementet i okto-ber 2000 på høring et notat om samordning av hun-delovgivningen, med utkast til ny lov om hunder og hundehold. Høringsfristen var 1. mai 2001. Departe-

menter har underveis i arbeidet hatt ulik skriftlig og muntlig kontakt, herunder møter med offentlige etater, organisasjoner og enkeltpersoner.

3. HVOR EFFEKTIVE BØR LOVREGLER OM HUNDEHOLD VÆRE? OM HUNDEHOLD SOM EN DEL AV NORSK HVERDAGSLIV

Hold av hund til mange formål har lange tradisjoner og er en normal del av norsk hverdagsliv. Departementet antar at det er minst 300 000 - 400 000 hunder i Norge, fordelt på minst 250 000 - 350 000 husholdninger. Hundeantallet synes å stige. Det må antas at nesten alle i Norge møter og kommer i kontakt med hunder. Hundehold har stor sosial betydning for mange i dagens samfunn. Både barn og voksne blir ofte sterkt knyttet til familiehunder, og hundeholdet har en rekke positive sider og virkninger. Hundeholdet domineres av familiehundene, men en god del hunder er brukshunder. Hundeholdet kan tjene ulike bruksformål, som vakthold, gjeting, jakt, ettersøking og føring.

Departementet mener det bør komme til uttrykk innfødningsvis i loven at det er et ansvar for det sivile samfunn, både organisasjoner og enkeltpersoner, å bidra til et positivt og samfunnsgagnlig hundehold. Samtidig må det unngås at hundeholdet tar former som volder ulemper og konflikter av betydning. Lovforslagets konkrete innhold er et resultat av en vurdering og balansegang mellom slike ulike hensyn.

4. LOVSTRUKTUR: BØR DET GIS EN EGEN HUNDELOV?

I gjeldende lovgivning er forskjellige slags regler om hunder spredt på en rekke forskjellige lover, og myndigheten til å gi forskrifter og treffe enkeltvedtak er lagt til ulike nivåer og organer. Særlig med sikte på sikring av hunder og om avlaving av hunder ga Justisdepartementet i høringsnotatet en oversikt over lovbestemmelsene.

I sin utredning NOU 1992:32, "Bedre struktur i lovverket", viste Lovstrukturutvalget til at reglene om hunder er spredt og lite oversiktlige, og ga uttrykk for at en felles lov om hunder og hundehold kan være en løsning å vurdere.

Blant annet på denne bakgrunn konkluderte departementet i høringsnotatet med at det burde utarbeides en egen lov om hundehold.

Det er bred oppslutning blant høringsinstansene om forslaget om å samle de spredte lovreglene om hundehold i en ny lov.

Justisdepartementet viser til den store oppslutningen om at sentrale deler av lovgivningen om hundehold bør bli samlet i en ny lov. Hensynet til å få til-

gjengelige, praktiserbare og effektive lovregler om hundehold taler for en slik løsning. Det som i dag fremstår som problematisk, er først og fremst det spredte lovverket når det gjelder de praktisk viktige reglene om sikring av hunder (båndtvang m.m.) og om avlaving av hunder, enten etter at hunden har gått løs, har skadet eller forulempet folk eller dyr eller på grunnlag av at hunden er ulovlig innført, holdt eller avlet i landet. Departementet går inn for at det blir utferdiget en ny lov om hundehold, der de nevnte sentrale delene av lovgivningen av hunder inngår som en viktig del.

5. HVILKE REGLER BØR LOVEN INNEHOLDE? HVORDAN BØR LOVREGLENE UTFORMES (KLARE REGLER ELLER REGLER BASERT PÅ SKJØNN)?

Gjeldende rett inneholder en rekke ulike slags regler relatert til hunder og hundehold. Reglene er av ulik type. Mens noen regler direkte gjelder hunder spesielt, har andre et mer generelt virkeområde, f.eks. ved at de gjelder dyr generelt, skadeforvoldelser generelt eller faresituasjoner generelt.

I Justisdepartementets høringsnotat ble det vurdert nærmere hvilke regler som bør tas inn i en lov om hundehold, og hvilke regler som mest hensiktsmessig fortsatt bør finnes i annen lovgivning.

Departementet går i hovedsak inn for samme avgrensning av hva loven skal omfatte som i høringsnotatet. Høringsinstansene støtter i det vesentligste opp om departementets valg med hensyn til hvilke regler som bør tas inn i en lov om hundehold, og hvilke regler som fortsatt bør stå i annen lovgivning. Etter dette foreslår departementet at følgende typer regler blir innarbeidet i en ny lov om hundehold:

- regler om sikring av hund, bl.a. om båndtvang
- regler om håndtering av løshunder, herunder bl.a. om oppsporing av mulige eiere og om eventuell avlaving
- regler om hunder som volder fare
- regler om krav om avlaving av hund etter at hunden har voldt ulernpe eller skade, og eventuelt om forbud mot at personer skal kunne ha med hund å gjøre på slikt grunnlag
- regler om forbud mot farlige hunder
- regler om straff rettet mot hundens eier eller innehaver
- regler om ro og orden, bl.a. om håndtering av avfall.

Følgende typer regler bør bli stående i annen lovgivning, men til dels slik at lov om hundehold henviser til annen lovgivning:

- regler om erstatningskrav etter at hund har voldt skade
- generelle naborettslige regler
- generelle dyrevernerregler
- generelle regler om håndtering av dyresykdommer
- regler om hund eller dyr generelt knyttet til særlige livsområder eller situasjoner
- regler som knytter rettsvirkninger til bruken eller eksistensen av hund eller dyr generelt i særlige situasjoner.

6. ADMINISTRATIVE SPØRSMÅL. LOKALE FORSKRIFTER

I høringsnotatet behandlet departementet bl.a. forholdet til lokale forskrifter mv. Under dette avsnittet gav departementet en oversikt over gjeldende rett og vurderte det som uhensiktsmessig at for mange ulike myndigheter skulle ha kompetanse i spørsmål som gjaldt hundehold relatert til sikkerhet og ro og orden.

En rekke høringsinstanser har forskjellige merknader av generell karakter om fordelingen av kompetanse mellom ulike forvaltningsorgan og forvaltningsnivå.

Departementet foreslår å konsentrere myndigheten til å gi forskrifter og fatte enkeltvedtak på lovens område til færre organer enn i dag. Departementet finner at det på en del punkter vil være ønskelig å kunne utfylle loven med forskrifter, dels nasjonale forskrifter, dels lokale forskrifter. Det vises for øvrig til behandlingen av dette spørsmålet i proposisjonens kapittel 6.

Når det gjelder forskrifter som eksisterer når den nye loven trer i kraft, bør forskrifter gitt med hjemmel i den midlertidige kamphundloven oppheves samtidig med hjemmelsloven. Departementet foreslår at alle andre gjeldende forskrifter skal bortfalle tre år etter at loven er trådt i kraft, jf. utkastet § 31.

7. ULIKE FORSLAG FRA HØRINGS- INSTANSENE

Høringsinstansene har fremsatt en del forslag som ikke var tatt opp i departementets høringsnotat.

Enkelte instanser tar til orde for at loven bør inneholde en formålsparagraf med et nærmere angitt innhold. Flere høringsinnstillinger tar til orde for å ta inn i loven en hjemmel for å kunne fradømme personer retten til å kunne ha med hund å gjøre. Andre tar til orde for å innføre en offentlig sertifiseringsordning for å kunne ha hund. Det foreslås også at krav til "grunnopplæring m/sertifikat for alle hundeeiere bør bli lovfestet". Flere høringsinstanser foreslår at det blir stilt slikt krav for å ha bestemte hundetyper.

Departementet vurderer disse forslagene i proposisjonen og følger opp enkelte av forslagene.

8. GENERELT KRAV TIL AKTSOMHET OG TIL Å TA HENSYN

Gjeldende hundelovgivning inneholder ikke et positivt lovfestet generelt aktsomhetskrav. Imidlertid gjelder på ulike grunnlag plikter for den som har hund, til å vise aktsomhet for å unngå skader og ulemper for andre personer.

I høringsnotatet var det i lovutkastet § 1 stilt opp et generelt aktsomhetskrav.

Få instanser har spesifikke merknader til den generelle aktsomhetsregelen.

Departementet foreslår en regel som sier at enhver hundeholder alltid skal opptre aktsomt for å unngå at hunden volder skade på folk, dyr, eiendom eller ting (utkastet § 3 første ledd første punktum). Dette følger allerede av alminnelige sedvanerettslige regler, og bør uttales i loven fordi den ellers vil gi et ufullstendig bilde av rettsstillingen. Det kan vanskelig gis en uttømmende forklaring på hva aktsomhetsplikten innebærer, men departementet sier noe om dette i proposisjonen.

Departementet foreslår videre i loven at hundeholderen skal sørge for at hunden eller hundeholdet ikke er til urimelig ulempe for folk, miljø eller andre interesser (utkastet § 3 første ledd annet punktum). Høringen har gitt et inntrykk av at mange mennesker føler utrygghet i forhold til hund. Henvendelser til departementet viser at måten hundehold utøves på, har betydning for manges trygghetsfølelse i hverdagen. Loven bør derfor også betone at hundeholderne skal ta hensyn til at hundeholdet ikke skal skape utrygghetsfølelse for andre.

9. SIKRING AV HUND

Regelverket om sikring av hund finnes spredt omkring. Det sentrale element i dette regelverket er båndtvangsreglene, men reglene stiller også ulike andre krav, f.eks. om at hunden i områder åpne for allmenlig ferdsel alltid skal følges på forsvarlig måte, om krav til munnkurv, om krav til at hunden skal holdes innestengt i visse situasjoner etc. Med hjemmel i disse lovreglene har en rekke offentlige myndigheter gitt varierende utfyllende forskriftsbestemmelser som gjelder sikring av hund.

Den gjeldende felles nasjonale båndtvangstid 1. april til 20. august er foreslått videreført i Justisdepartementets høringsnotat. Høringen viser at det er delte meninger om ordningen, fra dem som går inn for å videreføre ordningen som i dag, til dem som enten vil avskaffe den landsomfattende båndtvangen eller utvide virketiden for båndtvangen. I høringsnota-

ret fremgikk det også i hvilke unntakstilfeller båndtvangsreglene ikke skulle gjelde. En rekke høringsinstanser tar til orde for at det bør gjelde unntak fra båndtvangsreglene for så vidt gjelder ettersøkshund som sporer opp skadet vilt.

I høringsutkastet foreslo departementet at kravet om at hunden skal være forsvarlig fulgt, skulle gjelde i områder åpne for allmenn ferdsel og ellers overalt utendørs der det lovlig går nærmere nevnte tamdyr. Departementet antar at siktemålet oppnås bedre ved å snu formuleringen: Hunder skal bare kunne være løse når de blir fulgt på aktsom måte, eller er forsvarlig inngjerdet på et sted som ikke er åpent for allmenn ferdsel. Inngjerdingen er forsvarlig hvis gjerdet er så høyt, tett og sterkt at hunden ikke kan komme løs. Kravet til inngjerding vil derfor variere med hva slags hund det gjelder.

Kravet om at hunden skal følges på "forsvarlig" måte er i departementets lovforslag nå omformulert til et krav om at hunden skal følges på "aktsom" måte. Dermed blir terminologien knyttet direkte sammen med formuleringen av det generelle aktsomhetskrav i lovutkastet § 3. Departementet foreslår også å presisere i lovteksten at hunder skal være både "fulgt" og "kontrollert" på aktsom måte.

Departementet foreslår at regelen om sikring av hund ved tilsyn m.m. skal si rett frem at hundeholderen skal påse at hunder ikke farer mot, hopper på, forfølger eller stiller seg i veien for folk som ikke godtar dette, se lovforslaget § 4 annet ledd. Dette er en konkretisering av en del av innholdet i kravet om at hunden skal følges aktsomt, som fjerner rom for endel diskusjon om dette.

Hunder som løper løse, kan virke skremmende på barn og skape utrygghet for barn og barnefamilier. Departementet foreslår på denne bakgrunn å konkretisere kravet til å følge hunden aktsomt også i forhold til hunder og barn, se lovforslaget § 4 tredje ledd: Hundeholderen skal utvise særlig aktsomhet der det er barn, for å hindre kontakt mellom hund og barn som ikke barnet eller voksne som følger barnet inviterer til, og for å forebygge at barn blir skremt.

Endelig foreslår departementet å konkretisere kravet til å følge hunden aktsomt ved å si at hunder alltid skal bli holdt under slikt tilsyn at de så vidt mulig hindres i å drive eller forfølge vilt, når de ikke brukes til jakt.

Fleire høringsinstanser har tatt til orde for et forbud mot å eierlate hund bundet på offentlig sted. Formålet med et slikt forbud vil være å forebygge ulykkesskapende nærkontakt mellom bundne hunder og folk, særlig barn. Et generelt forbud kan lett skape praktiske vansker for ellers aktsomme hundeholdere. Departementet mener derfor at forbudet mot å gå fra en hund bundet bør gjelde tett ved inngangen til bygninger som er åpne for allmennheten - f.eks. butikker

- og ved lekeplasser, foruten på andre steder som allmennheten naturlig må passere.

Departementet foreslår å videreføre en fast nasjonal båndtvangstid fra og med 1. april til og med 20. august, jf. lovforslaget § 6, og viser til oppslutning om dette også fra flere sentrale høringsinstanser. Departementet er klar over at hensynet til beitedyr i utmark kan begrunne lengre båndtvangstid i store deler av landet. Men departementet legger vekt på at behovet for lengre båndtvang enn til 20. august ikke er til stede overalt. Departementet foreslår at kommunene får myndighet til å gi forskrift om at hunder skal holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet på en del nærmere angitte steder eller ut fra en del nærmere angitte hensyn. Departementet foreslår også å videreføre en hjemmel for kommunene til å gi forskrift om båndtvang av hensyn til bufe ut over den nasjonale båndtvangstiden som foreslås i § 6 første ledd. I motsetning til i høringsnotatet foreslår ikke departementet at kommunene skal kunne gi forskrifter som fanger opp hensynet til reindriften, men at denne myndigheten legges til fylkesmannen, jf. utkastet § 7. Departementets forslag er at kommunene skal kunne gi forskrifter om båndtvang "under ekstraordinære forhold som gjør båndtvang påkrevd for å beskytte viltet".

Departementet viderefører ikke forslaget om at kommunene skal kunne fastsette hvordan hund skal bli holdt i bånd. De hensyn som dette forslaget skulle ivareta, blir i stedet tatt hånd om av den bestemmelsen som departementet foreslår i utkastet § 4 annet ledd.

Departementet foreslår i utkastet § 7 en konkret regel om sikring av hund der tamrein beiter. Regelen bygger på forslaget fra høringsnotatet. Etter lovutkastet er det bare fylkesmannen som skal kunne gi forskrift om at hunder skal holdes i bånd m.m. når hensynet til reindriften tilsier det. Det vil gjøre det lettere å få til en helhetlig vurdering av store arealer uavhengig av kommunegrensene.

Departementet foreslår å opprettholde kravet til samtykke fra grunneieren for jakthundtrening. Dersom noen har en allmenn bruksrett til en eiendom, f.eks. som fester eller forpakter, bør det være denne som skal gi samtykke, ikke grunneieren. Normalt er det også den som har en allmenn bruksrett som har jaktretten som følger en eiendom.

Departementet legger til grunn at det er behov for å ha unntak fra reglene om båndtvang og fra kravet til at hunden alltid skal være forfulgt. Unntakene fra dette foreslås hjemlet i en egen bestemmelse, se utkastet § 9. Det kan etter forholdene være nødvendig med unntak fra mer enn båndtvangen dersom hunder for bestemt bruk skal kunne nyttes i samsvar med formålet. Reglene om sikring av hund ved tilsyn m.m., krever at hunden kontinuerlig blir "fulgt" og pålegger

hundeholderen en del konkrete plikter ellers som ikke alltid er lette å forene med den ønskelige bruken av hunden. Derfor foreslår departementet i utkastet § 9 annet ledd at de hundene som er unntatt fra båndtvang, på en aktsom måte skal kunne slippes slik det er naturlig ut fra bruksformålet.

10. RO, ORDEN OG RENSLIGHET. ANTALL HUNDER I EN HUSHOLDNING ELLER PÅ EN EIENDOM. MERKING AV HUNDER

Etter politiloven kan det i vedtekter som fastsettes bl.a. gis bestemmelser om å opprettholde ro og orden, sikre ferdselen og for å hindre tilgrising, på steder som er alminnelig beferdet eller bestemt for alminnelig ferdsel. Når det gjelder å opprettholde ro og orden i naboforhold, gjelder også den privatrettslige regelen i granneloven, som håndheves ved privat saksanlegg for dornstolene. Om merking av hunder finnes en snever spesialregel i forskrift om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder. En generell landsomfattende regel som krever merking av hunder, finnes ikke i norsk rett.

I høringsnotatet var det tatt inn forslag om en bestemmelse om at kommunen kan gi forskrifter om hundehold av hensyn til ro og orden, for å motvirke forsøpling og om merking av hund.

Flere høringsinstanser påpeker at det ut fra erfaring er ønskelig med påbud i loven om at eier eller innehaver av hund skal plukke opp avføring fra egen hund ved bebyggelse og på stier i umiddelbar tilknytning til bebyggelse. Enkelte uttalelser fra privatpersoner peker også på at støy fra hunder i naboforhold bør motvirkes ved lovgivning.

Justisdepartementet viderefører forslaget i høringsnotatet om at kommunen kan gi forskrifter om hundehold av hensyn til ro og orden og for å motvirke forsøpling. Som et ytterste virkemiddel for å verne ro og orden eller motvirke forsøpling foreslår departementet at politiet skal ha adgang til å fjerne hunden. Det bør da være et absolutt krav at hundeholderen først er bøtelagt eller har fått en skriftlig advarsel, jf. utkastet § 24 annet ledd.

Under høringen har det vært et utbredt syn at loven bør legge til rette for obligatorisk merking av hunder, og at det vil være lite gunstig med kommunale merkeordninger. Departementet foreslår å åpne for å etablere en privat organisert og finansiert merkeordning, fortrinnsvis i regi av hundeorganisasjoner. Loven bør samtidig gjøre det mulig å innføre en plikt for hundeholdere til å merke og registrere hunden etter en slik merkeordning. Skal tilslutning til en privat merke- og registreringsordning være obligatorisk, bør det skje ved forskrift fattet av Kongen, jf. utkastet § 13.

På bakgrunn av høringsuttalelsene går departementet inn for at kommunene bør kunne gi forskrift om nærmere vilkår for at noen skal kunne holde mer enn et bestemt antall voksne hunder i en husholdning eller på en eiendom. Kommunen bør også kunne sette en grense for hvor mange voksne hunder som kan holdes, jf. utkastet § 12.

Ved overtredelser av de forskjellige reglene som er foreslått, synes bøtlegging å være et naturlig virkemiddel for å korrigere hundeholderens atferd. Unntaksvis kan det bli nødvendig å gripe direkte inn i hundeholdet fordi hundeholderen ikke bøyer seg for kravene som er satt. I forhold til krav om ro og orden, antall hunder og om merking av hunder, foreslår departementet derfor at politiet skal ha adgang til å gripe direkte inn i hundeholdet ved å ta hånd om og selge, omplassere eller avlive hunden.

11. OM LØSE HUNDER OG OM POLITITILTAK I UØNSKEDE SITUASJONER

Politivedtektene kan ha regler om håndtering av løse hunder. Det finnes også regler om hunder som løper løs, bl.a. i viltloven og reindriftsloven.

Om løse hunder hadde høringsnotatets lovutkast regler om "opptak av usikret hund", og regler om "behandling av opptatt hund". Videre inneholdt utkastet en spesialregel om polititiltak i forhold til "hund som går løs og utgjør risiko", og i forhold til "hund som kan forulempe folk eller dyr".

Departementet foreslår en egen paragraf om løse hunder i utkastet § 10 med utgangspunkt i høringsnotatets forslag, men med visse endringer.

Departementet opprettholder forslaget om at politiet kan selge, omplassere eller avlive hunden dersom den ikke blir hentet. Politiets ressurser bør ikke ved lov påbys brukt til å forsøke å omplassere hunden fremfor å avlive den, i tilfeller der en eventuell eier ikke henter hunden. Valget av løsning bør overlates til politiet, jf. også utkastet § 24 første ledd bokstav a.

Lovforslaget pålegger den som opptar en hund å levere den til politiet "snarest", dersom ikke hunden overlates til eieren direkte. Normalt vil det være en fordel for alle, også hundeholderen, at en løs hund blir opptatt. Departementet ser ikke andre praktiske løsninger for hvem som skal ta hånd om løse hunder enn at det må bli politiet, som en del av politiets ordenstjeneste, slik som i dag.

Når det gjelder hvilke polititiltak loven skal åpne for som umiddelbare motiltak i uønskede situasjoner, er departementet kommet til at man i en ny lov om hundehold ikke bør videreføre eller foreslå slike fragmentariske særbestemmelser som i høringsnotatet. I stedet bør de fanges opp av en bestemmelse som konkretiserer politiets generalfullmakt med tanke på hunder, jf. utkastet § 17. Departementet foreslår at

politiet i samsvar med reglene i politiloven skal kunne gripe inn overfor hunder og hundeholdere for å "vareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet eller trygghetsfølelse, eller for å verne andre dyr".

Departementet foreslår videre en uttrykkelig bestemmelse om at dersom hund har drept eller påført et menneske vesentlig skade eller angrepet et barn, kan hunden og andre hunder i hundeholderens varetekt eller eie avlives av politiet der de finnes. Forutsetningen for et slikt inngrep må være at hensynet til å vareta noens sikkerhet eller allmennhetens trygghetsfølelse klart tilsier en umiddelbar avlaving. Særlig når det gjelder større hundefokker som det ikke umiddelbart er praktisk lett å ta hånd om, eller hunder som fremviser aggressivitet eller som man ut fra forholdene kan føle seg utrygge overfor, fremstår det som rimelig at politiet må ha anledning til å løse problemet ved et slikt inngripende tiltak på stedet.

12. NØDS- OG FARESITUASJONER M.M.

Reglene om nødrett og nødverge gir enhver person adgang til å forsvare seg og andre mot hunder i faresituasjoner. På nærmere vilkår kan hunden for dette formål håndteres på måter som det ellers ikke er adgang til. En slik nødshandling kan etter forholdene være rettmessig selv om hunden blir skadet eller avlivet.

I lovutkastet var det foreslått regler om nøds- og faresituasjoner og visse tilfeller der hund går løs og utgjør risiko. Det ble gitt en spesiell avlivingsfullmakt til politiet og en viss krets utover det.

Inngrep i nøds- og faresituasjoner dreier seg ikke bare om avlaving av hund. Høringsinstansene har imidlertid i vesentlig grad fokusert nettopp på den siden av reglene som knytter seg til avlaving. Det er til dels sterke synspunkter på departementets forslag på dette punkt.

På bakgrunn av høringsinstansenes synspunkter har departementet vurdert på ny spørsmålet om hvilken adgang noen hver skal ha til å gripe inn mot en hund som jager eller angriper mennesker eller dyr. Departementet foreslår i utkastet § 14 annet ledd en allminnelig regel om avverging av fare fra hund formulert i tråd med Straffelovkommisjonens forslag til ny straffelov om nødverge, jf. NOU 2002:4. Et lovlig inngrep må altså ikke gå "lenger enn nødvendig", og må dessuten "åpenbart" ikke gå "utover det forsvarlige". Forsvarligheten må vurderes "i betraktning av angrepetts farlighet" og "den angrepne interesse".

Departementet foreslår at ved angrep mot menneske skal enhver kunne gjøre det inngrepet rettet mot hunden som fremstår som nødvendig for å avverge skade. Ved angrep fra hund mot menneske bør ikke lovligheten avhenge av noen nærmere skjønsmessig vurdering enn dette. Går man lenger enn nødvendig,

altså bruker hardere forsvarsmidler mot hunden enn det som fremstår som nødvendig, vil forsvarshandlingen derimot ikke være lovlig. Departementet antar at retten til forsvarshandlinger bør gjelde både der hunden faktisk har igangsatt et angrep, og hvor situasjonen er den at et angrep er nært forestående. Dersom noen provoserer hunden til å angripe, bør de derimot ikke fritt kunne gripe til forsvarshandlinger mot hunden. Etter departementets syn bør dette komme klart til uttrykk i loven.

Departementet foreslår at en som eier et dyr, innehar eller passer dyret, lovlig bør kunne gjøre det inngrep mot en angripende hund som fremstår som nødvendig for å avverge skade. Denne regelen bør gjelde til vern for både tamrein og husdyr. Dyrenes økonomiske verdi bør altså ikke ha betydning for denne persongruppens adgang til å gripe inn mot hunden. Men det er her særlig grunn til å sikre mot at forsvarshandlingen er mer inngripende enn nødvendig.

Departementet vil ikke foreslå en regel som generelt åpner for å skade eller avlive en hund som jager et annet tamdyr. En slik regel bør iallfall begrenses til å gjelde til vern for tamrein og husdyr, og forutsette at det ikke er mulig å stanse den trussel som jagingen innebærer, ved mindre inngripende tiltak som å oppta hunden. For det tilfellet at en hund angriper et kjæledyr - medregnet andre hunder - foreslår departementet at regelen ikke skal åpne for å skade eller avlive hunden uten at den angriper direkte.

Etter lovgivningen har i dag hjortevilt en viss beskyttelse ved inngrepsregler overfor jagende eller løs hund. Etter høringsforslaget ville "enhver" ha inngrepsrett når en hund jager hjortevilt i båndvangstid. Departementet er etter høringen kommet til at inngrepsretten bør være snevrere enn det som var foreslått, fordi det kan gi enkelte uønskede følger å ha vidtåværende avlivingsregler der hunder jager hjortevilt. Mindre vidtgående inngrep for å avverge skade på vilt enn avlaving av hunden vil være tillatt etter en avveining i henhold til den generelle regelen i utkastet § 14 annet ledd.

Gjeldende rett har enkelte regler som gir adgang til å avlive en hund på stedet umiddelbart etter at den har jaget eller skadet enkelte dyr. Departementet finner at hund bør kunne avlives av enhver i umiddelbar forbindelse med at den har påført menneske eller dyr vesentlig skade, dersom hunden fortsatt utgjør en fare på stedet. Hvis ikke det er tilfellet, bør spørsmålet om avlaving avgjøres av politiet i medhold av utkastet § 17 eller § 18.

Det vil motvirke bruken av utmarksbeiter dersom dyreeieren ikke kan gripe inn mot en hund som er en fare for husdyr, tamrein eller hjortevilt. Departementet foreslår derfor at det fortsatt må være adgang for en viss persongruppe til å oppta en slik hund. Dersom

det ikke tar seg gjøre, bør regelen være at politiet blir tilkalt. Hvis politiet ikke kan komme så raskt som situasjonen krever, bør en berørt ha adgang til å avlive hunden hvis den utgjør en klar fare for husdyr eller tamrein.

13. AVLIVING AV HUND ETTER AT SKADE ER VOLDT M.M.

Hundeeieren kan alltid helt vilkårlig avlive en hund i kraft av sin eiendomsrett til den. Eiendomsrettens beskytter som utgangspunkt mot at andre avliver hunden.

Regler om krav på avliving som sikkerhetstiltak gjennom oppfølging etter at en hund har opptrådt uønsket, var tatt inn i høringsutkastet. Forslaget omhandlet de materielle vilkår for avliving, altså selve det rettslige grunnlaget for en etterfølgende avliving, og de prosessuelle vilkår for å fremme avlivingskrav.

Departementet foreslår at politiet skal ha adgang til å vurdere avliving i ettetid hvis en hund har "angrepet" eller "skadet" et menneske eller "jaget", eller "skadet" dyr.

Endel høringsinstanser mener at bare hund som har "skadet" menneske bør kunne vurderes, og hevder også at departementets forslag er en utvidelse i forhold til gjeldende rett.

Departementet foreslår at den særskilte regelen i utkastet § 18 om avliving etter en uønsket hendelse skal gjelde for tilfelle hvor en person er angrepet eller skadet, eller hvor hunden har jaget eller skadet dyr. Sammenlignet med straffelovens bestemmelser betyr dette en liten innstramning, men til gjengjeld er det ikke noe krav at den fornærmede først har klaget til hundeholderen. For øvrig mener departementet at lovforslaget ellers vil gi egnete virkemidler når det ikke foreligger en slik uønsket hendelse som blir dekket av forslaget til § 18. For at folk ikke skal vegre seg mot å gå til lege eller bringe barn til lege etter hundebitt, vil departementet ikke følge opp forslaget om at leger skal ha meldeplikt til politiet om slike bitt.

Departementet foreslår videre at dersom hundeholdet som sådan ikke anses sikkerhetsmessig forsvarlig, kan et avlivingsvedtak omfatte alle hunder som hundeholderen har hånd om. Departementet foreslår også at dersom det anses praktisk mulig og forsvarlig, kan politiet vedta å omplassere en hund fremfor å avlive den.

Departementet foreslår en særskilt bestemmelse om at hund som har angrepet eller bitt barn med vesentlig skade som følge, normalt bør avlives. Som barn defineres dem som er under 12 år. Med vesentlig skade menes skader som må anses som legemsbeskadigelse i samsvar med straffelovens bestemmelser og dessuten bitt i hodet. Departementet mener imidlertid

at regelen ikke bør være helt ufravikelig. I departementets lovforslag ligger åpningen for unntak i at det blir sagt at hunden "normalt" bør avlives.

Videre foreslår departementet en konkretiserende særregel for tilfeller der hund har angrepet eller skadet beitedyr. Det er ønskelig å opprettholde en sterk beskyttelse for dyr i landbruket og tamrein. Departementet foreslår derfor at hund som har angrepet eller skadet dyr i landbruket eller tamrein normalt bør avlives hvis dyrets eier ber om det.

Departementet foreslår at også eiere av andre dyr skal få et klart, men mindre vidtgående, vern for sitt dyrehold i forhold til hunder. Utgangspunktet bør etter departementets syn være at den som holder et dyr som viser at det er en fare mot andre dyr - husdyr eller kjæledyr - må finne seg i at det settes inn tiltak for å avverge videre fare. Departementet foreslår derfor at hund som ved angrep har skadet husdyr eller kjæledyr, medregnet andre hunder, normalt bør avlives hvis dyrets eier ber om det.

Departementet foreslår videre at hund som har gått ulovlig løs eller uten godt nok tilsyn, kan avlives eller omplasseres av politiet, forutsatt at politiet har gitt hundeholderen en skriftlig advarsel i løpet av de siste tre år. Siden dette er et sikkerhetstiltak som utløses av hundeholderens atferd, bør politiets kompetanse gjelde uten hensyn til om advarselen og den nye ulovligheten gjelder samme hund, og vedtaket bør kunne omfatte alle hunder som hundeholderen har hånd om.

Departementet foreslår at politiet skal ha myndighet til å beslutte avliving i første instans. Den ordning som gjelder i dag - at det kreves en kjennelse av tingretten (namsretten) etter reglene i tvangsfullbyrdesloven - er tidkrevende og kan medføre tyngende kostnader, og den tar etter departementets mening ikke godt nok vare på de trykksbehov som er til stede.

Departementet mener at hensynet til hundeholderens rettssikkerhet tilsier en betryggende overprøvningsmulighet. Klageordningen bør være rettslig, ikke forvaltningsmessig, fordi slike saker lett kan reise spørsmål som det er vanskelig å belyse i en rent skriftlig klageprosess.

14. FORBUD MOT AT EN PERSON SKAL KUNNE HA MED HUND Å GJØRE. KRAV TIL GODKJENNING FOR Å HA ELLER DRIVE OPPDRETT AV BESTEMTE HUNDETYPEN

Den spesielle hundelovgivningen inneholder ikke bestemmelser som setter forbud mot at en person holder hund eller stiller krav om godkjenning for det.

Departementets høringsnotat tok ikke spesifikt opp spørsmålet om forbud mot at person skal kunne ha med hund å gjøre, eller spørsmålet om krav til godkjenning for å ha eller drive oppdrett av bestemte hundetyper. Flere høringsinstanser har imidlertid tatt til orde for å ta inn i loven en hjemmel for å kunne fradømme personer retten til å kunne ha med hund å gjøre.

Departementet foreslår derfor å innføre en adgang for politiet til å forby at en person skal kunne ha med hund å gjøre, jf. utkastet § 22. Adgangen er tenkt som en fullmakt for politiet. Selv om de lovsatte vilkår for å nedlegge forbud foreligger, må politiet vurdere i den enkelte sak om et forbud vil være hensiktsmessig. Departementet foreslår lovfestet et dobbelt sett vilkår for å forby en hundeholder å ha med hund å gjøre. En grunnleggende forutsetning for å nedlegge et forbud bør være forankring i helt konkrete uønskede hendelser. Et annet grunnvilkår bør være at politiet foretar en nærmere konkret vurdering og bare nedlegger forbud dersom personens hundehold ikke anses å ha vært sikkerhetsmessig forsvarlig eller dersom forbudet må anses nødvendig for å bedre allmenhetens eller enkeltpersoners trygghetsfølelse.

Departementet foreslår at et forbud skal kunne begrenses til å gjelde for nærmere bestemte hundetyper eller hunder over en viss størrelse. Politiet bør ikke ha plikt til å vurdere dette nærmere, men bør ha adgang til å begrense forbudet dersom det anses rimelig og forenlig med formålet med forbudet. Videre foreslår departementet at et forbud skal kunne tidsbegrenses eller omgjøres av politiet. Siden forbudet er et sikkerhetstiltak, bør loven stille krav til at det skal ha en minste varighet, som departementet mener bør settes til tre år.

Departementet foreslår i tillegg at en person som dømmes til straff av fengsel for en voldsforbrytelse eller trusler, ved dommen kan forbys å ha med hunder å gjøre. Det foreslås at et slikt forbud alltid skal bli satt dersom en hund er brukt til forbrytelsen. Reglene om tidsbegrensning og omgjøring foreslås å gjelde tilsvarende for slike tilfeller.

For å legge til rette for en tilfredsstillende gjennomføring av nedlagte forbud foreslår departementet hjemmel for et personregister med opplysninger om nedlagte forbud.

Departementet mener at det i en lov som skal være et virkemiddel for å styrke sikkerhet og trygghetsfølelse for folk, kan være grunn til å ta med en hjemmel for ved senere forskrift å kunne kreve godkjenning og sette nærmere vilkår for å ha med bestemte hundetyper eller eventuelt hunder over en viss størrelse å gjøre, jf. utkastet § 21. Det bør også kunne fastsettes vilkår for å drive oppdrett med bestemte hundetyper.

15. FORBUD MOT FARLIGE HUNDER

Kamphundloven setter forbud mot å holde, avle og innføre farlige hunder. Slike hunder kan politiet kreve avlivet. Hvis hundene er ulovlig innført, kan de i stedet utvises. I forskrift regnes opp hvilke hundetyper som uten videre regnes som farlige hunder etter kamphundloven. Om en hund av annen type enn forskriften nevner anses som en farlig hund, avhenger altså av en konkret bedømmelse av den enkelte hunden.

I høringsnotatet var det tatt inn forslag om bestemmelser om forbud mot farlige hunder. Problemstillingen om blandingshunder ulv/hund og spørsmålet om angreps- og forsvarstrening av hunder, var ikke behandlet i høringsnotatet.

Flere høringsinstanser gir sin tilslutning til reglene om forbud mot farlige hunder. En rekke instanser har mer inngående merknader om hva som er eller bør anses som farlige hunder. Flere instanser stiller spørsmål ved eller går imot at hunder som er "spesielt ... utholdende" skal anses som farlige hunder, og mange har også nærmere merknader om hvilke hundetyper som bør rammes av forbudet.

Departementet foreslår i tråd med gjeldende rett et forbud mot å holde, avle eller innføre farlige hunder, og mot å innføre sæd og embryo fra farlige hunder. Departementet foreslår også å si klart i lovteksten at farlige hunder skal avlives eller pålegges utført fra riket ved vedtak av politiet. Etter departementets syn tyder mye på at det er for lett å ongå kamphundloven siden også andre kamphundtyper enn de som er forbudt i dag, volder problemer. Departementet foreslår at enkelte nye hundetyper blir eksplisitt forbudt i tråd med rettslig utvikling i andre land og faktisk utvikling i drabantbyene hos oss.

Departementet er kommet til at hundetypene amerikansk staffordshire terrier og staffordshire bullterrier bør forbys. Under tvil er departementet imidlertid blitt stående ved at bullterrier ikke bør foreslås omfattet av forbudet. Man bør imidlertid følge utviklingen i kamphundmiljøene og vurdere bullterrieren nærmere ut fra de erfaringer som måtte komme.

Departementet har vurdert om nye hundetyper av mastiff-, bulldog- og terriertypene og blandinger av disse m.m. bør forbys, fordi dette kan dekke hundetyper som kamphundmiljøene kan komme til å holde. Departementet er her blitt stående ved å videreføre en mulighet til å utvide forbudet ved forskrift.

Flere høringsinstanser har gått inn for et forbud mot avl ved kryssing av hund og ulv og et forbud mot å holde eller innføre slike blandingsraser. Departementet vil foreslå som utgangspunkt at slike dyr blir definert som farlige hunder. Departementet har imidlertid vært i tvil om hvor langt et forbud mot hundetyper som er en blanding av ulv og hund, bør strekkes. Departementet tar som utgangspunkt at det ikke

har grunnlag for å foreslå noe forbud når det gjelder hundetyper som er vel etablert her i landet. Det kan være hensiktsmessig å avgrense dette til hunderaser med opprinnelig blanding av ulv som er registrert i Norge av Norsk Kennel Klub før 1. januar 2003. Men er det skjedd innblanding av ulv i individer av rasen etter at den ble godkjent av den internasjonale organisasjonen (FCI) som Norsk Kennel Klub bygger sin registrering på, bør forbudet omfatte etterkommere av slike individer. Med en slik avgrensning antar departementet at forbudet kan gi et vern mot nye hundetyper som er en blanding av ulv og hund, at forbudet lar seg håndheve i praksis, og at etablerte og utbredte hundetyper går klar av forbudet.

Departementet er blitt stående ved at saarloos wolfhond i denne omgang bør følge den alminnelige regelen, mens tsjekkosllovakisk ulvehund bør regnes som en farlig hund etter loven.

Departementet mener at loven bør kreve at den som holder en hund som kan forveksles med en "farlig hund", må dokumentere at hunden ikke hører til denne kategorien og derfor er lovlig. Departementet foreslår derfor å videreføre den gjeldende ordning om dokumentasjonsplikt i kamphundloven, jf. utkastet § 19 tredje ledd. Departementet foreslår at dokumentasjonskravet bygger på politiets praksis i Oslo med å kreve at hunden er identitetsmerket og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis med en tilknyttet stamtavle.

Departementet foreslår et forbud mot å trene hunder i angrep eller forsvar overfor mennesker. Hunder som politiet etter en konkret vurdering finner at mest sannsynlig er blitt gitt slik trening anses som farlige hunder som skal avlives. Den foreslåtte bestemmelsen er en sikkerhetsbestemmelse som følger sivilrettslige bevisregler.

Videre foreslår departementet å definere som farlige hunder slike hunder som er gitt trening i eller for å angripe andre hunder. Det at noen arrangerer hundekamper eller sender hundene sine i hundekamper rammes allerede av straff etter dyrevernløven.

Departementet foreslår videre at enkelthunder - uansett hundetype eller hunderase - som fremstår som spesielt aggressive, kampvillige eller med andre sterkt uønskede egenskaper eller framtreden, slik at de kan være farlige for mennesker og dyr, blir ansett som farlige hunder. Etter vedtak av politiet skal slike hunder kunne avlives eller pålegges utført fra riket. Departementet mener at politiet bør ha en slik skjønnsmessig kompetanse til å gripe inn mot hunder som konkret vurdert for politiet fremstår som spesielt aggressive eller kampvillige mv.

Departementet foreslår av hensyn til det vanlige familieholdet av hundetyper som rammes av forbud, et unntak fra forbudet som vil gjøre at enkelthunder som i dag er lovlig holdt, kan beholdes. Unntaket vil

for det første omfatte de hundetyper (kamphunder) som det foreslås forbud mot i loven her. Dermed vil det dekke de få hundene av allerede forbudte hundetyper som fortsatt finnes fra før kamphundloven trådte i kraft i 1991. Hvis hundene angriper folk bør de avlives, og departementet foreslår dette som en unntaksløs regel for disse hundetypene, som det anser som særlig risikable.

Unntak fra forbudet mot angreps-, forsvars- og kamptrente hunder i utkastet § 19 annet ledd bokstav d og e bør gjelde for politiets hunder og hunder som har fått slik trening eller er ført inn i landet med politiets samtykke. Departementet foreslår dessuten en adgang for politiet til å gjøre unntak fra forbudet mot hold og innførsel av kamphundtyper, ulvekrysninger samt eventuelle andre hundetyper som blir forbudt ved forskrift. Det foreslås at ethvert politidistrikt skal ha kompetanse til å innvilge unntak med virkning for hele riket.

16. INNFØRSEL AV HUNDER

Kamphundloven bestemmer at departementet kan gi nærmere forskrifter om innførsel av hunder som ellers ikke omfattes av loven. Vesentlig som en videreføring av dette foreslo departementet i sitt høringsnotat en forskriftshjemmel. Etter denne kunne det settes vilkår for og gis regler for gjennomføringen av innførsel av hunder og tilbakeførsel av hunder etter utenlandsopphold.

Departementet mener at lov om hundeholds innførselsregler bør begrenses til å vareta sikkerhetsmessige formål, mens andre hensyn varetas av landbruksmyndighetene og husdyrloven. Det foreslåtte forbudet mot farlige hunder innebærer et innførselsforbud for de aktuelle hunder. For øvrig ser ikke departementet hvordan nærmere regler om innførsel av hunder kan få sikkerhetsmessig gunstig virkning eller betydning for andre hensyn loven her skal vareta, og tar ikke opp forslaget fra høringsnotatets lovutkast § 11.

17. FORVARING AV HUNDER

Departementet foreslo i høringsnotatet, i tråd med gjeldende rett, at politiet kan ta hunden i forvaring inntil sak om krav om avlivning er avgjort.

Departementet finner ut fra Oslo politidistrikts merknader i høringsrunden at det er grunn til å utforme en mer vidtåværende forvaringsregel enn den som var med i høringsutkastet. Departementet foreslår at hunder skal kunne tas i forvaring som et foreløpig tiltak i tilknytning til sikkerhetstiltak mot problematisk hundehold som kan manne ut i vedtak om avlivning, salg, omplassering, utførsel av hund eller fratakelse av adgang til å ha hund. Det samme foreslås for slike

vedtak i forhold til overtredelse av regler om ro og orden, antall hunder og om merking av hunder. Forvaring skal etter forslaget kunne skje inntil vedtak er truffet og gjennomført.

18. ERSTATNINGSANSVAR. ANSVAR FOR KOSTNADER

Gjeldende erstatningsrett inneholder en rekke generelle lovfestede og ulovfestede regler som kan og vil få betydning også der hund har voldt skade. På mange måter skiller ikke tilfeller der hund har forvoldt skade seg fra andre tilfeller av skadeforvoldelse.

Departementet foreslår ut fra informasjonshensyn at det tas inn i loven en bestemmelse som viser til de særlige erstatningsrettslige lovreglene om hunder, jf. utkastet § 27. Bestemmelsen bør også vise at det finnes andre generelle lovfestede og ulovfestede regler som vil gjelde for disse sakene, altså erstatningsregler som ikke bare gjelder hunder spesielt. Departementets forslag innebærer at enkelte særregler om erstatning som finnes i gjeldende lovgivning, bortfaller. Dette er i samsvar med høringsnotatet, og ingen høringsinstanser har hatt merknader til det.

19. STRAFF

Departementet legger til grunn at det er bred støtte fra høringsinstansene for at overtredelser av loven bør kunne straffes med bøter eller fengsel inntil tre måneder. Loven bør angi konkret hvilke overtredelser som er straffesanksjonert, jf. utkastet § 28.

Departementet foreslår for det første at forsettlig eller uaktsomme overtredelser av kravene om sikring av hunder (bl.a. om båndtvang og tilsyn) og av nærmere regler om ro og orden, antall hunder og om merking av hunder (hvis dette blir innført), bør kunne straffes. Videre foreslår departementet at en hundeholder bør kunne straffes for forsettlig eller uaktsomt å unnlate å forebygge eller avverge at hunden rettsstridig angriper eller skader person, jager, angriper eller skader dyr.

Også forsømmelser knyttet til at hunden ved støy eller på annen måte volder urimelig ulempe for øvrig bør kunne straffes. Departementet mener at en ny lov om hundehold bør inneholde og dermed synliggjøre en slik regel.

Departementet foreslår at unnlatelser av å etterkomme visse pålegg og forbud nedlagt av politiet eller domstol eller forbud i relasjon til reglene om særlig farlige hunder m.m. blir straffesanksjonert.

20. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Samlet sett antar departementet at loven vil ha begrensede administrative og økonomiske konsekvenser.

21. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anne Helen Rui, Ola Rølvei og Knut Storberget, fra Høyre, lederen Trond Helleland, Carsten Dybevig og Linda Cathrine Hofstad, fra Framskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Harald Espeland, fra Kristelig Folkeparti, Einar Hofstad og Finn Kristian Marthinsen, og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, er glad for forslaget om ny hundelov. Komiteen ser behovet for en oversiktlig samling av lovbestemmelser som angår hundehold. En slik samling vil gjøre det lettere å orientere seg om sine rettigheter og plikter hva angår hundehold. Hundehold er en viktig del av mange menneskers liv, og hunden tjener en rekke nyttige og sosiale formål. Det skal finnes omtrentlig 400 000 hunder i Norge fordelt over anslagsvis 250 000 husstander. Hunden tjener en viktig funksjon i fremme av psykisk og fysisk helse. Den bidrar til økt livskvalitet i forbindelse med friluftsliv, jakt og fritidsaktiviteter. Hundens rolle som sosial kammerat eller "menneskets beste venn" kan ikke undervurderes. Komiteen viser til at hunden også er blitt nyttig i terapissammenheng og i velkjente nyttige samfunnsfunksjoner som eksempelvis førerhunder og hjelpehunder for funksjonshemmede, politihunder og lavinehunder. Det er en kjensgjerning at en stor andel mennesker anser sin egen livskvalitet økt gjennom hundehold, og hundehold er også gjennom forskning bevist å ha positive effekter på menneskers fysiske og psykiske helse. Hundehold er en viktig og positiv del av manges liv.

Samtidig som hundehold er en naturlig del av så mange menneskers liv, må det også tas hensyn til de mennesker som selv velger å ikke ha kontakt med hunder. Komiteen mener en ny hundelovs hovedmål må være å lage rammer som bidrar til et positivt og samfunns-gagnlig hundehold, og som sikrer økt trygghet rundt det norske hundeholdet. Flere hendelser mellom hund og mennesker den senere tiden sammenholdt med utviklingen av uheldige hundemiljøer tyder dessverre på at innskjerping av regelverket er nødvendig.

Komiteen støtter i all hovedsak de foreslåtte sikkerhetstiltak mot problematisk hundehold og endring av regelverket for lettere å kunne gripe inn overfor farlige hunder. Forslaget til ny hundelov ivaretar det påpekte behov i Dokument nr. 8:71 (1997-1998) Om likebehandling av hunder som angriper buse og baru fra arbeiderpartirepresentantene Grethe Fosli og Jon Olav Alstad, hvor man etterlyste utvidet adgang til avlivning av hund som hadde forgrepet seg. Komiteen mener at adgangen til å avlive og å kreve avlivning av hund bør utvides. Begrunnelsen for

forslaget og komiteens standpunkt er at hund i økende grad skaper skade og at uheldig hundehold har skapt utrygghet hos mange. Små barn er og var spesielt utsatt og trenger særskilt vern. Komiteen betrakter forslaget til ny hundelov i tråd med intensjonene i Dokument nr. 8:71 (1997-1998), og ser det som viktig at nødvendige lovendringer blir gjort for å sikre samfunnet et godt allment hundehold som ivaretar tryggheten for hunder og mennesker. Dette vil også styrke og skape allmenn aksept for det gode hundehold. Det må derfor lettere kunne tas tak i hunder som skader mennesker, og det må gjøres lettere å reagere mot eiere som opptrer uansvarlig.

Samtidig vil komiteens flertall, alle unnatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, påpeke at det har vært nødvendig å gjøre hundelovens innhold klarere, slik at ikke lovteksten skaper unødige misforståelser. Forslaget til ny lov har åpenbart skapt feilaktig forståelse blant flere. Ingen er tjent med en lov som er utydelig og vag. Den vil i så måte ikke sikre nødvendig legitimitet, og vil være vanskelig å håndheve. Flertallet har derfor foretatt flere endringer i lovens ordlyd fordi forslaget har skapt forvirring ute blant folk.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet er positive til at man nå får en lov om hundehold. Det er likevel en del viktige punkter i det fremlagte forslaget som er uheldige. Det kan synes som man har et noe stort fokus på uheldige virkninger ved hundehold. Forslaget bærer preg av hastverksarbeid i kjølvannet av noen få svært uheldige tragedier. Disse medlemmer mener det er prisverdig at man forsøker å vise handlekraft også i forhold til enkeltsaker. Likevel synes en del forslag lite gjennomtenkt i forhold til det som er målet med en ny hundelov, nemlig et godt og sunt hundehold for både mennesker og dyr, samt trygghet for barn og andre. Disse medlemmer vil i denne sammenheng bemerke at man i Norge i all hovedsak har et meget godt hundehold, spesielt innen det organiserte hundemiljøet. Priville lag foreninger og klubber har gjort en god jobb for å fremme et sunt og godt hundehold.

Disse medlemmer mener at forslaget i stor grad bærer preg av å ha vært utformet av personer med svært liten kjennskap til hunder og hundehold. Man har også i overraskende liten grad brukt den ekspertise man har på hund i Norge, som for eksempel Politiets hundeskole og Forsvarets hundeskole, eller den ekspertise og nettverk bl.a. Norsk Kennel Klub har.

Disse medlemmer ser at dette fører til at det fra en rekke organisasjoner og foreninger, har kommet inn en rekke endringsforslag for å få loven til å bli mer rimelig og rettferdig. Dette er videre en lov

som får virkning for svært mange i Norge. En del regler er også av helt ny karakter. Disse medlemmer ønsker derfor at man får en evaluering av loven etter at denne har virket i to år. Da kan en få vurdert om loven har fått den tilsiktete virkning eller om man har fått utilsiktede og uheldige konsekvenser.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremlegge en evaluering av loven med eventuelle forslag til nødvendige endringer, etter at loven har virket i to år."

Kapittel I. Innledende bestemmelser

§ 1 *Det sivile samfunns ansvar, lovens formål og forholdet til annen lovgivning*

Komiteen støtter i all hovedsak forslaget til innledende bestemmelse i § 1. Alles behov for trygghet må være et ledende motiv i arbeidet med en hundelov. Dette behovet for trygghet må avstemmes mot de fordeler et aktivt hundehold gir oss, og uten at reglene demper de positive opplevelsene med hunder unødig.

Komiteen forslår følgende endring av § 1 annet ledd:

"Loven har til formål å bidra til å fremme et hundehold som ivaretar hensyn til sikkerhet, trygghet, allmennlig ro og orden. Den gir regler for hvordan hundeholdet skal utøves av den enkelte for å ivareta slike hensyn. Videre gir loven regler for hvordan enkeltpersoner og det offentlige kan forholde seg til hundehold som ikke gir tilstrekkelig sikkerhet, trygghet, allmennlig ro og orden."

Komiteen mener det er hensiktsmessig med en samling av bestemmelsene som gjelder hunder slik som det er foreslått av departementet, og mener reglene bør være lett begripelige og tilgjengelige for de fleste. Komiteen har gjennom arbeidet med loven søkt å skape presiseringer i lovteksten som skal gjøre den lettere å forstå.

§ 2 *Definisjoner*

Komiteen slutter seg til forslaget om definisjon av hundeholder i § 2, og er enig i at personkretsen gjøres videre enn den som formelt eier hunden. Også definisjonen av barn i forslaget § 2 første ledd bokstav b støttes av komiteen.

Ved definisjonen av "vesentlig skade" i lovens § 2 første ledd bokstav c mener komiteen det vil være mest hensiktsmessig og retts-teknisk enklest å forholde seg til det omfang av legemskrenkelser som ligger i forståelsen av straffelovens § 229. Straffeloven § 229 omhandler legemsbeskadigelse, og har

gjennom rettspraksis etablert grenser mot de rene legemsfornærmelser. Blåmerker og risp vil ikke regnes som legemsbeskadigelse, men en stiv finger, et sår som resulterer i skjemmende arr i ansiktet eller en utslått tann regnes etter praksis som legemsbeskadigelse. Flere skader kan samlet sett anses som en legemsbeskadigelse. Begrepet "skade på helse" som benyttes i straffeloven § 229 innebærer videre at skader av rent psykisk art, for eksempel angstnevrose, kan omfattes. En definisjon av vesentlig skade som henleder på straffeloven § 229 vil også i stor grad fange opp sår med blødninger og bitt i hodet. En vil likevel ved en slik definisjon unnta de mer bagatellmessige skader som bl.a. kan oppstå ved lek med hund eller valp og som lovens øvrige bestemmelser (eksempelvis § 18 fjerde ledd bokstav a) ikke ønsker å ramme. Komiteen mener man må kunne forutsette at de bagatellmessige skader som forårsakes av hund, erfaringsvis kan skyldes andre forhold enn en hunds aggressivitet eller farlighet.

Komiteen peker på at i lovverket brukes begrepene tamrein, husdyr, hund, kjæledyr, hjortevilt (jf. §§ 14 annet ledd bokstavene b og d, 15 og 18), og de særlige beskyttelsesregler som i dag gjelder de dyr som omfattes av bufeloven. Forslaget til bestemmelsen i § 15 utvider i vesentlig grad gjeldende rett dersom husdyr defineres videre enn de dyr som i dag har vern etter bufeloven (f.eks. om man mener at katter, kaniner osv. er husdyr). I proposisjonen på side 74 sies det at det ikke er behov for utvidelse og meningen har etter komiteens oppfatning nok vært at husdyr er ment å omfatte bare bufelovens arter. Komiteen foreslår derfor en ny bokstav d i § 2 som presiserer begrepet husdyr. Dette er dyr som har et særskilt vern etter loven, og det er viktig at det er klare linjer for hvilke arter som faller inn under begrepet. Det foreslås derfor følgende:

"§ 2 første ledd bokstavene c og d skal lyde:

- c) husdyr: storfe, sau, geit, hest, gris og fjærkre;
- d) vesentlig skade på person: skader som anses som legemsbeskadigelse etter straffelovens § 229."

§ 3 Generelt aktsomhetskrav

Komiteen støtter forslaget til generelt aktsomhetskrav i § 3 som særlig er rettet mot hundeholderen. Det foreslås imidlertid at ordet "utrygghetsfølelse" erstattes med "utrygghet" i § 3 første ledd siste punktum. Komiteen foreslår at ord som utrygghetsfølelse og trygghetsfølelse gjennomgående i loven byttes ut med ordene utrygghet eller trygghet. Komiteen mener det vil bli feil og umulig å lovfeste en rett til en slik følelse.

Komiteen ønsker å skjerpe kravet til et aktsomt hundehold. Flere av de utslag man i dag har av

et problematisk hundehold og uønsket hundeadferd er klart forårsaket av hundeholderens valg. Reaksjonene og handlingsmulighetene bør derfor i stor grad rettes mot hundeholderen. Et for sterkt fokus på sanksjoner mot hundene og hunderaser kan derfor etter komiteens oppfatning virke som en uheldig avsporing i forhold til hundeholderens valg og beslutninger.

Komiteen peker også på at det er avgjørende at hundeholdere forstår andres behov for trygghet, og at tilstedeværelse av hund i seg selv for mange kan skape frykt. Komiteen mener det generelle aktsomhetskrav i lovforslagets § 3 ivaretar dette sammenholdt med lovens bestemmelser om bl.a. båndtvang.

Kapittel 2. Sikring av hunder

Komiteen hilser velkommen regelsettet om sikring av hunder i lovens kapittel 2 §§ 4 og 5. Reglene bidrar til å klargjøre og skjerpe hundeholderens ansvar og plikter.

§ 4 Alminnelige regler om sikring av hund. Vilkår for å la hund være løs.

Komiteen har merket seg at § 4 femte ledd ikke bare er en regel om unntak fra sikringsreglene (tilsynsplikten), men en regel som selv fastslår tilsynsplikten. Komiteen har videre merket seg at § 9 utelukkende er en bestemmelse som gir unntak fra sikringsreglene. Av disse grunner mener komiteen at § 4 femte ledd bør endres noe for å tydeliggjøre forholdet mellom §§ 4 og 9.

Komiteen foreslår følgende:

"§ 4 femte ledd skal lyde:

Hunder skal alltid hokdes under slikt tilsyn at de så vidt mulig hindres i å drive eller forfølge vilt, jf. li-kovel § 9 tredje ledd."

§ 5 Forbud mot å gå fra bundet hund

Reglene bl.a. i § 5 setter en klar standard for hundeholderens plikt til å ta hensyn til dem som av ulike årsaker føler utrygghet og frykt for hunder.

Komiteen støtter kravene i bokstav a og b om at hundeholder ikke skal binde hunden rett ved inngangen til en bygning som er åpen for allmennheten, eller ved lekeplasser.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, mener derimot at bokstav c både er uklar og kan åpne for en svært detaljert tolkning som flertallet mener er uhensiktsmessig og unødige detaljregulering. Det ge-

nerelle aktsomhetskravet i § 3 ivaretar etter flertallets mening intensjonen i forslaget fra Regjeringen.

Flertallet foreslår følgende endring av § 5:

”§ 5 Forbud mot å gå fra bundet hund

Hundeholderen skal ikke gå fra en bundet hund rett ved inngangen til en bygning som er åpen for allmennheten, eller ved lekeplasser.”

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er imot å stryke lovforslagets § 5 bokstav c. Etter disse medlemmers mening er det nødvendig å ha et klart forbud i loven mot å binde hund på et sted der allmennheten naturlig må passere. Eksempler på slike steder er ved fotgjengerunderganger, ved inngang til parkeringsplass eller stasjonsområde, på et smalt fortau, eller ved en bro. Ved å stryke forslaget § 5 bokstav c oppnår ikke flertallet etter disse medlemmers syn noe høyere presisjonsnivå. Med tanke på den kritikk som flertallet i merknads form reiser mot loven om at den er uklar, er det etter disse medlemmers syn uforståelig at man her foreslår noe som gjør loven mer uklar med hensyn til hva som er forbudt. Etter disse medlemmers syn er ikke en henvisning til det generelle aktsomhetskrav et bidrag til å gjøre loven klarere og hindre misforståelser.

§ 6 Sikring av hund ved båndtvang m.m.

Komiteen støtter forslaget om sikring av hund gjennom allmenn båndtvang, jf. § 6. Det er dessuten viktig at kommunene selv kan få gi forskrifter som omhandler båndtvang. Komiteen mener dette også er i tråd med ønsket om mer lokalt selvstyre. Komiteen påpeker at et overordnet mål må være at båndtvang kun brukes der det er nødvendig og dermed ikke utover det behovet tilsier, jf. også proposisjonen side 78. Komiteen foreslår å lovfeste dette. Samtidig er det viktig at kommunene selv får mulighet til å definere og avgrense områder for bruk av båndtvang innenfor lovens ramme. Derfor mener komiteen at § 6 annet ledd bokstav a og c må skjerpes for å unngå overdreven bruk av båndtvang. Lokalpolitikere med bedre kjennskap til lokale områder og forhold har best forutsetning for å avgjøre definisjonen av disse bestemmelsene innenfor sin kommune. Der større sammenhengende turområder berører flere kommuner, vil det være naturlig med interkommunalt samarbeid i utforming av felles regler for båndtvang.

Komiteen foreslår derfor følgende endring:

”§ 6 annet ledd bokstav a og c skal lyde:

- a) i og i tilknytning til boligområder og handleområder,

- e) på og ved bestemt angitte turstier, turveier, merkede skiløyper, leir- og rasteplasser.”

I tillegg foreslår komiteen nytt § 6 tredje ledd:

”§ 6 tredje ledd skal lyde:

Båndtvang etter bokstav c og d kan ikke fastsettes i større grad enn nødvendig og slik at hensynet til de som ønsker å ferdes med løs hund også ivaretas i tilstrekkelig grad, både hva angår omfang og geografisk spredning. Ved fastsettelse av båndtvang etter bokstav e og f kan båndtvang bare innføres i de områder av kommunen hvor husdyr har rett til å beite og faktisk beiter, eller hvor vilt man ønsker å beskytte har sitt leveområde. Båndtvang fastsatt i medhold av bokstav f må opphøre straks forholdene tilsier det. Der sammenhengende beite, natur- og rekreasjonsområder berører flere kommuner, bør disse samordne sine forskrifter.”

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, foreslår § 6 tredje ledd nytt siste punktum:

”§ 6 tredje ledd siste punktum skal lyde:

”Kommunens innføring av båndtvang etter bokstav f kan påklages til fylkesmannen.”

§ 6 tredje ledd i lovforslaget blir fjerde ledd.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil fremheve at en adgang til å påklage kommunens forskrift om ekstraordinær båndtvang er et fremmedelement i forhold til det alminnelige prinsipp om at det ikke er klageadgang over forskrifter, og at man søker å unngå ordninger med godkjenning eller stadfesting av kommunale forskrifter. Disse medlemmer frarår derfor sterkt den løsning som flertallet legger opp til.

§ 7 Særlig om sikring av hund der tamrein beiter

Komiteen slutter seg til forslaget om sikring av hund der tamrein beiter, jf. § 7, og anser det som viktig for næringen at hunder blir holdt i kontroll på steder hvor tamrein lovlig beiter.

§ 8 Særlig om hundedressur, jakt og fangst

Komiteen støtter forslaget om at jakthundetrening, dressur og prøver kun kan foretas med grunneiers eller den med allmenn bruksretts samtykke, jf. § 8. Komiteen mener i tråd med prinsippet om lokalt selvstyre at fjellstyrene i statsallmenningene må ha kompetansen til å gi samtykke til trening av jakthund innenfor allmenningens område. Det vises i så måte til lov om utnytting av rettår og hunnende m.m.

i statsallmenningane (fjellova) § 3. Det heter her følgende om fjellstyrenes mandat:

"I kvar kommune der det er statsallmenning skal det vere fjellstyre. Fjellstyret skal administrere bruken og utnyttinga av rettar og lunnende i statsallmenningen så langt ikkje anna er fastsett i eller i medhald av lov. Det skal arbeide for å sikre at allmenningen vert brukt på ein måte som fremjar næringslivet i bygda og tek vare på naturvern- og friluftsiinteressene."

Norges statsallmenninger er forskjellige både i forhold til fauna, størrelse og bruksomfang. Om trening av jakthund er hensiktsmessig i de forskjellige statsallmenningene vites best av lokale kjennere, derfor mener komiteen fjellstyrene i de aktuelle statsallmenningene er de som må gi sitt samtykke for trening av hund tillates. Komiteen foreslår derfor følgende tillegg i § 8 første ledd:

"§ 8 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

For statsallmenningene gis samtykke av fjellstyret."

§ 9 Unntak fra sikringsreglene

Komiteen støtter lovforslagets § 9, men går inn for at det innføres et nytt unntak som første ledd bokstav f.

Komiteen foreslår derfor følgende:

"§ 9 første ledd bokstav f skal lyde:

- f) hund når den brukes for jakt, jakthundtrening og jaktprøver mellom 20. august og 1. april eller når båndtvang er fastsatt i medhold av § 6 annet ledd bokstavene c, d og e."

Det er positive aktiviteter som det kreves samtykke fra grunneier for å utøve. Unntak for båndtvang fastsatt i medhold av § 6 annet ledd bokstavene c, d og e er nødvendig for å sikre at nye kommunale båndtvangsbestemmelser ikke hindrer utøvelse av jakt med løs hund i områder hvor slike aktiviteter i dag foregår.

Kapittel 3. Løse hunder

Komiteen støtter det fremsatte forslag i § 10 vedrørende løse hunder.

Kapittel 4. Ro og orden, antall hunder og merking av hunder

§ 11 Ro og orden mv.

Komiteen tiltrer forslaget til § 11 som gir kommunen myndighet til å fastsette regler om hundehold av hensyn til ro og orden. Det foreslås imidlertid at "alminnelig" tilføyes foran "ro og orden" i bestem-

melsens første setning. Komiteen mener det vil være hensiktsmessig å ta inn ordet "alminnelig" da man får presisert at ikke enhver støy vil gi grunnlag for tiltak. Dette er i og for seg en språklig presisering, men er viktig som et signal. Dette er også mer i tråd med språkbruk i andre lover som gjelder tiltak for å sikre ro og orden.

§ 12 Antall hunder i en husholdning eller på en eiendom

Komiteen foreslår å fjerne § 12 første ledd bokstav b, slik at kommunene ikke kan begrense ved forskrift hvor mange hunder en eier generelt kan ha. Komiteen mener at dette må styres gjennom enkeltvedtak rettet mot hundeholdere som ikke er kvalifisert for å ha en eller flere hunder.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at den bestemmelse som i § 12 første ledd bokstav a gir adgang til å sette vilkår for hundehold er etter flertallets mening tilstrekkelig. I Dyreverneordninga (s. 171) fremkommer det dessuten at Landbruksdepartementet skal gi forskrift om spesielt hundehold (trekkhunder, annet hundehold i større omfang). I lys av dette er muligheten for å regulere hundehold tilstrekkelig. Flertallet foreslår at § 12 endres i tråd med dette.

"§ 12 skal lyde:

For å ivareta folks og dyrs sikkerhet og ro og orden kan kommunen i forskrift sette vilkår for å holde mer enn et bestemt antall voksne hunder i en husholdning eller på en eiendom."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener innskrenkninger i retten til å holde hund best gjøres gjennom enkeltvedtak. Disse medlemmer vil påpeke at §§ 3, 11 og 17 gir tilstrekkelig grunnlag for å forhindre uønsket hundehold. Det å skulle gi kommunene rett til ytterligere å innskrenke muligheten for hundehold utover den mulighet som ligger i § 11 om forskrifter om ro og orden mv. anses for unødvendig og byråkratiserende. Forhold rundt sikkerhet ved hundehold har i utgangspunktet ikke noe med antallet hunder å gjøre, men hvordan hundeholder ivaretar den enkelte hunds behov, omgivelsenes behov for trygghet og den alminnelige ro og orden. Sett på den bakgrunn vil det være rimelig å la politiet alene forholde seg til sikkerhets-spørsmålene etter § 17, slik at en ikke havner i en uheldig ansvarspulverisering. Disse medlemmer går følgelig imot § 12.

§ 13 Merking av hunder

Komiteen støtter forslaget om adgang til å merke hunder og at dette også kan pålegges av depar-

tementet ved forskrift, jf. § 13. I vurderingen av om enkelte raser skal forbys, kan dette være et tjenelig surrogat for å fjerne aggressive individer fra raser som er utsatt.

Komiteen mener det er viktig at man får en forskrift om registrering av hund slik at man får bedre muligheter til å kunne spore og ansvarliggjøre hundeeier. Komiteen mener i utgangspunktet det er bedre å stille krav til registrering for å få bukt med ulovlige kamphunder, enn et stadig mer omfattende raseforbud. Komiteen fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i inneværende stortingsperiode fremme forslag om å gjennomføre tvungen merking av hunder."

Kapittel 5. Personers rettigheter og plikter i nøds- og faresituasjoner

§ 14 Inngrep på stedet mot hund som jager eller angriper mv.

- FØRSTE OG ANNET LEDD

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, gir sin gjennomgående støtte til lovutkastets regler som skal sikre personers trygghet overfor hunder i nøds- og faresituasjoner; dog med noen presiseringer. Et aktivt og godt hundehold i Norge fordrer også at man har mulighet innenfor rimelighetens grenser til å gripe inn med tiltak overfor aggressive hunder som vil eller har gjort skade. Flertallet vil bemerke at lovforslaget av flere har blitt tolket på en slik måte at det ikke lenger representerer selv departementets begrunnelse. Flertallet finner på den bakgrunn også grunnlag for å presisere bestemmelsene noe slik at klarhet oppstår. Ved den innstramning man også foretar av definisjonen av "vesentlig skade" mener flertallet man nå får et helhetlig og forståelig lovverk som i mindre grad bidrar til misforståelser.

Flertallet vil likevel bemerke at flere av situasjonene som dette kapittel skal regulere medfører vanskelige bevissspørsmål uansett hvordan loven utformes. Avlivningsårsak i utmark vil for eksempel for alle parter kunne være vanskelig å bevise i en etterfølgende prosess om handlingen. Et klarere regelverk kan bidra til å redusere de vanskeligheter en slik bevisproblematikk uansett vil kunne skape. Uansett vil lovens bestemmelser måtte være basert på befolkningens tillit, og at loven har legitimitet i brede lag. Klare og lettforståelige bestemmelser bidrar etter flertallets oppfatning også til dette.

Bestemmelsen i § 14 første og annet ledd skisserer det nødrettslige grunnlag enhver kan ha for å gripe inn mot en hund som gjør eller er i ferd med å gjøre skade. Slik inngripen bør etter flertallets oppfatning ikke gå ut over det som er forsvarlig. Flertallet

foreslår derfor at ordet "åpenbart" i § 14 annet ledd utgår.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti støtter hundelovens bestemmelser til vern om menneskers trygghet overfor hunder i nøds- og faresituasjoner. Eksistens av hundehold fordrer mulighet til å gripe inn med tiltak overfor hunder som vil gjøre eller har gjort skade.

Disse medlemmer har merket seg at den foreslåtte nødvergebestemmelsen i § 14 annet ledd er i samsvar med straffelovens nødvergeregel. Videre har disse medlemmer merket seg at bestemmelsen er utformet i tråd med Straffelovkomisjonens forslag i NOU 2002:4. Disse medlemmer vil fremheve at nødretten i hundeloven ikke må være mindre omfattende enn det som følger av den alminnelige strafferett.

Disse medlemmer vil påpeke at dersom ordet "åpenbart" fjernes fra § 14 annet ledd, så vil det bety en *begrensning* i adgangen til nødverge mot angrep fra hund, sammenlignet med den adgang man har til nødverge i andre situasjoner. Disse medlemmer er sterkt uenig i en slik begrensning i nødrettsbestemmelsen.

- TREDJE LEDD BOKSTAV B

I § 14 tredje ledd bokstav b synes komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, at siste setning er tung og vanskelig å forstå når det statueres at et "ellers ulovlig inngrep" ikke kan bli gjort. Flertallet foreslår derfor at § 14 tredje ledd bokstav b siste setning endres (i tråd med begrunnelsen i proposisjonen s. 207/208). Flertallet forslår:

"§ 14 tredje ledd bokstav b skal lyde:

- b) Når en hund jager eller angriper tamrein eller husdyr som beiter lovlig, eller når hunden uprovosert angriper en annen hund, kan det utsatte dyrets eier, innehaver eller den som passer dyret, gjøre det inngrep mot hunden som fremstår som nødvendig for å avverge skade, så sant inngrepet ikke går lenger enn nødvendig og ikke utover det forsvarlige. Denne bestemmelsen kan ikke påberopes når det dyret som blir jaget eller angrepet urettmessig er kommet inn på eiendom som hundeholderen disponerer."

Flertallet oppfatter at dette i stor grad samsvarer med dagens rettstilstand. Denne formuleringen vil også unnta jaging av mindre ikke husdyr som grunnlag for avlivning da disse tradisjonelt ikke ville kunne sies å være på beite.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil påpeke at dersom tredje ledd bokstav b endres, kan dette skape tvil i situasjoner hvor dyret ikke beiter men for eksempel passerer. Det synes videre lite rimelig at husdyr skal være uten den beskyttelse mot hund som bokstav b kan gi, bare fordi det er kommet inn på grunn hvor de ikke har beiterett. Dette gjelder særlig hvor det er tredjeparts hund som angriper. Disse medlemmer kan ikke se at endringen i loven slik flertallet foreslår bidrar til å gjøre hundeloven klarere.

- TREDJE LEDD BOKSTAV C

Forslag til hundeloven § 14 tredje ledd bokstav c avløser villloven § 53 tredje ledd første punktum. Komiteen har i den forbindelse merket seg at avlivningsadgangen med dette er snevret noe inn. Dette ved at hundeloven benytter uttrykket "direkte angrep" og ikke "påtreffes jagende" som i villloven. Komiteen forestår likevel å begrense kretsen av avlivningsberettigede til grunneier, noen som opptrer på dennes vegne eller jakt og fangstberettigede. Komiteen oppfatter dette å være i samsvar med intensjonene i loven. Komiteen vil derfor foreslå at "enhver" i § 14 tredje ledd bokstav c byttes ut med "grunneier, noen som opptrer på dennes vegne eller jakt og fangstberettigede".

- TREDJE LEDD BOKSTAV D

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, er av den oppfatning at man i de tilfeller som er nevnt i § 14 tredje ledd bokstav d bør stimulere til at politiet kontaktes og at andre sikkerhetstiltak iverksettes før avlivning. I den grad det er mulig bør avlivning skje i samsvar med regler som stilles opp i kapittel 6. I den grad andre kan avlive etter at en hund har påført noen vesentlig skade må hunden fortsatt utgjøre en klar fare, andre tiltak vil være risikable og tiltaket må ikke være utover det forsvarlige.

Flertallet foreslår at "fare" i § 14 tredje ledd bokstav d første punktum erstattes med "klar fare".

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener at å stimulere til at politiet kontaktes og at andre sikkerhetstiltak iverksettes før avlivning er lite realistisk i en nødvergesituasjon, jf. forslaget § 14 tredje ledd bokstav d. En nødvergesituasjon karakteriseres av at den er akutt, kritisk og gjerne hektisk. Flertallets situasjonsbeskrivelse vil derfor passe situasjoner hvor nødverge sjelden er berettiget. Disse medlemmer vil likevel fremheve at i nødvergesituasjoner skal ikke hunden avlives dersom faren kan avverges på annen måte. Disse medlemmer foreslår at § 14 tredje ledd bokstav d utformes på følgende måte:

"§ 14 tredje ledd bokstav d skal lyde:

Enhver kan på stedet avlive en hund som påtreffes i umiddelbar forbindelse med at den har påført en person vesentlig skade, dersom hunden fortsatt utgjør en fare som ikke kan avverges på annen måte. Det samme gjelder hvis hunden har voldt vesentlig skade på tamrein, husdyr, hunder eller hjortevilt, dersom ikke det skadete dyret urettmessig har kommet inn på eiendom som hundeholderen disponerer."

§ 15 Hund som utgjør klar fare for husdyr, tamrein og hjortevilt

Komiteen har merket seg innsigelsene til bestemmelsen § 15 om hund som utgjør klar fare for husdyr, tamrein eller hjortevilt. Bekymringen er i stor grad knyttet til de problemer som gjelder bevisføring rundt grunn for inngripen og spørsmålet om en hund i slike situasjoner reelt sett utgjør en klar fare. Komiteen har merket seg at det ikke ser ut til å være mange avlivninger etter dagens reglesett for disse situasjonene, men forstår den bekymring en slik regel skaper. Komiteen har likevel valgt å ville videreføre reglene dog med den presisering at bestemmelsen skal gjelde hund uten ledsager og under båndtvang, og at bestemmelsen ikke innbefatter hjortevilt. Det foreslås slik endring i bestemmelsen:

"§ 15 første ledd skal lyde:

En hund som uten ledsager går løs i utmark eller landbruksområder i håndtvangstid og utgjør en klar fare for husdyr og tamrein, kan opptas av grunneieren, festeren, forpakteren, beiteberettigede, en berørt reineier eller noen som opptrer på vegne av disse. Dersom det ikke lar seg gjøre å oppta hunden eller få politiet til stedet så raskt som situasjonen krever, kan vedkommende om nødvendig avlive hunden på stedet."

§ 16 Plikter etter at inngrep er gjort mot hund etter §§ 14 og 15

Komiteen støtter forslaget til § 16.

Kapittel 6. Sikkerhetstiltak mot problematisk hundehold

§ 17 Umiddelbare polititiltak

Komiteen mener lovforslaget i § 17 om umiddelbare polititiltak for å vareta sikkerheten og tryggheten til enkeltpersoner, allmennheten og dyr ivaretar viktige hensyn i de konflikter som heldigvis sjelden oppstår i det norske hundeholdet. Etter komiteens mening har politiet bl.a. i sin generelle fullmakt mulighet for å gripe inn. I den grad uklarhet har hersket rundt dette bidrar forslaget til § 17 til å avklare dette, og den virker dessuten skjerpene på hundeholdere. Komiteen mener vi etter dette får en hensiktsmessig

sig og god hjemmel for å kunne gripe inn i de akutte situasjoner bestemmelsen beskriver. Komiteen forutsetter at politiet tar den forholdsmessighetsvurdering som ligger implisitt i bestemmelsen ved avgjørelsene. Komiteen ønsker for øvrig å endre begrepet "trygghetsfølelsen" til "trygghet" i § 17 i overskriften og i bestemmelsens fjerde ledd. I tillegg ønsker komiteen å tilføye "tidsbegrenset" foran "bruk av mankurv" i § 17 annet ledd første punktum. Komiteen ønsker også å tilføye "for øvrig" i § 17 annet ledd første punktum etter ordet "kan".

Komiteen mener det er av avgjørende betydning å raskt kunne gripe inn i de situasjoner loven foreskriver.

Av rettsikkerhetsmessige grunner mener komiteen dog at umiddelbar avlivning etter paragrafen kan kreves begrunnet i ettertid, jf. forvaltningsloven, og at øvrige tiltak utover avlivning etter paragrafen bør kunne påklages til overordnet påtalemyndighet.

Komiteen fremmer derfor følgende forslag:

"§ 17 nytt siste ledd skal lyde:

Reglene om grunnnging og klage i forvaltningsloven kap. V og VI gjelder for politiets vedtak etter § 17 annet ledd, dog slik at det ikke er klagemulighet på umiddelbar avlivning."

§ 18 Avlivning eller omplassering av en hund etter en eller flere uønskede hendelser

Når det gjelder bestemmelsen i § 18 om avlivning eller omplassering av en hund etter en eller flere uønskede hendelser, mener komiteen det skal være enkelt å iverksette tiltak for hunder som har gjort skade. Komiteen mener det er risiko for at hunder som har skadet pga. av egne eller hundeholders egenskaper kan skade igjen. Det er derfor et behov for å gripe inn når skaden allerede har skjedd.

Komiteen er enig i bestemmelsens forholdsmessighetsvurdering og understreker dette. Man står derfor ikke overfor noen "automatisk avlivningsadgang" som enkelte har trodd. Komiteen vil påpeke at lovforslaget § 18 første ledd gir en generell avlivningsbestemmelse basert på en forholdsmessighetsvurdering, supplert med noen retningslinjer for tiltaket. Bestemmelsens fjerde ledd inneholder normalregler for avlivning. Ingen av disse reglene er unntaksfrie.

- ANNET LEDD

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, påpeker at det er praktisk mulig og forsvarlig så skal politiet søke å omplassere en hund fremfor å avlive den. Flertallet foreslår derfor at "skal søke" tas inn i loven i stedet for "bør vedta".

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at § 18 annet ledd foreslås endret av flertallet fra at politiet "kan vedta" til at det "skal søke" å omplassere en hund fremfor å avlive den, dersom det anses praktisk mulig og forsvarlig. Tas dette på ordet, kan det etter disse medlemmers oppfatning medføre atskillig merarbeid for politiet med å kartlegge omplasseringsmuligheter, eller en risiko for erstatningsansvar dersom det ikke gjøres. Dette bør etter disse medlemmers mening unngås, og "kan vedta" bør derfor benyttes.

- FJERDE LEDD

I fjerde ledd bokstav c ønsker komiteen å tillegge "ensidig" angrep, for å skille ut de forhold hvor to hunder naturlig rivaliserer og viser aggresjon mot hverandre. Komiteen vil også tilføye "vesentlig" foran skade for å markere forholdsmessighet. Dette foreslås også i bokstav b.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, mener forholdsmessighetsvurderingen også må gjelde de hjemler som skisseres i bestemmelsen fjerde ledd bokstav a - c.

Etter innstrømningen av begrepet vesentlig skade i § 2 første ledd bokstav c vil mer bagatellmessige skader og forhold falle utenfor paragrafens virkeområde, særlig bestemmelsens bokstav a. Flertallet vil peke på at dette er en bør-regel og ikke skal-regel. Man må derfor ved praktiseringen av regelen, være bevisst på *tifeller hvor hunden* kan ha vært utsatt for en umiddelbar forutgående provokasjon. Flertallet vil her spesielt vise til det som fremkommer i proposisjonen på side 156. Flertallet mener det er klart at en må fravike hovedregelen der en hund for eksempel har blitt plaget av et barn (eller andre) umiddelbart forut for bittet. Flertallet mener videre at man må kunne benytte unntaket hvor valper, som på grunn av at de har tannfelling og spisse tenner, raskere vil kunne gi en skade som vil falle inn under begrepet vesentlig skade.

- FEMTE LEDD

Komiteen har merket seg at § 18 femte ledd gir politiet en mulighet, ingen plikt, til å omplassere eller avlive en hund dersom eieren tidligere har fått en skriftlig advarsel. Komiteen foreslår å endre fra en til mer enn en skriftlig advarsel. Komiteen vil fremheve at bestemmelsen vil gi politiet et nyttig redskap til å gripe inn mot hundehold i belastede eller kriminelle miljøer. Dette hensyn har komiteen tillagt stor vekt. Komiteen vil påpeke at politiet ikke bør bruke hjemmelen unødig overfor vanlige hunde-

eiere som kan har gjort seg skyldig i mindre alvorlig uaktsomhet.

Komiteen foreslår å endre ordene i § 18 siste ledd første setning fra "en skriftlig advarsel" til "mer enn en skriftlig".

§ 19 Farlige hunder

Når det gjelder bestemmelsene om farlige hunder i §§ 19 og 20, viser komiteen til at det er et økende problem at enkelte miljøer bruker hunderaser som bevisst avles opp og trenes til å bli aggressive og kampvillige. Hunder som bevisst trenes for slike formål kan derfor være farlige for andre mennesker og dyr og en forstyrrelse for omgivelsene. Disse hundene og denne aktiviteten er etter komiteens syn en uønsket del av hundeholdet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg forslaget om å innføre et eget forbud i hundeloven mot hundekamp. I den forbindelse vil disse medlemmer påpeke at hundeloven begrenser seg til å regulere sider ved hundehold som har et sikkerhets- eller et miljøaspekt. Videre vil disse medlemmer fremheve at for personer som lar hunden delta i hundekamper gjelder dyrevernloven. Dyrevernloven inneholder både generelle og spesifikke bestemmelser om vern av dyr. Loven § 2 fremhever eksplisitt at man skal behandle dyr slik at de "ikkje kjem i fære for å lida i utrangsmål". Straffen for forsettlig eller uaktsom overtrødelse av dyrevernloven er bot eller fengsel i ett år, eller ved grove brudd, bot eller fengsel i opp til tre år.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, vil påpeke at en likevel skal være forsiktig med å sette likhetstegn mellom spesifikke raser og farlige hunder, da det er større variasjon mellom hunder innenfor de ulike rasene enn mellom de ulike rasene. En rekke av høringsinstansene påpeker også viktigheten av at en hund konkret skal vurderes og anses som farlig eller ikke uten hensyn til hunderase. Enhver hunderase kan hvis den trenes til det, utgjøre en trussel mot omgivelsene med varierende risiko for skadeomfang etter hunderasens størrelse, kjevekraft, og styrke. Miljøet hunden vokser opp i, og det bruksområdet den trenes til, er avgjørende for hundens oppførsel og i hvilken grad hunden representerer en fare.

Dette flertallet mener man i større grad må gjøre noe med de enkelte miljøene og eierne som produserer aggressive og farlige hunder, enn å stigmatisere enkelte hunderaser.

Dette flertallet viser til at nyere, norsk og internasjonal, forskning om hunder og adferd fastslår at problemadferd hos hund som hos mennesker er et

resultat av samspill mellom gener og miljø. Nyere svensk forskning konkluderer bl.a. med at det ikke er mulig å sette sammenheng mellom farlige hunder og spesifikke hunderaser, da uønskede egenskaper hos alle hunderaser kan utvikles og forsterkes gjennom avl. Det finnes som nevnt store individuelle variasjoner innenfor hver rase. Dette igjen innebærer at farlige hunder vanskelig kan identifiseres uten svært grundige testmetoder.

Dette flertallet mener variasjonene innenfor de enkelte hunderasene gjør det vanskelig å innføre forbud mot enkelte raser på grunnlag av enkeltindivider innenfor rasen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener at den foreslåtte § 19 er et av flere forebyggende tiltak for å motvirke uheldige konsekvenser av hundehold. Disse medlemmer viser til at det i høringsrunden var bred enighet om å videreføre et forbud mot de hundetyper som er nevnt i kamphundloven (midtertendig lov 4. juli 1991 nr. 48 om forbud og innførsel, hold og avl av farlige hunder). Disse medlemmer viser også til at det fra et håndhevingssynspunkt er viktig at de nye nevnte hunderaser forbys. Forbudet mot farlige hundetyper støttes også fordi skadeomfanget og konsekvenser blir større hos disse hundetyper enn hos andre når aggressiv adferd utløses. Slik merknad fra flertallet er utformet, blir resultatet etter disse medlemmers mening uheldig, da man inngir seg på en diskusjon om raser og individ uten å gi et klart signal om hva man i realiteten ønsker. Etter disse medlemmers mening vil det være mer hensiktsmessig å opprettholde lovforslaget slik det står. I forlengelsen av dette vil disse medlemmer videre be om at det ved bruk av forskrift etter forslaget § 19 annet ledd bokstav c legges vekt på at det ved utarbeidelsen av en slik liste nyttes faglige objektive kriterier. Forskriften må etter disse medlemmers vurdering bygge på at det ut fra en veterinærfaglig vurdering dreier seg om raser eller blandinger som ut fra sine egenskaper og størrelse kan bli problematisk å holde, og derfor er ønsket for innførsel, hold og avl. En politifaglig vurdering er etter disse medlemmers syn også noe som må tas hensyn til ved utformingen av forskrift.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ser at sosiologiske variasjoner hos hunderasene og deres hundeholdere kan danne grunnlag for raseforbud. Likevel er disse medlemmer skeptisk til utvidelse av raseforbudet.

Disse medlemmer vil støtte forslaget om at departementet gis hjemmel til ved forskrift å forby hunderaser slik rettstilstanden har vært til nå. På bak-

grunn av det som er sagt ovenfor mener disse medlemmer at en slik hjemmel bør brukes med varsomhet og hvor det er strengt nødvendig av påviste genetiske eller sosiologiske forhold, for eksempel at en rase hyppig brukes til uheldig aktivitet i særskilte miljøer. Dette må dog grunnleggende og fundamenteres i vitenskapelig grunnlag langt bedre enn det som begrunner raseforbudsforslaget fremmet i Regjeringens hundelovsforslag. Endelig mener disse medlemmer at departementet bør ha kompetanse til ved forskrift å kunne innføre lisensordning for enkelte raser for å forebygge uheldig hundehold, jf. forslaget til § 21. Det foreslås derfor at hunderaseforbud tas ut av loven. Det innføres en forskriftshjemmel for forbud, og de andre forbudshjemele støttes.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet støtter ikke forslaget om utvidet raseforbud innført i hundeloven. Disse medlemmer mener det er feil å forby hele raser som Staffordshire bullterrier og Amerikansk staffordshireterrier på grunnlag av at ytterst få prosent av hundeeierne misbruker rasene til kamptrening mot mennesker og andre dyr. Den oppstart som nå er foretatt med tanke på å teste Amerikansk staffordshireterrier med DNA skulle også for fremtiden gjøre det lettere å skille Amerikansk staffordshireterrier fra andre typer hunder. Disse medlemmer mener likevel at dagens forbud mot bl.a. Pitbull bør opprettholdes. For ulvehybrider mener disse medlemmer at departementet gjennom forskrift nå bør vurdere forbud.

Den forskriftshjemmel disse medlemmer nå går inn for innebærer ikke at disse medlemmer mener det er godt gjort at Staffordshire bullterrier og Amerikansk staffordshireterrier bør forbyes. Disse medlemmer mener departementet i stedet må bruke hjemmelen i § 21 til å foreslå vilkår knyttet til disse raser.

Disse medlemmer foreslår følgende:

§ 19 skal lyde:

”§ 19 *Farlige hunder*

Kongen kan gi forskrift om forbud mot å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder. Forskriften kan sette krav til dokumentasjon av hundens rase eller type.

Med farlige hunder menes hunder eller hundetyper som spesielt aggressive, kampvillige og utholdende, og som på grunn av disse egenskapene er farlige for mennesker og dyr. Første ledd gjelder også for hundetyper som lett kan forveksles med farlige hunder.

Det er forbudt å holde eller innføre hunder som

- a) er gitt trening i eller for å angripe eller forsvare seg eller hundeholderen mot mennesker,
- b) er gitt trening i eller for å angripe andre hunder, eller

- c) enkelthunder som fremstår som spesielt aggressive, kampvillige eller med andre sterkt uønskede egenskaper eller fremtreden, slik at de kan være farlige for mennesker eller dyr.

Er det tvil om en hund går inn under tredje ledd bokstav c, kan politiet ta hunden i forvaring og kreve at hundeholderen bekoster og medvirker ved en kyndig undersøkelse av hundens atferd for å avklare om den er vel avbalansert eller har en lav terskel for aggresjon eller andre farlige egenskaper mv. Politiet fastsetter hvem som skal undersøke hunden. Dersom ikke hundeholderen følger opp innen en rimelig frist satt av politiet, regnes hunden for å gå inn under tredje ledd bokstav c.

Hunder som blir avlet, innført eller holdt i strid med regler i eller i medhold av denne paragraf, kan avlives eller pålegges utført av riket ved vedtak av politiet.”

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker ikke et forbud mot spesifikke raser. Man har en del år nå hatt et forbud mot såkalt "Pitbull". Da forbudet ble innført var det kanskje et titalls slike hunder i Norge, nå er det sannsynligvis snakk om hundretall. Disse medlemmer mener dette viser at raseforbudet ikke har vist seg å være et egnet verktøy for å få bukt med kamphundproblemet. Kamphundproblemet er et kriminalitetsproblem, ikke et hundeproblem. Disse medlemmer mener at dette kamphundmiljøet må være å anse som organisert kriminalitet. Disse medlemmer har registrert at hunder som skal brukes som kamphunder blir systematisk mishandlet for at de skal bli aggressive. Disse medlemmer gjør oppmerksom på at det i Norge aldri har vært tradisjoner for hundekamper.

Disse medlemmer har registrert at politiet på Stovner ønsket et slikt raseforbud. Dette var begrunnet ut fra at mange av de foreslåtte rasene fysisk ligner på Pitbull, og at Pitbull ofte blir brukt i hundekamper. Disse medlemmer ser at det dermed ikke først og fremst er om rasene er spesielt farlig som er begrunnelsen. Disse medlemmer mener at dette dermed blir som å forby melis fordi det ligner på kokain.

Disse medlemmer finner det alarmerende at det i forbindelse med høringen kom frem at politiet ikke har noen opplæring om hund og hunderaser på Politihøgskolen. Det er således kun de som går på Politiets hundeskole for å bli hundefører som får opplæring om hund. Disse medlemmer registrerer også med stor skepsis at da politiet på Grorud skulle ha en satsning mot kamphundmiljøet fikk de en halv dags opplæring. Disse medlemmer mener det vil være hensiktsmessig at politiet får tilstrekkelig opplæring om hund enn at man innfører et raseforbud

basert på en etats manglende kunnskap om det problemet man skal gå inn i. Disse medlemmer mener derfor at det som må stå i fokus er hvordan hunder brukes, ikke hunderaser. Disse medlemmer ønsker derfor en egen bestemmelse om straff for dem som deltar eller arrangerer hundekamp.

Disse medlemmer kan ikke se at det finnes bittstatistikk som underbygger at de raser som foreslås forbudt eller departementet anser som farlige, er de som biter mest. Disse medlemmer registrerer at det kom frem på høringen at det finnes bare én undersøkelse i Norge ved veterinærhøgskolen, over hvilke hunder som oftest biter sin eier. Her kom Cocker Spaniel øverst på listen. Disse medlemmer er oppmerksomme på at hundeksperter med lang erfaring med "problemhunder", slår fast at det er langt større variasjoner mellom hunder av samme rase enn rasene imellom. Disse medlemmer mener dette må veie tungt og tas alvorlig.

Disse medlemmer registrerer at det ikke først og fremst er de hunder som det ønskes forbud mot, som har vært involvert i hundetragedier i Norge.

Disse medlemmer ser at det vil kunne være et behov for en mulighet til å kunne inahente og eventuelt avlive hunder som reelt må være å anse som farlige. Disse medlemmer mener dette må vurderes ikke ut fra rase, men ut fra hvor aggressiv den enkelte hund er. Her har man mulighet for flere løsninger, men det som er viktig er at man får en tilfredsstillende saksbehandling og vurdering foretatt av personer som er kompetente til å vurdere om hunden er aggressiv og om den i så fall bør avlives. Disse medlemmer mener at et raseforbud i denne sammenheng ikke vil ha noen betydning.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"§ 19 skal lyde:

§ 19 *Forbud mot farlige hunder*

Det er forbudt å holde, avle eller innføre farlige hunder. Som farlig hund regnes:

- Hunder som ulovlig er gitt trening i eller for å angripe eller forsvare seg eller hundeholderen mot mennesker.
- Hunder som er gitt trening i eller for å angripe andre hunder.
- Enkelthunder som fremstår som spesielt aggressive, kampvillige eller med andre sterkt uønskede egenskaper eller fremtreden, slik at de kan være farlige for mennesker eller dyr.

Dersom det er tvil om en hund er en farlig hund, kan politiet ta hunden i forvaring og kreve at hundeholderen bekoster og medvirker ved en kyndig undersøkelse av hundens atferd for å avklare om hunden er vel avbalansert eller har en lav terskel for ag-

gresjon eller andre farlige egenskaper mv. Politiet fastsetter hvem som skal undersøke hunden. Dersom ikke hundeholderen følger opp innen en rimelig frist satt av politiet, regnes hunden som en farlig hund."

"§ 20 skal lyde:

§ 20 *Unntak fra forbudet mot farlige hunder*

Som unntak fra reglene i § 19 gjelder følgende:

- Hunder som omfattes av § 19 annet ledd bokstav a eller b anses ikke som farlige hunder hvis de er trent av politiet, i særlige tilfeller av andre med politiets tillatelse eller ført inn til landet med politiets tillatelse, eller er trent i regi av hundeorganisasjon godkjent av departementet.
- Hunder som omfattes av § 19 annet ledd bokstav a eller b kan beholdes hvis trening tidligere lovlig har vært gitt i regi av en hundeklubb, men er blitt stanset ved lovens ikrafttredelse. Disse hundene kan ikke selges eller omplasseres uten godkjenning av politiet. Blir vilkårene overtrådt eller hunden angriper folk, skal den avlives ved vedtak av politiet, med mindre nødrett eller nødverge berettiget angrepet.
- En hund som omfattes av § 19 annet ledd bokstav a og b, kan holdes eller innføres dersom politiet gir en særskilt tillatelse. Tillatelse kan bare gis i særlige tilfeller, som til innførsel av en bestemt særlig trent hund til nytteformål, som politihund, bruk i Forsvaret eller redningshund. Innførselstiltatelse kan også gis tidsbegrenset for inntil fire uker dersom det finnes rimelig. Politiet kan sette nærmere vilkår for innførselen og holdet av hunden. Blir de vilkår som er satt, overtrådt, kan hunden avlives eller pålegges utført fra riket ved vedtak av politiet.

"§ 28 a skal lyde:

§ 28 a *Hundekamp*

Den som har latt hund delta i hundekamp, organisert hundekamp, eller på annen måte medvirket til at hundekamper finner sted, straffes med fengsel i inntil tre år.

Som hundekamp regnes når to eller flere hunder, eller hund og andre dyr føres sammen med det formål og hensikt at de skal slåss."

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti ber departementet om snarest å innføre forbud mot ulvehybrider og Amerikansk staffordshire terrier. Amerikansk staffordshire terrier er umulig, eller nærmest umulig, å skille fra den allerede forbudte pitbullterrieren. For å lette politiets mulighet til å overholde allerede eksisterende lovverk, anses dette forbudet som påkrevd. Dette medlem vil videre be om at det forskriftsfestes at forbudte

hunderaser må steriliseres, ha identitetsbevis som knytter hunden til et registreringsbevis som opplyser om eierens navn og adresse, og som viser at hunden er avlet, innført eller holdt før lovens ikrafttredelse. Blir vilkårene overtrådt eller hundene angriper folk, skal hundene avlives ved vedtak av politiet.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om snarest mulig å forby ulvehybrider, amerikansk staffordshire terrier, og blandinger der disse rasene inngår."

"Stortinget ber Regjeringen forskriftsfeste et unntak fra forbud mot å holde bestemte hunderaser forutsetter at dyret steriliseres, samt at det har identitetsbevis som knytter hunden til et registreringsbevis som opplyser om eierens navn og adresse, og som viser at hunden er avlet, innført eller holdt før lovens ikrafttredelse. Blir vilkårene overtrådt eller hundene angriper folk, skal hundene avlives ved vedtak av politiet."

§ 20 Unntaket fra forbudet mot farlige hunder

Komiteen støtter forslaget til § 20, men mener bokstav c bør ha med en mulighet for departementet til ved forskrift eller enkeltvedtak å dispensere fra forbudet når trening i angrep eller forsvar er skjedd i regi av en organisert seriøs hundeorganisasjon i tråd med aktverdig formål. Det bes her særskilt om at departementet vurderer Norsk Kennel Klubs treningsopplegg (IPO) omtalt i proposisjonen s. 186.

Komiteen fremmer følgende forslag til ny § 20:

"§ 20 Unntak fra reglene i § 19

En hund omfattes ikke av § 19 tredje ledd bokstav a eller b hvis den er trent av politiet eller i særlige tilfelle av andre med politiets tillatelse, eller er innført i riket med politiets tillatelse.

En hund omfattes ikke av § 19 tredje ledd bokstav a hvis den er lovlig trent av en hundeorganisasjon før lovens ikrafttreden, eller etter lovens ikrafttreden av en hundeorganisasjon med tillatelse fra politiet. Hundene kan ikke selges eller omplusseres uten politiets tillatelse. Blir vilkårene overtrådt eller hunden angriper et menneske, skal den avlives etter vedtak av politiet, hvis ikke nødverge eller nødrett berettiget angrepet."

§ 21 Krav til godkjenning for å ha eller drive oppdrett med bestemte hundetyper

Komiteen foreslår at "hunder over en viss størrelse" strykes i § 21 første og annet ledd.

Komiteen foreslår også at en lisensadgang medtas og fremmer følgende forslag til § 21:

"§ 21 Krav til godkjenning for å ha å gjøre med bestemte hundetyper

Kongen kan i forskrift sette vilkår for å innføre, holde eller drive avl med bestemte hundetyper eller blandinger av bestemte hundetyper. I forskriften kan det settes krav om godkjenning og om krav til avlagte prøver eller tester, om skjerpet båndtvang, begrensning i antall hunder, hundeholderens alder, vandel, ansvarsforsikring, og gebyr for å dekke kostnader mv. Setter forskriften krav om godkjenning, kan myndighet til å gi godkjenning delegeres til en privat organisasjon."

§ 22 Forbud mot at en person skal kunne ha med hund å gjøre

Komiteen støtter forslaget i § 22, og understreker at dette er en viktig del av den nye loven. Bestemmelsen bør brukes.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, mener uakseptabelt hundehold som særlig offentlige tjenestemenn og kvinner oppdager bør rapporteres. Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag for Stortinget om lov hjemmel som sikrer at helsepersonell og andre offentlige myndighetsutøvere rapporterer til relevant offentlig myndighet om uakseptabelt hundehold til tross for tidligere lovpålagt taushetsplikt."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er svært skeptiske til å ta inn den foreslåtte lov hjemmel som flertallet etter spør. Disse medlemmer vil understreke at alle mennesker har en moralsk og juridisk plikt til å hjelpe dyr som lider. Lov om dyrevern § 6 slår da også fast at

"Råkar nokon på eit dyr som synleg er sjukt, skadd eller hjelpelaust, skal han hjelpa det så langt råd er. Let det seg ikkje å gjere å gjeva hjelp eller god nok hjelp og dyret er eit husdyr, tamrein eller storvilt, skal han snarast råd er seia frå til dyret sin eigar eller innehavar eller til næraste politi."

Etter disse medlemmers syn er denne bestemmelsen derfor dekkende for det formål flertallet vil oppnå, nemlig å sikre at opplysninger om vanskjelsel av dyr kan rapporteres til politiet.

Disse medlemmer mener også at dersom en vedtar at helsepersonell får en lovfestet meldeplikt uten hinder av taushetsplikt vil dette kunne få konse-

kvenser for mennesker som oppsøker hjelpeapparatet. Vissheten om at helsepersonells taushetsplikt er grunnleggende for folks tillit og dermed også vilje til å oppsøke eller ta i mot hjelp når de trenger det. Disse medlemmer viser også til innføringen av helsepersonells og andre myndighetspersoners meldeplikt etter barnevernsloven. Innføringen av dette var svært kontroversiell. En rekke faginstanser advarte kraftig mot ordningen. Stortinget valgte å innføre en meldeplikt, men etter det disse medlemmer vet er det fortsatt store mørketall fordi det faktisk ikke blir meldt fra til barnevernet om barn som lider. Et siste moment for disse medlemmer er at dersom Stortinget velger å innføre en slik "meldeplikt" også for hunder kan dette tolkes som et signal om at vi likestiller dem med barn.

§ 23 Saksbehandling

Komiteen støtter forslaget til saksbehandlingsregler i § 23.

Kapittel 7 Omplussing og avliving mv. av hunder, erstatningsansvar og straff

§§ 24, 26 og 27

Komiteen støtter reglene som er foreslått i §§ 24, 26 og 27, men med den endring at "om nødvendig" tilføyes foran "avlive" i § 24 første ledd første punktum.

§ 25 Saksbehandling, overprøving og iverksettning av vedtak etter § 24

Hva angår saksbehandlingsreglene i § 25 mener komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, at det ville være mest ryddig og hensiktsmessig om overordnet påtalemyndighet eller Politidirektoratet var klageinstans og at domstolene på vanlig vis kan prøve gyldigheten av forvaltningsvedtak. Flertallet fremmer derfor forslag om endring av loven på dette punkt. Flertallet ønsker videre at domstolene skal kunne prøve alle sider av vedtakene for å sikre best mulig rettsikkerhet og likebehandling.

Flertallet mener at departementets forslag om å gjøre tingretten til klageinstans skaper komplikasjoner og uklarhet, ved at det finner sted en sammenblanding av domstolsmessig prøvelse og forvaltningsmessig klage. Ved at tingretten gjøres til klageinstans, kan det bl.a. oppstå vanskelige rettskraftsspørsmål dersom en part ønsker å benytte seg av sin rett til å kreve klageinstansens avgjørelse prøvet for domstolene. Flertallet mener derfor at klage og domstolsprøvelse som utgangspunkt bør følge vanlige regler. Siden mange vedtak etter loven vil kunne ramme den som blir utsatt for dem hardt, mener komiteen at domstolene bør ha kompetanse til å prøve

alle sider ved saken. Dette innebærer en utvidelse av domstolenes kompetanse i forhold til det som er vanlig, men slike bestemmelser er i og for seg ikke noe særsyn i norsk rett. Ved saker om administrative tvangstiltak etter tvml. kapittel 33, er regelen således at retten kan prøve alle sider av saken, derunder forvaltningsskjønnet (tvml. § 482 første ledd). Dersom det er tale om vedtak som inneholder et ganske sterkt element av sanksjon, kan en begrensning i prøvelsesadgangen tenkes å være i strid med Den europeiske menneskerettskonvensjon. Albert og Le Comptedommen ser ut til å bygge på en slik rettsoppfatning (Series A no 58 1983 para 29, jf. Aall, Sivilprosess og menneskerettigheter, I Gjennomføring av internasjonale menneskerettigheter i norsk rett). Krav om avliving etter hundeloven vil sannsynligvis langt på vei bli oppfattet som en sanksjon. Flertallet foreslår en slik alternativ bestemmelse til § 25:

"§ 25 skal lyde:

Politiets vedtak etter loven er enkeltvedtak etter forvaltningsloven. For vedtak etter § 17 gjelder bestemmelsen i forvaltningsloven § 24 første ledd annet punktum ikke. Vedtak kan påklages til Politidirektoratet. Blir vedtaket brakt inn for domstolen, kan retten prøve alle sider av saken.

Om utsatt iverksettning ved klage gjelder forvaltningsloven § 42. Politiet kan alltid kreve at klageren løpende og til rett tid betaler kostnadene ved forvaring, jf. § 26, dersom iverksettningen skal utstå. Oppfyller ikke klageren kravet, kan vedtaket settes i verk straks.

Politiet sørger for at avliving skjer. Den skal foregå etter reglene i dyrevernloven."

Som følge av endringene i § 25 foreslår flertallet at følgende endring foretas i § 23:

"Første ledd utgår og overskriften til paragrafen endres til *Register over vedtak etter § 22.*"

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener det vil være mest hensiktsmessig at Politidirektoratet er ankeinstans for samtlige vedtak fattet med hjemmel i proposisjonen § 24. Videre mener disse medlemmer at proposisjonens forslag til en effektiv domstolsbehandling av saker som ankes videre inn for domstolsapparatet etter endelig avgjørelse hos politiet/Politidirektoratet, bør beholdes. Disse medlemmer vil fremheve at det av hensyn til både hundeeieres økonomi og ønske om en rask avgjørelse, tilsier en effektiv domstolsbehandling. Videre vil disse medlemmer påpeke at proposisjonens forslag til domstolsbehandling av vedtak fattet med hjemmel i proposisjonen § 24, er betryggende og ivaretar hensynet til rettsikkerhet på en god måte. Domstolene

vil ved dette kunne prøve alle sider ved saken. Disse medlemmer foreslår at § 25 får følgende ordlyd:

"§ 25 skal lyde:

§ 25 Saksbehandling, overprøving og iverksetting av vedtak etter § 24

For politiets behandling av saker etter § 24 gjelder forvaltningsloven.

Politiets vedtak etter § 24 kan påklages til Politidirektoratet eller bringes inn for domstolene etter reglene i tredje ledd. Politidirektoratets vedtak i klagesak kan bringes inn for domstolene på samme måte.

Vedtak som nevnt i annet ledd kan bringes inn for tingretten. Reglene i forvaltningsloven §§ 29-32, 33 annet og fjerde ledd og § 34 første ledd gjelder tilsvarende. Tingretten kan prøve alle sider av saken. For tingrettens behandling gjelder tvistemålsloven første, annen og fjerde del så langt reglene passer. Tingretten innkaller bare til muntlig forhandling dersom en av partene ber om det eller retten finner det påkrevd. Tingretten avgjør saken ved kjennelse. Etter begjæring av påtalemyndigheten kan vedtaket i stedet behandles i en straffesak mot hundeholderen som gjelder vesentlig samme faktiske forhold som vedtaket knytter seg til. I alle tilfelle gjelder sivilrettslige bevisregler for vurderingen av om vilkårene for omplassering, salg eller avlaving foreligger.

Om utsatt iverksetting gjelder forvaltningsloven § 42, også for tingretten. Politiet kan alltid kreve at klageren løpende og til rett tid betaler kostnadene ved forvaring, jf. § 26, dersom iverksetting skal utstå. Oppfyller ikke klageren kravet, kan vedtaket settes i verk straks.

Dersom en hund skal avlives, sørger politiet for at avlavingen skjer. Den skal foregå etter reglene i dyrevernloven."

§ 28 Straff

Komiteen mener den foreslåtte strafferamme i § 28 er for lav, og at det ved de grovere forsettlig og overlagte overtredelser bør kunne reageres med strengere straff enn 3 måneder. Komiteen sikter her særlig til de som overtrer bestemmelser om farlig hundehold og bidrar til å utbre slik uønsket hundeadferd. Komiteen foreslår derfor en øvre strafferamme på 6 måneder og bot (jf. strprl. § 171 om pågripelse). Komiteen foreslår derfor en slik endring i § 28 første til tredje ledd.

22. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

§ 5 Forbud mot å gå fra bundet hund

- Hundeholderen skal ikke gå fra en bundet hund
- rett ved inngangen til en bygning som er åpen for allmennheten,
 - ved lekeplasser, eller
 - på et annet sted der allmennheten naturlig må passere tett ved hunden.

§ 14 skal lyde:

§ 14 Inngrep på stedet mot hund som jager eller angriper mv.

Hundeholderen skal sørge for å holde eller kalle hunden tilbake og gjøre det han kan for å avverge urettmessig fare når en hund jager eller angriper mennesker eller dyr.

Et ellers ulovlig inngrep mot en hund er lovlig når noen gjør det for å avverge at hunden urettmessig jager eller angriper mennesker eller dyr, dersom inngrepet ikke går lenger enn nødvendig for å avverge skade, og dessuten ikke går åpenbart utover det forsvarlige i betraktning av angrepets farlighet og den angrepnes interesse.

Så langt følgende særlige bestemmelser rekker, gjelder de foran den generelle regelen i annet ledd:

- Ved pågående eller nært forestående angrep mot en person kan enhver gjøre det inngrep mot hunden som fremstår som nødvendig for å avverge skade. Dette fritar ikke den som helt eller delvis har provosert et angrep, fra straffansvar eller erstatningsansvar.
- Når en hund jager eller angriper tamrein eller husdyr, eller når hunden angriper en annen hund, kan det utsatte dyrets eier, innehaver eller den som passer dyret, gjøre det inngrep mot hunden som fremstår som nødvendig for å avverge skade. Et ellers ulovlig inngrep mot hunden kan likevel ikke bli gjort hvis det utsatte dyret urettmessig er kommet inn på eiendom som hundeholderen disponerer.
- Når båndtvang gjelder, kan enhver avlive en hund ved direkte angrep på hjortevilt, likevel ikke en hund som er i aktiv bruk som ettersøkshund eller sykt eller såret vilt.
- Enhver kan på stedet avlive en hund som påtreffes i umiddelbar forbindelse med at den har påført en person vesentlig skade, dersom hunden fortsatt utgjør en fare som ikke kan avverges på annen måte. Det samme gjelder hvis hunden har voldt vesentlig skade på tamrein, husdyr, hunder eller hjortevilt, dersom ikke det skadete dyret urettmessig har kommet inn på eiendom som hundeholderen disponerer.

Paragrafen her gjelder ikke politihunder som brukes lovlig. Heller ikke gjelder paragrafen der reglene om nødrett og nødverge gjør en farlig bruk av hunden rettmessig.

§ 18 annet ledd skal lyde:

Dersom det anses praktisk mulig og forsvarlig, kan politiet vedta å omplassere en hund fremfor å avlive den.

Forslag 2

§ 25 skal lyde:

§ 25 *Saksbehandling, overprøving og iverksetting av vedtak etter § 24*

For politiets behandling av saker etter § 24 gjelder forvaltningsloven.

Politiets vedtak etter § 24 kan påklages til Politidirektoratet eller bringes inn for domstolene etter reglene i tredje ledd. Politidirektoratets vedtak i klagesak kan bringes inn for domstolene på samme måte.

Vedtak som nevnt i annet ledd kan bringes inn for tingretten. Reglene i forvaltningsloven §§ 29-32, 33 annet og fjerde ledd og 34 første ledd gjelder tilsvarende. Tingretten kan prøve alle sider av saken. For tingrettens behandling gjelder tvistemålsloven første, annen og fjerde del så langt reglene passer. Tingretten innkaller bare til muntlig forhandling dersom en av partene ber om det eller retten finner det påkrevd. Tingretten avgjør saken ved kjennelse. Etter begjæring av påtalemyndigheten kan vedtaket i stedet behandles i en straffesak mot hundeholderen som gjelder vesentlig samme faktiske forhold som vedtaket knytter seg til. I alle tilfelle gjelder sivilrettslige bevisregler for vurderingen av om vilkårene for omplassering, salg eller avlaving foreligger.

Om utsatt iverksetting gjelder forvaltningsloven § 42, også for tingretten. Politiet kan alltid kreve at klageren løpende og til rett tid betaler kostnadene ved forvaring, jf. § 26, dersom iverksetting skal utstå. Oppfyller ikke klageren kravet, kan vedtaket settes i verk straks.

Dersom en hund skal avlives, sørger politiet for at avlavingen skjer. Den skal foregå etter reglene i dyrevernloven.

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 3

§ 19 skal lyde:

§ 19 *Farlige hunder*

Kongen kan gi forskrift om forbud mot å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder. Forskriften kan sette krav til dokumentasjon av hundens rase eller type.

Med farlige hunder menes hunder eller hundetyper som spesielt aggressive, kampvillige og uthol-

dende, og som på grunn av disse egenskapene er farlige for mennesker og dyr. Første ledd gjelder også for hundetyper som lett kan forveksles med farlige hunder.

Det er forbudt å holde eller innføre hunder som

- a) er gitt trening i eller for å angripe eller forsvare seg eller hundeholderen mot mennesker,
- b) er gitt trening i eller for å angripe andre hunder, eller
- c) enkelthunder som fremstår som spesielt aggressive, kampvillige eller med andre sterkt uønskede egenskaper eller fremtreden, slik at de kan være farlige for mennesker eller dyr.

Er det tvil om en hund går inn under tredje ledd bokstav c, kan politiet ta hunden i forvaring og kreve at hundeholderen bekoster og medvirker ved en kyndig undersøkelse av hundens atferd for å avklare om den er vel avbalansert eller har en lav terskel for aggresjon eller andre farlige egenskaper mv. Politiet fastsetter hvem som skal undersøke hunden. Dersom ikke hundeholderen følger opp innen en rimelig frist satt av politiet, regnes hunden for å gå inn under tredje ledd bokstav c.

Hunder som blir avlet, innført eller holdt i strid med regler i eller i medhold av denne paragraf, kan avlives eller pålegges utført av riket ved vedtak av politiet.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen fremlegge en evaluering av loven med eventuelle forslag til nødvendige endringer, etter at loven har virket i to år.

Forslag 5

§ 19 skal lyde:

§ 19 *Forbud mot farlige hunder*

Det er forbudt å holde, avle eller innføre farlige hunder. Som farlig hund regnes:

- a) Hunder som ulovlig er gitt trening i eller for å angripe eller forsvare seg eller hundeholderen mot mennesker.
- b) Hunder som er gitt trening i eller for å angripe andre hunder.
- c) Enkelthunder som fremstår som spesielt aggressive, kampvillige eller med andre sterkt uønskede egenskaper eller fremtreden, slik at de kan være farlige for mennesker eller dyr.

Dersom det er tvil om en hund er en farlig hund, kan politiet ta hunden i forvaring og kreve at hundeholderen bekoster og medvirker ved en kyndig undersøkelse av hundens atferd for å avklare om hunden er vel avbalansert eller har en lav terskel for aggresjon eller andre farlige egenskaper mv. Politiet fastsetter hvem som skal undersøke hunden. Dersom

ikke hundeholderen følger opp innen en rimelig frist satt av politiet, regnes hunden som en farlig hund.

Forslag 6

§ 20 skal lyde:

§ 20 *Unntak fra forbudet mot farlige hunder*

Som unntak fra reglene i § 19 gjelder følgende:

- a) Hunder som omfattes av § 19 annet ledd bokstav a eller b anses ikke som farlige hunder hvis de er trent av politiet, i særlige tilfeller av andre med politiets tillatelse eller ført inn til landet med politiets tillatelse, eller er trent i regi av hundeorganisasjon godkjent av departementet.
- b) Hunder som omfattes av § 19 annet ledd bokstav a eller b kan beholdes hvis trening tidligere lovlige har vært gitt i regi av en hundeklubb, men er blitt stanset ved lovens ikrafttredelse. Disse hundene kan ikke selges eller omplasseres uten godkjenning av politiet. Blir vilkårene overtrådt eller hunden angriper folk, skal den avlives ved vedtak av politiet, med mindre nødrett eller nødverge berettiget angrepet.
- c) En hund som omfattes av § 19 annet ledd bokstav a og b, kan holdes eller innføres dersom politiet gir en særskilt tillatelse. Tillatelse kan bare gis i særlige tilfeller, som til innførsel av en bestemt særlig trent hund til nyttemål, som politihund, bruk i Forsvaret eller redningshund. Innførseltillatelse kan også gis tidsbegrenset for inntil fire uker dersom det finnes rimelig. Politiet kan sette nærmere vilkår for innførselen og holdet av hunden. Blir de vilkår som er satt, overtrådt, kan hunden avlives eller pålegges utført fra riket ved vedtak av politiet.

Forslag 7

§ 28 a skal lyde:

§ 28 a *Hundekamp*

Den som har latt hund delta i hundekamp, organisert hundekamp, eller på annen måte medvirket til at hundekamper finner sted, straffes med fengsel i inntil tre år.

Som hundekamp regnes når to eller flere hunder, eller hund og andre dyr føres sammen med det formål og hensikt at de skal slåss.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen om snarest mulig å forby uivehybrider, amerikansk staffordshire terrier, og blandinger der disse rasene inngår.

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen forskriftsfeste at unntak fra forbud mot å holde bestemte hunderaser forutsetter at dyret steriliseres, samt at det har identitetsbevis som knytter hunden til et registreringsbevis som opplyser om eierens navn og adresse, og som viser at hunden er avlet, innført eller holdt før lovens ikrafttredelse. Blir vilkårene overtrådt eller hundene angriper folk, skal hundene avlives ved vedtak av politiet.

23. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slike

vedtak:

A.

Vedtak til lov

om hundehold (hundeloven)

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1 *Det sivile samfunns ansvar, lovens formål og forholdet til annen lovgivning*

Det sivile samfunn, både enkeltpersoner og organisasjoner, har ansvaret for innenfor lovgivningens ramme å utøve og legge til rette for et positivt og samfunnsgagnlig hundehold, til glede for den enkelte hundeholder.

Loven har til formål å bidra til å fremme et hundehold som varetar hensyn til sikkerhet, trygghet, allminnelig ro og orden. Den gir regler for hvordan hundeholder skal utøves av den enkelte for å vareta slike hensyn. Videre gir loven regler for hvordan enkeltpersoner og det offentlige kan forholde seg til hundehold som ikke gir tilstrekkelig sikkerhet, trygghet, allminnelig ro og orden.

For hundeholder gjelder også bestemmelser i annen lovgivning, bl.a. de alminnelige reglene i lov om dyrevern og lov om dyrehold (husdyrloven) og i granneloven, og dessuten særskilte regler om hundehold eller dyrehold f.eks. i husleieloven.

§ 2 *Definisjoner*

I denne lov forstås ved

- a) hundeholder: den som eier eller har tatt omsorg for eller hånd om en hund for kortere eller lengre tid;
- b) barn: personer som er under 12 år;
- c) husdyr: storfe, sau, geit, hest, gris og fjærkre;
- d) vesentlig skade på person: skader som anses som legemsbeskadigelse etter straffeloven § 229.

§ 3 *Generelt aktsomhetskrav*

En hundeholder skal vise aktsomhet for å unngå at hunden voider skade på folk, dyr, eiendom eller ting. Hundeholderen skal sørge for at hunden eller hundeholdet ikke er til urimelig ulempe for folk, miljø eller andre interesser. Blant annet skal hundeholderen søke å avverge at hunden eller hundeholdet skaper utrygghet for andre.

Den som er berørt, kan kreve overfor hundeholderen at en varig tilstand eller varige forhold som ikke gir tilstrekkelig sikkerhet, eller som voider urimelig ulempe, blir rettet.

Kapittel 2. Sikring av hunder

§ 4 *Alminnelige regler om sikring av hund. Vilkår for å la hund være løs*

Hunder kan være løse bare når de

- blir fulgt og kontrollert på aktsom måte, eller
- er forsvarlig inngjerdet på et sted som ikke er åpent for allmenn ferdsel.

Den som holder en hund i bånd, skal være i stand til å ha kontroll med hunden, hvis de ikke blir ledsaget av noen som har slik kontroll.

Hundeholderen skal påse at hunden ikke farer mot, hopper på, forfølger eller stiller seg i veien for folk som ikke godtar dette. Har en hund dette for vane, skal den bli holdt i bånd på steder som er åpne for allmenn ferdsel.

Hundeholderen skal vise særlig aktsomhet der det er barn, for å hindre slik kontakt mellom hund og barn som barnet eller voksne som følger barnet, ikke inviterer til, og for å forebygge at barn blir skremt. Om nødvendig skal hunden bli satt i bånd eller holdt tett inntil hundeholderen.

Hunder skal alltid holdes under slikt tilsyn at de så vidt mulig hindres i å drive eller forfølge vilt, jf. likevel § 9 tredje ledd.

§ 5 *Forbud mot å gå fra bundet hund*

Hundeholderen skal ikke gå fra en bundet hund rett ved inngangen til en bygning som er åpen for allmennheten eller ved lekeplasser.

§ 6 *Sikring av hund ved båndtvang m.m.*

I tiden fra og med 1. april til og med 20. august skal en hund bli holdt i bånd eller forsvarlig inngjerdet eller innestengt, slik at ikke den kan jage eller skade storfe, sau, geit, fjærfe, rein, hest eller vilt, herunder viltets egg, reir og bo.

Kommunen kan gi forskrift om at hunder skal holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet

- i og i tilknytning til boligområder og handleområder,

- i parker, på kirkegårder, grav- og urnehunder, på og ved skoler, barnehager og anlegg for lek, idrett, sport eller rekreasjon,
- på og ved bestemt/angitte turstier, turveier, merkede skiløyper, leir- og rasteplasser,
- i bestemt/angitte andre områder på land, i vann eller sjø som er allment benyttet som tur- og rekreasjonsområder,
- i hele eller deler av kommunen i bestemt angitt tidsrom når storfe, sau, geit eller hest normalt går ute, eller
- under ekstraordinære forhold som gjør båndtvang påkrevd for å beskytte viltet.

Båndtvang etter bokstav c og d kan ikke fastsettes i større grad enn nødvendig og slik at hensynet til de som ønsker å ferdes med løs hund også ivaretas i tilstrekkelig grad, både hva angår omfang og geografisk spredning. Ved fastsettelse av båndtvang etter bokstav e og f kan båndtvang bare innføres i de områder av kommunen hvor husdyr har rett til å beite og faktisk beiter, eller hvor vilt man ønsker å beskytte har sitt leveområde. Båndtvang fastsatt i medholdt av bokstav f må opphøre straks forholdene tilsier det. Der beite, natur- og rekreasjonsområder berører flere kommuner, bør disse samordne sine forskrifter. Kommunens innføring av båndtvang etter bokstav f kan påklages til fylkesmannen.

Kommunen kan gi forskrift om at hunder ikke har adgang til barnehager, skolegårder, kirkegårder eller grav- og urnehunder.

§ 7 *Særlig om sikring av hund der tamrein beiter*

I områder der tamrein lovlig beiter, skal hundeholderen se til at hunden ikke unødig uroer eller skremmer rein, selv om den er under kontroll eller bundet. Reins eier kan kreve at en hund som uroer rein, blir holdt innestengt mens rein blir flyttet forbi bosted, seter eller hytte. Fylkesmannen kan gi forskrift om at hunder skal holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet når hensynet til reindriften tilsier det.

Om ferdsel med hund i område hvor tamrein beiter, gjelder også reindriftsloven § 28.

§ 8 *Særlig om hundedressur, jakt og fangst*

Jakthundtrening, jakthundprøver og dressur kan bare foregå med samtykke av grunneieren eller den som har en allmenn bruksrett til eiendommen. For statsallmenningene gis samtykke av fjellstyret.

For bruk av hund under jakt og fangst mv. gjelder også viltloven § 23, jf. § 26, og reindriftsloven § 28.

§ 9 *Unntak fra sikringsreglene*

Båndtvang fastsatt i eller i medhold av §§ 4, 6 og 7 gjelder ikke for

- a) hund når den brukes i reindrift,
- b) dressert bufeshund når den brukes til å vokte storfe, sau eller geit,
- c) hund i aktiv politit-, toll-, militær- og rednings tjeneste eller under trening eller prøving for slik tjeneste,
- d) hund i aktiv bruk som ettersøkshund etter såret eller sykt vilt,
- e) særlige bruksformål, avgrensede områder eller nærmere angitte hunderaser eller hundetyper eller for hunder som har særskilt trening, når dette er fastsatt av kommunen ved forskrift eller enkeltvedtak. Ved dette kan kommunen bl.a. legge ut et område som dressurområde for hunder, dersom samtykke som nevnt i § 8 første ledd foreligger,
- f) hund når den brukes for jakt, jakthundtrening og jaktprøver mellom 20. august og 1. april eller når båndtvang er fastsatt i medhold av § 6 annet ledd bokstavene c, d og e.

Hund som nevnt i første ledd bokstav a til d eller i bestemmelse som gjelder særlige bruksformål etter bokstav e, kan på en aktsom måte slippes slik det er naturlig ut fra bruksformålet.

En hund som nyttes som jakthund eller er under trening eller prøve for dette, kan slippes på en aktsom måte slik det er naturlig ut fra bruksformålet, når dette ikke er strid med viltloven eller regler om båndtvang. Det samme gjelder for trening og prøving av ettersøkshunder.

Kapittel 3. Løse hunder

§ 10 *Løse hunder*

Enhver kan oppta hund som er løs i strid med §§ 4, 6 eller 7, jf. § 9, eller med forskrift gitt i medhold av disse paragrafene. I utmark i jakttiden der jakt er lovlig, kan likevel bare rettighetshavere i området og politiet oppta løse hunder.

Hunden skal leveres til hundeholderen, dersom denne er til stede. Dette gjelder ikke dersom hundeholderen åpenbart ikke kan ta hånd om hunden på forsvarlig og lovlig måte. Hvis hunden ikke blir levert til hundeholderen, skal den snarest leveres til politiet.

Unnlater hundeholderen å hente hunden innen en uke etter at han eller hun er varslet personlig eller ved kuangjøring i en alminnelig lest avis på stedet, kan politiet selge, omplassere eller avlive hunden. Er det fastsatt krav om merking etter § 13, er det tilstrekkelig å sende varsel til den person og adresse som hunden er registrert på.

Opptak og behandling av løse hunder etter paragrafen her skal skje i samsvar med dyrevernavens regler.

Kapittel 4. Ro og orden, antall hunder og merking av hunder

§ 11 *Ro og orden mv.*

Kommunen kan gi forskrift om hundehold av hensyn til alminnelig ro og orden og for å motvirke forsøpling. Regler om at hunder skal holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet, kan bare gis på de vilkår som er satt i § 6 annet ledd.

§ 12 *Antall hunder i en husholdning eller på en eiendom*

For å vareta folks og dyrs sikkerhet og ro og orden kan kommunen i forskrift sette vilkår for å holde mer enn et bestemt antall voksne hunder i en husholdning eller på en eiendom.

§ 13 *Merking av hunder*

Private organisasjoner kan etablere og drive en ordning for registrering og merking av alle hunder.

Kongen kan gi forskrift om

- a) at alle hunder skal være merket, og at de skal være registrert i et register som føres av en eller flere private organisasjoner eller av et offentlig organ,
- b) at en hundeholder plikter å gi genetiske og andre opplysninger til registeret om hunden og hundeholdet,
- c) at hundeholderne skal betale gebyr som dekker de nødvendige kostnadene ved ordningen, og
- d) at politiet skal ha innsyn i registeret.

Kapittel 5. Personers rettigheter og plikter i nøds- og faresituasjoner

§ 14 *Inngrep på stedet mot hund som jager eller angriper mv.*

Hundeholderen skal sørge for å holde eller kalle hunden tilbake og gjøre det han kan for å avverge urettmessig fare når en hund jager eller angriper mennesker eller dyr.

Et ellers ulovlig inngrep mot en hund er lovlig når noen gjør det for å avverge at hunden urettmessig jager eller angriper mennesker eller dyr, dersom inngrepet ikke går lenger enn nødvendig for å avverge skade, og dessuten ikke går utover det forsvarlige i betraktning av angrepets farlighet og den angrepnes interesse.

Så langt følgende særlige bestemmelser rekker, gjelder de foran den generelle regelen i annet ledd:

- a) Ved pågående eller nært forestående angrep mot en person kan enhver gjøre det inngrep mot hun-

den som fremstår som nødvendig for å avverge skade. Dette fritar ikke den som helt eller delvis har provosert et angrep, fra straffansvar eller erstatningsansvar.

- b) Når en hund jager eller angriper tamrein eller husdyr som beiter lovlig, eller når hunden uprovosert angriper en annen hund, kan det utsatte dyrets eier, innehaver eller den som passer dyret, gjøre det inngrep mot hunden som fremstår som nødvendig for å avverge skade, så sant inngrepet ikke går lenger enn nødvendig og ikke utover det forsvarlige. Denne bestemmelsen kan ikke påberopes når det dyret som blir jaget eller angrepet, urettmessig er kommet inn på eiendom som hundeholderen disponerer.
- c) Når båndtvang gjelder, kan grunneier, noen som opptrer på dennes vegne, eller jakt- og fangstberettigede, avlive en hund ved direkte angrep på hjortevilt, likevel ikke en hund som er i aktiv bruk som ettersøkshund etter sykt eller såret vilt.
- d) Enhver kan på stedet avlive en hund som påtreffes i umiddelbar forbindelse med at den har påført en person vesentlig skade, dersom hunden fortsatt utgjør en klar fare. Det samme gjelder hvis hunden har voldt vesentlig skade på tamrein, husdyr, hunder eller hjortevilt, dersom ikke det skadete dyret urettmessig var kommet inn på eiendom som hundeholderen disponerer.

Paragrafen her gjelder ikke politihunder som brukes lovlig. Hefler ikke gjelder paragrafen der reglene om nødrett og nødverge gjør en farlig bruk av hunden rettmessig.

§ 15 Hund som utgjør klar fare for husdyr, tamrein og hjortevilt

En hund som uten ledsager går løs i utmark eller landbruksområder i båndtvangstid og utgjør en klar fare for husdyr og tamrein, kan opptas av grunneieren, festeren, forpakteren, beiteberettigede, en berørt reineier eller noen som opptrer på vegne av disse. Dersom det ikke lar seg gjøre å oppta hunden eller få politiet til stedet så raskt som situasjonen krever, kan vedkommende om nødvendig avlive hunden på stedet.

§ 16 Plikter etter at inngrep er gjort mot hund etter §§ 14 og 15

Den som har avlivet eller påført hund skade etter §§ 14 og 15, skal snarest råd melde fra om dette til politiet. Dyreverneloven § 6, jf. § 10 om hjelp til dyret, gjelder overfor den som har skadet dyret.

Kapittel 6. Sikkerhetstiltak mot problematisk hundehold

§ 17 Umiddelbare politiltak for å vareta sikkerheten og tryggheten til enkeltpersoner, allmennheten og dyr

Politiet kan i samsvar med reglene i politiloven § 6 gripe inn overfor hunder og hundeholdere for å vareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet eller trygghet, eller for å verne andre dyr.

Politiet kan for øvrig i slike tilfeller blant annet pålegge båndtvang eller tidsbegrenset bruk av munnkurv, gi detaljerte pålegg om inngjerding av eiendom der hund oppholder seg, pålegge å redusere antall hunder, forby hunders tilstedeværelse i bestemte områder, gi andre pålegg eller forbud som gjelder hundeholdet eller sikring av hunder, ta seg inn på privat eiendom eller område, og om nødvendig ta hånd om hunder. Politiets vedtak har virkning straks, om ikke annet blir fastsatt.

Unnlater hundeholderen å etterkomme pålegg eller forbud, kan politiet for hundeholderens regning sørge for at det nødvendige blir gjort for å vareta de hensyn som er nevnt i første ledd.

Dersom en hund har drept eller påført et menneske vesentlig skade eller angrepet et barn, kan hunden og andre hunder i hundeholderens varetekt eller eie avlives av politiet der de finnes, dersom hensynet til noens sikkerhet eller allmennhetens trygghet klart tilsier en umiddelbar avlaving.

Reglene om grunning og klage i forvaltningsloven kapittel V og VI gjelder for politiets vedtak etter § 17 annet ledd, dog slik at det ikke er klagemulighet på umiddelbar avlaving.

§ 18 Avlaving eller omplassering av en hund etter en eller flere uønskede hendelser

En hund som har angrepet eller skadet et menneske, kan politiet i ettertid vedta å avlive dersom ikke dette fremstår som et uforholdsmessig tiltak. Det samme gjelder hvis hunden har jaget eller skadet tamrein, husdyr eller hjortevilt, eller hvis den har skadet en annen hund eller kjæledyr. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på hvilken fare som har vært tilstede, påført skade, den risiko og utrygghetsfølelse hunden og hundeholdet kan antas å medføre i fremtiden og hundens nytteverdi. Hundens økonomiske verdi eller det økonomiske tap etter påført skade skal ikke tillegges vekt.

Dersom det anses praktisk mulig og forsvarlig, skal politiet søke å omplassere en hund fremfor å avlive den.

Hvis hundeholdet ikke anses sikkerhetsmessig forsvarlig, kan vedtak om avlaving eller omplassering omfatte alle andre hunder som hundeholderen har hånd om.

Følgende særlige bestemmelser gjelder foran de generelle reglene i første og annet ledd:

- a) En hund som har påført barn vesentlig skade, bør normalt avlives.
- b) En hund som har angrepet eller vesentlig skadet dyr i landbruket eller tamrein, bør normalt avlives hvis dyrets eier ber om det.
- c) En hund som ved ensidig angrep har vesentlig skadet andre husdyr, medregnet andre hunder, bør normalt avlives hvis dyrets eier ber om det, unntatt der hunden ikke antas å utgjøre større risiko i fremtiden enn hunder vanligvis gjør, og heller ikke kan fryktes å angripe og skade samme eiers dyr på nytt.

En hund som har gått ulovlig løs eller uten godt nok tilsyn, etter at politiet har gitt hundeholderen mer enn én skriftlig advarsel i løpet av de siste tre år, kan avlives eller omplasseres av politiet. Dette gjelder uten hensyn til om advarselen gjelder samme hund. Vedtaket kan omfatte alle de hunder som hundeholderen har hånd om. Advarselen regnes ikke som enkeltvedtak.

§ 19 Forbud mot farlige hunder

Det er forbudt å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder. Farlige hunder skal avlives eller pålegges utført fra riket ved vedtak av politiet.

Med farlige hunder menes følgende dyr:

- a) Hundetypene pitbullterrier, fila brasileiro, tosu inu, dogo argentino, amerikansk staffordshire terrier, staffordshire bullterrier og blandinger der en eller flere av disse er med, uansett blandingsforhold.
- b) Hundetyper som er en blanding av hund og ulv, uansett blandingsforhold. For hunderaser med opprinnelig blanding av ulv som er registrert i Norge av Norsk Kennel Klub 1. januar 2003, gjelder første punktum bare for tsjekkosllovakisk ulvehund. Hvis ulv er iblandet rasen etter den internasjonale raseetableringen, gjelder første punktum for hunder som kan være etterkommere etter denne ulven.
- c) Andre hundetyper og blandinger fastsatt av Kongen i forskrift. Når en slik forskrift blir vedtatt, legges det særlig vekt på erfaringer ved hundeangrep på mennesker og bruk eller egnethet som kamphund. Det kan legges vekt på om hundetypen lett kan forveksles med hunder som er ansett som farlige.
- d) Hunder som er gitt trening i eller for å angripe eller forsvare seg eller hundeholderen mot mennesker.
- e) Hunder som er gitt trening i eller for å angripe andre hunder.

- f) Enkelthunder som fremstår som spesielt aggressive, kampvillige eller med andre sterkt uønskede egenskaper eller fremtreden, slik at de kan være farlige for mennesker eller dyr.

Dersom det er tvil om et dyr er en farlig hund etter annet ledd bokstav a til e, kan politi og tollmyndigheter kreve at hundeholderen dokumenterer dens rase eller type. Som minstedokumentasjon etter at en hund er blitt fire måneder gammel, kreves at hunden er identitetsmerket og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registeringsbevis med en tilknyttet stamtavle. Dersom ikke fremlagt bevis fjerner tvilen på stedet ved innførsel, eller innen en rimelig frist ellers, regnes hunden som en farlig hund. Ved slik tvil som nevnt kan politiet eller tollmyndigheter ta hunden i forvaring straks.

Dersom det er tvil om en hund er en farlig hund etter annet ledd bokstav f kan politiet ta hunden i forvaring og kreve at hundeholderen bekoster og medvirker ved en kyndig undersøkelse av hundens atferd for å avklare om hunden er vel avbalansert eller har en lav terskel for aggresjon eller andre farlige egenskaper mv. Politiet fastsetter hvem som skal undersøke hunden. Dersom ikke hundeholderen følger opp innen en rimelig frist satt av politiet, regnes hunden som en farlig hund.

§ 20 Unntak fra reglene i § 19

En hund omfattes ikke av § 19 tredje ledd bokstav a eller b hvis den er trent av politiet eller i særlige tilfelle av andre med politiets tillatelse, eller er innført i riket med politiets tillatelse.

En hund omfattes ikke av § 19 tredje ledd bokstav a hvis den er lovlig trent av en hundeorganisasjon før lovens ikrafttreden, eller etter lovens ikrafttreden av en hundeorganisasjon med tillatelse fra politiet. Hunden kan ikke selges eller omplasseres uten politiets tillatelse. Blir vilkårene overtrådt eller hunden angriper et menneske, skal den avlives etter vedtak av politiet, hvis ikke nødverge eller nødrett berettiget angrepet.

§ 21 Krav til godkjenning for å ha å gjøre med bestemte hundetyper

Kongen kan i forskrift sette vilkår for å innføre, holde eller drive avl med bestemte hundetyper eller blandinger av bestemte hundetyper. I forskriften kan det settes krav om godkjenning og om krav til avlagte prøver eller tester, om skjerpet båndtvang, begrensnings i antall hunder, hundeholderens alder, vandel, ansvarsforsikring, og gebyr for å dekke kostnader mv. Setter forskriften krav om godkjenning, kan myndighet til å gi godkjenning delegeres til en privat organisasjon.

§ 22 Forbud mot at en person skal kunne ha med hund å gjøre

Politiet kan forby en hundeholder å ha med hund å gjøre

- a) når hundeholderens hund blir vedtatt avlivet, omplassert eller utført etter §§ 18, 19-20, eller § 21, jf. § 24,
- b) dersom pålegg fra politiet etter § 17 ikke er fulgt opp,
- c) dersom politiet har avlivet eller omplassert hundeholderens hund etter § 17,
- d) dersom hundeholderens hund har angrepet et menneske,
- e) dersom personen har trent en hund for angrep på eller forsvar mot mennesker uten politiets tillatelse,
- f) dersom personen har latt en hund delta i hundekamp eller har trent en hund for dette,
- g) dersom hundeholderen etter en advarsel fra politiet i løpet av de neste tre år på nytt har latt en hund gå ulovlig løs eller uten godt nok tilsyn,
- h) dersom hundeholderen ikke overholder vilkår eller forbud etter § 12 om antall hunder i en husholdning eller på en eiendom, eller
- i) dersom plikter etter § 13 om merking av hund er overtrådt og pliktene ikke blir oppfylt etter varsel fra politiet med frist for oppfyllelse.

Forbud etter første ledd kan bare bli satt dersom personens hundehold ikke anses å ha vært sikkerhetsmessig forsvarlig, eller dersom forbudet må anses nødvendig for å bedre allmennhetens eller enkeltpersoners trygghetsfølelse.

En person som dømmes til straff av fengsel for forbrytelse som innebærer bruk av vold eller truende atferd, kan ved dommen forbyes å ha med hunder å gjøre. Forbud skal bli satt dersom en hund er brukt til forbrytelsen.

Den som er forbudt å ha med hund å gjøre, kan ikke eie, besitte eller ha ansvar eller medansvar for eller hånd om en hund for kortere eller lengre tid.

Forbudet kan begrenses til å gjelde for nærmere bestemte hundetyper eller hunder over en viss størrelse.

Forbudet kan tidsbegrenses, men skal gjelde for minst tre år. Etter tre år kan politiet omgjøre forbud som politiet eller retten har satt etter denne paragrafen, dersom det er forsvarlig ut fra hensynet til sikkerhet og allmennhetens og enkeltpersoners trygghet.

§ 23 Register over vedtak etter § 22

Politiet kan lokalt eller for hele riket føre personregister som inneholder opplysninger om forbud etter § 22. Kongen kan gi forskrift om registreringen og også fastsette at andre enn politiet skal ha tilgang til opplysningene for å effektivisere håndhevingen.

Kapittel 7. Omplussing og avlving mv. av hunder, erstatningsansvar og straff

§ 24 Politiets forvaring, omplassering, salg og avlving av hund

Politiet kan ta hånd om, omplassere, selge eller om nødvendig avlive en hund dersom

- a) hunden er tatt opp etter § 10 og hundeholderen ikke har mottatt eller hentet hunden trass i varsel,
- b) hunden blir holdt uten at hundeholderen overholder en forskrift etter § 11,
- c) hunden blir holdt i strid med forskrift etter § 12,
- d) hunden blir holdt i strid med forskrift etter § 13 når dette er fastsatt i forskriften,
- e) det er nødvendig for å nå målet etter § 17 første ledd der dette ikke kan nås med mindre inngripende tiltak etter § 17 annet ledd,
- f) vilkårene i §§ 18, 19 eller 20 er til stede,
- g) hunden blir holdt, brukt eller avlet i oppdrett i strid med bestemmelser gitt i medhold av § 21, eller
- h) noen har å gjøre med hunden i strid med et endelig forbud etter § 22.

Vedtak etter første ledd bokstav b til d kan bare treffes dersom hundeholderen er straffet, eller har fått skriftlig advarsel for overtredelse av forskriften med frist for oppfyllelse, og forskriften fortsatt blir overtrådt. Er hundeholderen ukjent eller uten kjent adresse, kan kunngjøring med frist for oppfyllelse i stedet skje i en avis som er alminnelig lest på stedet. Advarsel gis av politiet eller av registerføreren når det gjelder overtredelse av forskrift etter § 13.

Har politiet tatt hånd om hunden, kan den holdes i forvaring inntil det er truffet vedtak om salg, omplassering, utførsel eller avlving av hunden.

§ 25 Saksbehandling, overprøving og iverksetting av vedtak

Politiets vedtak etter loven er enkeltvedtak etter forvaltningsloven. For vedtak etter § 17 gjelder bestemmelsen i forvaltningsloven § 24 første ledd annet punktum ikke. Vedtak kan påklages til Politidirektoratet. Blir vedtaket brakt inn for domstolen, kan retten prøve alle sider av saken.

Om utsatt iverksetting ved klage gjelder forvaltningsloven § 42. Politiet kan alltid kreve at klageren løpende og til rett tid betaler kostnadene ved forvaring, jf. § 26, dersom iverksettingen skal utstå. Oppfyller ikke klageren kravet, kan vedtaket settes i verk straks.

Politiet sørger for at avlving skjer. Den skal foregå etter reglene i dyreverneloven.

§ 26 Ansvar for kostnader

Hundeholderen svarer overfor privatpersoner og det offentlige for nødvendige kostnader ved å gjen-

nomføre tiltak etter denne loven, berunder kostnader til forvaring av hunden.

Politiets krav etter reglene i første ledd er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 27 Erstatningsansvar

Om erstatningsansvar for skade voldt av hund gjelder det som følger av andre lovfestede og ulovfestede regler, bl.a. skadeserstatningsloven § 1-5 om ansvar for dyr og reindriftsloven § 29 om hunder.

§ 28 Straff

Med bøter eller fengsel inntil seks måneder og bot straffes en hundeholder som forsettlig eller uaktsomt overtrer §§ 4-7 jf. § 9 eller forskrifter eller enkeltvedtak etter §§ 6, 7, 11, 12 eller 13 annet ledd bokstav a til b. Offentlig påtale skjer bare når det finnes påkrevd av allmenne hensyn.

Med bøter eller fengsel inntil seks måneder og bot straffes en hundeholder som forsettlig eller uaktsomt unnlater å forebygge eller avværge at hunden rettsstridig

- a) angriper eller skader person,
- b) jager, angriper eller skader dyr, eller
- c) ved støy eller på annen måte volder urimelig ulempe for øvrig.

Offentlig påtale etter bokstav a og b finner sted dersom den fornærmede krever det eller allmenne hensyn taler for det. Ved angrep på hjortevilt regnes grunneier, jakt- eller fangstberettiget i området og viltorganene som fornærmet. Offentlig påtale etter bokstav c finner sted dersom allmenne hensyn taler for det.

Med bøter eller fengsel inntil seks måneder og bot straffes den som forsettlig eller uaktsomt

- a) unnlater å etterkomme pålegg og forbud nedlagt av politiet i samsvar med lovens § 17, eller
- b) overtrer forbud gitt ved §§ 19, 21, 22 eller ved forskrifter eller enkeltvedtak gitt etter disse bestemmelsene.

På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

Kapittel 8. Lovens virkning på Svalbard

§ 29 Svalbard

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold, herunder at forskrifter og enkeltvedtak etter loven skal kunne vedtas av andre instanser enn ellers.

Kapittel 9. Ikraftsetting, Oppheving og endring av andre lover. Overgangsregler

§ 30 Ikraftsetting

Loven trer i kraft 1. januar 2004.

§ 31 Endringer i annen lovgivning

Når loven trer i kraft, endres andre lover slik:

1. Lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven) § 354 annet og tredje ledd oppheves.

2. Lov 9. juli 1926 nr. 4 om ansvar for skade på bufe ved hund m.v. oppheves.

3. Lov 9. juni 1978 nr. 49 om reindrift § 29 første ledd skal lyde:

Om sikring av hund, opptak av løs hund, avlving av hund, reaksjoner mot hundeholderen mv. gjelder hundeloven.

§ 29 annet til sjetten ledd og åttende ledd oppheves. Syvende ledd blir annet ledd.

4. Lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) § 3 første ledd nr. 5 og nytt nr. 6 skal lyde:

- 5) krav om forbrytelse av arverett etter § 73 i arveloven 3. mars 1972 nr. 5,

- 6) klage over vedtak om omplassering, salg eller avlving av hund eller om forbud mot å ha med hund å gjøre etter hundeloven §§ 22 første ledd og 24, jf. § 25 tredje ledd.

5. Lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 52 skal lyde:

Om sikring av hund, opptak av løs hund, avlving av hund, reaksjoner mot hundeholderen mv. gjelder hundeloven.

§§ 53, 54 og 55 oppheves.

6. Midlertidig lov 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder oppheves.

7. Lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) § 14 første ledd nr. 1 nytt annet punktum skal lyde:

Bestemmelser om hunder og hundehold fastsettes etter hundeloven.

§ 32 Eldre forskrifter

Forskrifter gitt med hjemmel i lov 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder bortfaller når loven her trer i kraft.

Forskrifter om hunder og hundehold gitt med hjemmel i andre bestemmelser som blir opphevet eller endret ved § 31, gjelder til og med 31. desember 2006. Bestemmelser i slike forskrifter bortfaller tidligere dersom

- a) loven her ikke gir noen instans hjemmel til å gi en bestemmelse med det aktuelle innhold,
- b) det blir fastsatt en bestemmelse med hjemmel i loven her som strider mot den eldre bestemmelsen, eller
- c) bestemmelsen blir opphevet av det organ som har vedtatt den.

§ 33 *Enkeltvedtak etter eldre lovgivning*

Dressurområder for hunder som er lagt ut etter villloven § 55, består for den tid som ble bestemt av den instans som samtykket i å legge ut området.

Andre enkeltvedtak truffet med hjemmel i bestemmelser som blir opphevet ved §§ 31 og 32, bortfaller når hjemmelen bortfaller dersom ikke hundeloven gir adgang til å treffe slike vedtak. Gjør den det, gjekder vedtaket inntil saken er blitt behandlet på ny

av politiet eller annet forvaltningsorgan som kan treffe vedtaket etter loven her.

B.

Stortinget ber Regjeringen i inneværende stortingsperiode fremme forslag om å gjennomføre tvungen merking av hunder.

C.

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag for Stortinget om lovhjemmel som sikrer at helsepersonell og andre offentlige myndighetsutøvere rapporterer til relevant offentlig myndighet om uakseptabelt hundehold til tross for tidligere lovpålagt taushetsplikt.

Oslo, i justiskomiteen, den 23. mai 2003

Trond Helleland

leder

Knut Storberget

ordfører

JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENTET

Reglement, 20.08.2004

FORSKRIFT OM HUNDER

Fastsatt ved kongelig resolusjon 20. august 2004 med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr 74 om hundehold (hundeloven) § 19 første ledd, jf anset ledd og lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 24 fjerde ledd første punktum.

Fremmet av Justis- og politidepartementet.

Innledning

I Ot.prp. nr. 48 (2002-2003) om lov om hundehold (hundeloven) foreslo Justisdepartementet i § 19 første ledd et forbud mot å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder. Farlige hunder skulle kunne avlives eller pålegges utført av riket ved vedtak fra politiet. Departementet foreslo i utkastet § 19 andre ledd bokstav a), blant annet at hunderasen amerikansk staffordshire terrier eller blandinger der denne rasen er med, skulle regnes som "farlig hund" etter loven. Det samme gjaldt etter utkastet i § 19 andre ledd nr. b) for hundetyper som er en blanding av hund og ulv, uansett blandingsforhold.

Under behandlingen av proposisjonen i Odelstinget 27. mai 2003, ble regjeringens forslag til § 19 om forbud mot farlige hunder ikke vedtatt, idet det var flertall for i stedet å gi departementet en forskriftshjemmel til å forby farlige hunder. Hundeloven § 19 første og andre ledd ble vedtatt med slik ordlyd:

"Kongen kan gi forskrift om forbud mot å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder. Forskriften kan sette krav til dokumentasjon av hundens rase eller type.

Med farlige hunder menes hunder eller hundetyper som er spesielt aggressive, kampvillige og utholdende, og som på grunn av disse egenskapene er farlige for mennesker og dyr. Første ledd gjelder også for hundetyper som lett kan forveksles med farlige hunder."

I forbindelse med stortingsbehandlingen, ble det 16. juni 2003 truffet anmodningsvedtak til regjeringen jf. vedtak nr. 530 (Dok. nr. 8:126 (2002-2003):

"Stortinget ber Regjeringen om snarest mulig å forby ulvehybrider, amerikansk staffordshire terrier, og blandinger der disse rasene inngår."

Departementet har vurdert om det vil ha vært mest hensiktsmessig å fastsette forbudet i kamphundforskriften 15. januar 2001, som er gitt med hjemmel i kamphundloven 4. juli 1991. En slik løsning ville ha ført til at man hadde fått samlet bestemmelsene om forbud mot farlige hunder i én forskrift. Ettersom kamphundloven ble opphevet 1. januar 2004, måtte en slik forskrift ha vært vedtatt før dette tidspunktet. Justisdepartementet har imidlertid, i samråd med Landbruksdepartementet, funnet at forbudet mot amerikansk staffordshire terrier og ulveblandinger bør fastsettes i forskrift med hjemmel i hundeloven, som trådte i kraft 1. januar 2004.

Når det nå foreslås en forskrift om forbud mot amerikansk staffordshire terrier m.v. med hjemmel i hundeloven, har departementet sett det som hensiktsmessig å innarbeide bestemmelsene om forbud mot farlige hunder som er gitt i kamphundforskriften. Ved å fastsette én samlet forskrift vil regelverket på dette området bli mer tilgjengelig for brukerne samtidig som det vil skape bedre struktur i forskriftsverket.

Det må i denne sammenhengen understrekes at det ikke tas sikte på materielle endringer vedrørende forbudene i kamphundforskriften som overføres til forskriften som gis med hjemmel i hundeloven. Overføring av bestemmelsene innebærer en viss forenkling i forhold til reglene i kamphundforskriften.

2. Justisdepartementets høringsbrev 3. mars 2004

2.1. Høringen

Justisdepartementets utkast til forskrift om hunder ble sendt på høring ved departementets brev 3. mars 2004. Høringsfristen ble satt til 23. april 2004. Departementet har etter at høringsbrevet ble sendt ut, mottatt henvendelser

fra enkeltpersoner m.fl. som har gitt uttrykk for at de ønsker å uttale seg til forslaget. Disse har fått tilsendt høringsbrevet, og av departementet har derfor mottatt uttalelser fra personer og instanser som ikke er oppført på den opprinnelige høringslisten.

Høringsinstanser:

Departementene
Fylkesmennene
Sametinget
Fylkeskommunene
Sivilombudsmannen
Riksadvokaten
Politidirektoratet
Direktoratet for naturforvaltning
Toll- og avgiftsdirektoratet
Oslo kommune
Bergen kommune
Trondheim kommune
Enebakk kommune
Grue kommune
Nedre Eiker kommune
Mittedal kommune
Oppdal kommune
Salangen kommune
Vefsn kommune
Barneombudet
Forsvarets hundeskole
Reindriftsforvaltningen
Reindriftsstyret
Rådet for dyreetikk
Den norske Advokatforening
Den norske Veterinærforening
Dyrebeskyttelsen i Norge
Dyrenes Venner
Dyreombudet
Etlingsråd hundeklubb
Foreningen for omplassering av dyr
Foreningen for Hundemplassering
Friluftslivets fellesorganisasjon
Fuglehundklubbenes Forbund
Jakthundrådet
Kommunenes sentralforbund
Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner
Natur og Ungdom
NOAH for dyrs rettigheter
Norges Bondelag
Norges hundekjørerforbund
Norges Hunder Landsforbund
Norges Jeger og fiskerforbund
Norges Landbrukshøgskole
Norges Naturvernforbund
Norges Skogeierforbund
Norges Velforbund
Norges Veterinærhøgskole
Norges Bonde- og Småbrukarlag
Norsk Adferdsgruppe for Seiskapsdyr (NAS)
Norsk Hundetrenerforening, Solbergmoen
Norsk Kennel Klub
Norsk politihundlag
Oslo hundeskole
Redd Barnas Rettighetscenter
Verdens Naturfond (WWF Norge)
Norsk Terrier Klub og Komiteen for å bevare amerikansk staffordshire terrier v/ Kirsten Svendsen
Foreldregruppen v/ Roger Åsheim

Justisdepartementet har mottatt uttalelser fra:

Miljøverndepartementet
Barne- og familiedepartementet
Landbruksdepartementet
Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Utenriksdepartementet
Forsvarsdepartementet
Kommunal- og regionaldepartementet
Helsedepartementet

Finansdepartementet
Samferdselsdepartementet
Nærings- og handelsdepartementet
Utdannings- og forskningsdepartementet
Fiskeridepartementet
Fylkesmannen i Buskerud
Fylkesmannen i Østfold
Fylkesmannen i Vestfold
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Fylkesmannen i Telemark
Fylkesmannen i Finnmark
Riksadvokaten
Politidirektoratet
Barneombudet
Direktoratet for naturforvaltning
Toll- og avgiftsdirektoratet
Mattilsynet
Forsvarets hundeskole/forsvarets hundeinspektør
Norges Veterinærhøgskole
Oslo kommune
Den norske veterinærforening
Norges hundekjørerforbund
NOAH – for dyrs rettigheter
Norsk terrier Klub
Oslo hundeskole
Hund i Fokus
Rådet for dyreetikk
Norsk Kennel Klub
Den norske Advokatforening
Foreningen for hundeplassering
Norsk bonde- og småbrukarlag
Norsk sau- og geitaflag
Norges jeger- og fiskerforbund
Norsk skogeierforbund
Foreldregruppen v/ Roger Åsheim, Tormod Tørstad og Kjell Rønningsbakk
Arnstein Finborud
Terje Bolling
Arnt Orskaug
Camilla Klinge
Ben Werner
Tore Wie

3. Merknader til bestemmelsene

3.1. Generelt om høringsuttalelsene

Justisdepartementet har mottatt en rekke, til dels omfattende, høringsuttalelser. Det synes som at det er et skille mellom de som er sterkt motstandere av et forbud og de som er mer åpne for å innføre et slikt forbud for å trygge tilværelsen for befolkningen, og da særlig barn. Blant hundeeierne er motstanden mot forslaget fremtredende, med noe forskjellig begrunnelse. Departementet finner det tilstrekkelig å gjengi og referere til noen av uttalelsene for å gi et inntrykk av hvordan forslaget er blitt mottatt av høringsinstansene.

3.2. Forbud mot amerikansk staffordshire terrier

I Ot.prp. nr. 48 (2002-2003) foreslo Justisdepartementet at blant annet hundetyper amerikansk staffordshire terrier skulle anses som "farlig hund" som det skulle være forbudt å holde, avle eller innføre jf. lovutkastet § 19 andre ledd bokstav a) jf. første ledd. I proposisjonen side 181 flg. vurderer Justisdepartementet om nærmere angitte hundetyper, herunder amerikansk staffordshire terrier, bør anses som farlige hunder. I høringsbrevet viser departementet til omtalen i proposisjonen, og i høringsbrevet ble det blant annet anført:

"Departementet foreslår at enkelte nye hundetyper blir eksplisitt forbudt i tråd med rettslig utvikling i andre land og faktisk utvikling i drabantbyene hos oss. Det synes som om gamle kamphundtyper nå reetableres som reelle kamphunder i visse miljøer. Departementet vil her vise til notatet fra Oslo politidistrikt, kriminalavdelingen, 17. oktober 2002 og enkelte andre høringsuttalelser som er inne på dette. Særlig amerikansk staffordshire terrier er mye brukt i miljøene.

Den beste reelle indikasjon på hvilke hunder som har kamphundegenskaper, er etter **departementets** vurdering å se på utviklingen i kamphundmiljøene og hvilke hundetyper disse fokuserer på gjennom bruk og avl. Den faktiske utviklingen mht. de tre hundetype amerikansk staffordshire terrier, staffordshire bullterrier og bullterrier i disse miljøene, veier tungt for departementets vurdering av om de bør anses som uønskede kamphundtyper som bør forbyes. For så vidt gjelder amerikansk staffordshire bullterrier mener departementet at utviklingen vedrørende bruken av hunden både i seg selv og som inngangsport til omgåelse av forbudet mot hunder av typen pitbullterrier klart er

kommet så langt at det tilsier et forbud. Et forbud vil bidra til å gjenopprette trygghet i bomiljøer som er plaget av kamphunder og deres eiere, gi klare signaler til disse miljøene, forebygge angrep på både folk og andre hunder, og også forebygge lideiser for kamphundene selv som de blir påført ved hundekamper. Departementet ønsker å bidra til å stanse tilveksten av nye hunder med kamphundegenskaper. Departementet mener at når gamle kamphundtyper reetableres, veier hensynet til å motvirke denne utviklingen tyngre enn hensynet til miljøer som holder akkurat disse hundetyperne som familiehund og ønsker å fortsette med det."

NOAH-for dyrs rettigheter tar prinsipielt avstand fra forbud mot enkelte dyrs eksistens. Forbud mot avl av ulike dyr kan imidlertid forsvares, hvis dette er grunnet i hensynet til dyret selv. NOAH konkluderer med at et raseforbud grunnet i "farlighet" mangler faglig belegg og at beskyttelse av hundetyper mot misbruk bør skje ved sertifikatordning for eiere, snarere enn at man forbyr dyrs eksistens.

Barneombudet ønsker ikke å delta i en diskusjon om den ene eller andre hunderasen er mer farlig eller kampvillig enn andre, men vil presisere behovet for trygge bomiljø, der barn kan ferdes trygt. Som nasjon må vi bekjempe farlig hundehold på alle relevante måter, ved bl.a. å forby kamphunder. Vi må ikke få et flere saker der barn blir lemlestet eller drept av hunder. Dette har vi alle et ansvar for, mener Barneombudet.

Politidirektoratet har forelagt høringsbrevet for samtlige politimestere og uttaler blant annet: "Politidirektoratet støtter, på lik linje med våre underliggende organer som har avgitt høringsuttalelse, et forbud mot amerikansk staffordshire terrier. Vi anser for det første et slikt forbud nødvendig av hensyn til håndhevingen av forbudet mot pit bull terrier, idet pit bull terrier og amerikansk staffordshire terrier har vist seg umulig å skille fra hverandre både hva gjelder utseende og gemytt, og de benyttes om hverandre. Amerikansk staffordshire terrier benyttes således til å legalisere ulovlige hunder."

For det andre tilsier erfaring at amerikansk staffordshire terrier er populær så vel i kamphundmiljøer som i andre kriminelle miljøer, der hundene benyttes til uakseptable eller kriminelle formål, for eksempel som angreps- eller forsvarsvåpen. Politidirektoratet ser med bekymring på at amerikansk staffordshire terrier dermed utgjør en reell risiko for så vel allmennheten (herunder nærmiljøet), internt i det kriminelle miljøet, samt for polititjenestemenn under utførelse av polititjeneste."

Norsk terrier klub skriver i sin uttalelse blant annet:

"Amerikansk Staffordshire Terrier ble godkjent som rase i 1936 og tanken var en utstillings-, bruks og familiehund. Det er ikke slik at det kun unntaksvis finnes hunder av denne rasen som fungerer som gode familiehunder. Det er heller ikke slik at de krever spesiell behandling for å bli velfungerende individer. Tvert i mot er dette en rase som kjennetegnes ved at den er svært menneskekjær og vennlig. Alle hunder krever en ansvarlig eier, og det er ikke noe unntak for denne rasen..... Departementet overser og bagatelliserer at den aller største andelen av Amerikansk Staffordshire Terrier befinner seg i vanlige hjem og fungerer som helt vanlige familiehunder. Man overser helt åpenbart det faktum at det kun er disse som rammes av forbudet og ikke de kriminelle som det er ment å ramme. Vi vet fra erfaringer i andre land og her i landet, at mange eiere av Amerikansk Staffordshire Terriere, og blandingshunder som kan ligne, har store problemer. Det kan også for store grupper bli en stor psykisk belastning å eie disse hundene. Man skal heller ikke bagatellisere, at når rasen blir forbudt og stigmatiseres som "farlig hund" kan man ikke unngå at det til eksempel skapes en viss frykt for rasen hos omgivelsene.."

Oslo hundesko mener at man kan skilles mellom tre ulike miljøer hvor man finner amerikansk staffordshire terrier. Det ene er det ulovlige kamphundmiljøet, som er meget lite utbredt og som preges av personer med en kriminell bakgrunn. Det andre er parkmiljøet, hvor eierne har liten erfaring og har skaffet seg denne rasen på grunn av dens popularitet og status. Disse hundene blir gjerne omplassert eller avlivet etter ett og et halvt år. Det tredje miljøet er det desidert største og omfatter familiehunder og bruks- og utstillingshunder. Erfaringene med denne gruppen er svært positiv og hundeskolen opplyser at de sammen med Norsk terrier klub har ryddet opp i miljøet og luket ut enkeltpersoner og uegnede individer fra rasene.

Foreldregruppen v/ Roger Åsheim m.fl. uttaler at utkastet til forskrift synes å være grundig behandlet og de mener at dette er et godt utkast for både hundeeierne og deres omgivelser som vil virke forebyggende på negativt hundehold.

Mattilsynet uttaler at departementet bruker betegnelser i høringsbrevet som det faglig sett er vanskelig å forholde seg til. Dette gjelder både begrepet "kjevellasing" og beskrivelsen av kamphunder som "kompromissløse, lettrente og lærevillige". Mattilsynet mener at anatomiske egenskaper ikke bør tillegges avgjørende vekt ved vurderingen av om en hund er farlig, heller ikke om hunden er kompromissløs eller lærevillig. Mattilsynet forholder seg imidlertid til at Stortinget har bedt regjeringen om å utarbeide en forskrift som forbyr amerikansk staffordshire terrier, og ser ingen hensikt i å kommentere dette nærmere.

Norsk Kennel Klub støtter tiltak som kan lede til at kamphundsport begrenses eller aller helst bringes til opphør. De viser til at dette er organisert dyreplageri og i strid med dyrevernloven. Når det gjelder forbudet mot amerikansk staffordshire terrier forventer kennelklubben at departementet klargjør om forbudet er forenlig med EØS-avtalen og at dette klareres med kontrollorganet ESA. Det bes om at svaret fra ESA blir offentliggjort. Norsk kennel Klub mener at et forbud mot amerikansk staffordshire terrier vil representere et betydelig tilbakesteg for alminnelig rettshåndhevelse. Hunder av denne rasen har i alminnelighet vært oppfattet som familie- og barnevennlig og eierne er, som hundeeiere flest, uten onde eller ulovlige hensikter. Forbudet innebærer at man utsetter den alminnelige, lovlige amstaffeier for et inngrep av ekspropriasjonsarted karakter, uten noen form for erstatning, til bekvemmelighet for politiet og påtalemyndigheten. Det hevdes videre at departementet ser bort fra de gentester, som fra 1. januar 2002 er obligatorisk ved registrering av amstaffvalper i hunderegisteret. Disse testene blir tatt av begge foreldre og av valpen og oppbevares i lang tid. Når valpen etter hvert får etterkommere, kan genmaterialet kontrolleres. Dette innebærer at navn, adresse og telefonnummer til eier er kjent fra første stund og det er usannsynlig at eiere med uønskede/uakseptable formål vil gå frem på en slik måte. Norsk Kennel Klub mener derfor

subsidiært at det skal være tillatt for medlemmer i Norsk Kennel Klubs organisasjon å eie amstaff som er registrert i registeret.

Norges Veterinærhøgskole er skeptisk til å forby navngitte hunderaser fremfor å fokusere på selve hundeholdet. Veterinærhøgskolen har forståelse for å forby Amerikansk staffordshire terrier, idet det er utstrakt bruk av rasen i etablerte kamphundmiljøer. Dette innebærer likevel ikke et faglig grunnlag for å definere rasen som farlig, og det er grunn til å tro at de miljøene som ønsker aggressive hunder, lett vil finne andre hundetyper som kan trenes opp til kamphunder.

Justisdepartementet har merket seg innvendingene mot forslaget om å forby amerikansk staffordshire terrier, særlig blant hunde- og dyrevernorganisasjoner. Departementet legger likevel avgjørende vekt på begrunnelsen i høringsbrevet for å forby denne hunderasen. Forbudet vil bidra til å gjenopprette trygghet i bamiljøer som er plaget av kamphunder og deres eiere, gi klare signaler til disse miljøene, forebygge angrep på både folk og andre hunder, og også forebygge lidelser for kamphundene selv som de blir påført ved hundekamper. Departementet opprettholder derfor forslaget om å forby amerikansk staffordshire terrier, og viser også til Stortingets vedtak.

3.3. Forbud mot hundetyper som er en blanding av ulv og hund
I Ot.prp. nr. 48 (2002-2003) foreslo Justisdepartementet at hundetyper som er blanding av ulv og hund skulle anses som "farlig hund", som det skulle være forbudt å holde, avle eller innføre jf. lovutkastet § 19 andre ledd bokstav b) jf. første ledd. I proposisjonen vurderer Justisdepartementet om kryssninger mellom hund og ulv bør anses som farlige hunder. I høringsbrevet vises det til omtalen i proposisjonen, og nedenfor gjengis deler av denne:

" Som det fremgår under punkt 15.4, er en nokså bred gruppe instanser enige om at kryssninger mellom hund og ulv er farlige for folk. Internasjonalt synes det å være en stigende interesse i visse miljøer for kryssninger av ulv og hund med sterkt innslag av ulv. **Departementet** legger dette til grunn og vil derfor foreslå som utgangspunkt at slike dyr blir definert som farlige hunder.

Departementet har vært i tvil om hvor langt et forbud mot hundetyper som er en blanding av ulv og hund, bør strekkes. Departementet tar som utgangspunkt at det ikke har grunnlag for å foreslå noe forbud når det gjelder hundetyper som er vel etablert her i landet. Det kan være hensiktsmessig å avgrense dette til hunderaser med opprinnelig blanding av ulv som er registrert i Norge av Norsk Kennel Klub før 1. januar 2003. Men er det skjedd innblanding av ulv i individer av rasen etter at den ble godkjent av den internasjonale organisasjonen (FCI) som Norsk Kennel Klub bygger sin registrering på, bør forbudet omfatte etterkommere av slike individer. Med en slik avgrensning antar departementet at forbudet kan gi et vern mot nye hundetyper som er en blanding av ulv og hund, at forbudet lar seg håndheve i praksis, og at etablerte og utbredte hundetyper går klar av forbudet.

En avgrensning som nevnt vil gjøre at hunderasene tsjekkosllovakisk ulvehund og saarloos wolfhond ikke rammes av forbudet. Departementet finner det imidlertid nødvendig å vurdere særskilt spørsmålet om et forbud mot disse rasene. Departementet legger til grunn at begge er hundetyper som krever mye av sin eier. Nøyaktige opplysninger om hvor sterkt ulveinnslaget er, er ikke fremkommet. For saarloos wolfhond skjedde siste innblanding med ulv for om lag 40 år siden. Tsjekkosllovakisk ulvehund har en kortere historie, og den første vellykkede innblanding av ulv i avlsprogrammet skjedde i 1958. Disse hundene finnes i bare et ganske lite antall i Norge i dag. Departementet er ikke kjent med at de hittil har voldt noen skade.

Departementet er blitt stående ved at saarloos wolfhond i denne omgang bør følge den alminnelige regelen, mens tsjekkosllovakisk ulvehund bør regnes som en farlig hund etter loven. Det kan imidlertid ikke utelukkes at det kan bli aktuelt ved forskrift å innføre et forbud også mot saarloos wolfhond, særlig hvis den får noen utbredelse i miljøer som ikke kan antas å ha et ansvarlig forhold til slike hunder."

Fylkesmannen i Buskerud slutter seg til formuleringene i høringsnotatet knyttet til hundetyper som er en blanding av ulv og hund, uansett blandingsforhold. Fylkesmannen uttaler blant annet:

"Ulv er en villart og håndteres og forvaltes etter villloven med forskrifter. Det kan reises spørsmål om første generasjon hund/ulv (50/50%) skal håndteres etter villloven eller hundeloven, eller begge? Når blir ulv hund, eller hund ulv? Direktoratet for naturforvaltning (DN) definerer, slik vi skjønner det, alle ulvehybrider uansett blandingsforhold som ulv etter villloven. Følgelig er, med hjemmel i villloven, hold eller avl av ulvehybrider allerede forbudt. Poenget må være at bestemmelser etter villloven og hundeloven overlapper tilstrekkelig til at all import, hold eller avl av ulvehybrider blir forbudt. Problematikken burde vært vurdert/utredet i høringsdokumentet."

Politidirektoratet støtter forbudet mot hunder og hundetyper som er en blanding av ulv og hund, uansett blandingsforhold. Forslaget støttes også av de politidistriktene som har avgitt uttalelse. *Politimesteren i Helgeland* uttaler blant annet:

"Vedrørende ulveblandinger støttes departementets vurderinger også der. Ulveblandinger kan ha et sterkt jaktinstinkt, og i situasjoner som hundens instinkt vekkes vil den være både aggressiv og kampfyllig. Kravet til utholdenhet ansees også oppfylt, da hundens mål er å skaffe/felle et byttedyr. Disse egenskapene er uønsket blant hunder som lever i et samfunn/særmiljø hvor bl.a. barn skal ha rett til å ferdes trygt. Det fremheves her særlig at barn i noen situasjoner har en måte å reagere på som av denne type hunder kan forveksles med byttedyr på flukt."

Direktoratet for naturforvaltning uttaler blant annet:

"Direktoratet er tilfreds med at hundeloven § 19 gir hjemmel for å fastsette forbud mot ulveblandinger. Direktoratet har følgelig ingen innvendinger mot at det gis bestemmelser om forbud mot avl ved kryssninger av hund og ulv og et

forbud mot å holde eller innføre slike raser, og at dette gjelder uansett blandsingsforhold. Vi har heller ingen merknader til at forbudet omfatter tsjekkosllovakisk ulvehund.”

Miljøverndepartementet viser til uttalelsen fra Direktoratet for naturforvaltning og er enig i direktoratets syn.

Norsk terrier klub uttaler blant annet:

“I følge departementets vurdering er det stigende interesse for ulv/hund-kryssninger, og man legger dette til grunn i det man forbyr hundetypen tsjekkosllovakisk ulvehund. Igjen opererer man her med synsing i lovarbeidet, og man overlater utviklingen til uansvarlige miljøer som kan tenkes å vilje holde visse hundetyper. Disse miljøbegrepene er imidlertid svært lite håndfaste, og nok en gang er det ingen dokumentasjon, statistikk eller konkrete opplysninger som understøtter standpunktet departementet tar.”

Oslo hundeskoole viser til at den ,sammen med Direktoratet for naturforvaltning, har arbeidet med og studert hybrider og dens adferdsområdet bl.a. i USA. Det er stort sett en felles oppfatning fra alle fagmiljøer at dette er en uheldig blanding som tilpasser seg dårlig. Hundeskolen fraråder sterkt denne type blandinger, men viser til at problemet anses i dag som ikke eksisterende i Norge. Oslo hundeskoole uttaler videre at Saarloos Wolfhund og tsjekkosllovakisk ulvehund ikke omfattes av hybridbetegnelsen og at det ikke er påvist at disse hundene er blitt brukt i kriminelle miljøer.

Foreldregruppen har merket seg at Saarloos wolfhund ikke er nevnt under utkastet § 1. Det vises til omtalen av denne rasen i medlemsbladet til Norsk Kennel Klub, Hundesport, november 2002, hvor det heter at: “I gaie hender kan en slik hund bli rett og slett farlig”. Foreldregruppen viser videre til at rasen har et sterkt jaktinstinkt som gjør at den er spesielt farlig for barn og at den ikke har bruksegenskaper eller andre egenskaper som gjør at den egner seg som kjæledyr.

Arnt Orskaug har i en privat høringsuttalelse fremhevet at forbudet også bør omfatte Saarloos ulvehund. Han mener at dette er nødvendig for at myndighetene i fremtiden skal ha mulighet til å håndheve forbudet mot ulveblandinger.

Rådet for dyreetikk uttaler:

“Viltloven har i dag et forbud mot å holde vilt i fangenskap uten viltmyndighetenes tillatelse. Vilt hybrider er definert som vilt og omfattes derfor av samme bestemmelse. Sekretariatet støtter et forbud mot å holde ulvehybrider, men har kommentarer til den begrunnelse som gis i høringsbrevet. Det går her fram at man vanskelig kan karakterisere ulvehybrider som spesielt aggressive og kampvillige. Det departementet gjør er derfor å trekke inn en annen form for aggresjon, predator-aggresjon eller jaktinstinkt. Det er liten tvil om at ulvehybrider har et sterkt jaktinstinkt og at barn i visse situasjoner kan bli oppfattet som et bytte. Man bør være klar over at dette også kan gjelde hunder med et særlig sterkt jaktinstinkt, for eksempel polare spisskunder, og spesielt om de opptrer i flokk. Dersom man skal begrunne forbudet mot ulvehybrider med deres jaktinstinkt, bør notatet også diskutere samme egenskap hos hunder og hvordan man eventuelt tenker å håndtere dette. Justisdepartementet bør iallfall vurdere muligheten for å hjemle forbudet mot ulvehybrider i viltloven.”

Mattilsynet støtter forslaget om forbud mot ulveblandinger og viser til at ulven ikke er tilpasset livet som selskapsdyr og at hunder med innslag av ulv derfor vil være svært krevende dyr å holde på en dyrevelferdsmessig god måte.

Norsk Kennel Klub uttaler om dette:

“NKK er enig i at blanding av ulv og hund ikke er akseptabelt. Derimot er man imot forbudet mot tsjekkosllovakisk ulvehund. Dette er en etablert rase, godkjent av den internasjonale kennelklubborganisasjonen – FCI. Rasen kan dermed ikke anses eller oppfattes som en ulveblanding eller ulvehybrid. Det er antatt at alle hunder opprinnelig stammer fra domestiserte ulver. Dette gjelder også den tsjekkosllovakiske ulvehund. NKK må anta at når Justisdepartementet i proposisjonen legger til grunn at denne hundetypen krever mye av sin eier, bygger det på ren antakelse. NKK er ikke kjent med at hunder av denne rase skal ha voldt skade på mennesker eller andre dyr, hva heller ikke Justisdepartementet har brukt i erfarlag.

Avslutningsvis må det også fremheves at tsjekkosllovakisk ulvehund ikke omfattes av Stortingets anmodningsvedtak av 16. juni 2003.”

Norges Veterinærhøgskole har ingen innvendinger eller kommentarer til forslaget om forbud mot kryssninger av hund og ulv som er et potensielt problem både for vår ulvestamme og hundepopulasjon.

Justisdepartementet opprettholder forslaget om forbud mot ulveblandinger, og viser til at forslaget støttes av faglige instanser som blant andre Direktoratet for naturforvaltning, Miljøverndepartementet, Mattilsynet og Norges Veterinærhøgskole. Forslaget har også ellers bred støtte. Noen av høringsinstansene går i mot forslaget om å forby tsjekkosllovakisk ulvehund, og det vises til uttalelsene fra Norsk kennel Klub og Norsk terrier klub. Andre høringsutalesler går i retning av at man ønsker forbud både mot tsjekkosllovakisk ulvehund og Saarloos Wolfhund, jf. blant annet uttalelsen fra Foreldregruppen. Etter Justisdepartementets vurdering bør forbudet i denne omgangen kun omfatte Tsjekkosllovakisk ulvehund, slik som foreslått i høringsnotatet.

3.4. Dokumentasjonskrav

I utkastet § 2 foreslås det en egen hjemmel om dokumentasjonskrav. Bestemmelsen er nær likelydende med forslaget til § 19 tredje ledd, som ble fremmet i Ot.prp. nr. 48 (2002-2003) om hundeloveri. Stortinget vedtok ikke bestemmelsen slik den var foreslått, men overlot til Kongen å fastsette blant annet forskrifter om dokumentasjonskrav, jf. hundeloven § 19 første ledd andre punktum.

Departementet viste i høringsbrevet til omtalen av dette spørsmålet i proposisjonen kap. 15.5.5 om dokumentasjonskrav for at et dyr i tvilstilfeller ikke er en ulovlig hund, som gjengis i sin helhet nedenfor:

"Kamphundloven § 2 tredje ledd - som ble vedtatt ved en endringslov i 1995 - bestemmer at dersom det er tvil om en hund er av en forbudt rase eller type, kan politi og tolmmyndigheter «kreve at hundeeieren eller annen som har ansvar for hunden dokumenterer hundens rase eller type». Av forskrift 15. januar 2001 nr. 28 (gitt med hjemmel i kamphundloven § 7) § 3 annet ledd fremgår at «hundens identitet» kan kreves dokumentert «ved stamtavle eller registreringsbevis og identitetsmerke». Hvis ikke slik dokumentasjon blir fremlagt, anses hunden som ulovlig. Forskriften sier derimot ikke at slik fremlagt dokumentasjon uten videre innebærer at hunden anses lovlig. Justisdepartementet antar at politiet etter omstendighetene kan kreve ytterligere dokumentasjon. Registreringsbevis og identitetsmerke har nemlig ingen reel bevisverdi for hundens rase eller type, hvis ikke identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis som enten inneholder stamtavle eller en erbydig referanse til en bestemt stamtavle for den aktuelle hunden. En slik referanse er i tilfelle et nummer som refererer til denne hundens stamtavle hos Norsk Kennel Klub eller tilsvarende troverdig organisasjon, f.eks. en tilsvarende utenlandsk klubb.

Departementet mener at loven bør kreve at den som holder en hund som kan forveksles med en «farlig hund», må dokumentere at hunden ikke hører til denne kategorien og derfor er lovlig. Departementet foreslår derfor å videreføre den gjeldende ordning om dokumentasjonsplikt, jf. utk. § 19 tredje ledd.

Dokumentasjonsplikten bør inntre der det er tvil om et dyr er en farlig hund. Dette vil først og fremst forekomme der hunden har ytre kjennetegn som gjør den sammenliknbar med et forbudt dyr. Imidlertid kan ulovlige hunder ved krysning med andre hundetyper gi ytre kjennetegn som avviker klart fra opphavet. Også slike krysninger vil rammes av forbudet mot bestemte hundetyper og blandinger med disse, slik at det kan oppstå dokumentasjonsbehov også for hunder som har et avvikende utseende. Dersom nye hunder med ukjent opphav og «nytt» utseende dukker opp f.eks. i geografiske områder der kamphundproblematikk er kjent fra før, vil politiet etter lovforslaget kunne avkreve dokumentasjon for hundetypen også for slike hunder. Dokumentasjonskravet etter lovforslaget her kan altså ramme hunder som etter politiets skjønn på stedet har en fysikk, fremtoning eller egenskaper som kan indikere kamphundopphav eller ulveopphav, selv om hunden ikke direkte sikner på kjente kamphundtyper eller på ulv.

Departementet foreslår videre at dokumentasjonskravet bygger på politiets praksis i Oslo med å kreve at hunden er identitetsmerket og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis med en tilknyttet stamtavle. Et rent identitetsmerke har ikke overbevisende bevisverdi relatert til hvilken type hunden er. Dokumentasjonskravet som foreslås er et minstekrav. Hvis papirene som fremlegges ut fra en konkret vurdering ikke fremstår som overbevisende dokumentasjon for rase eller type, vil hunden tross papirene bli ansett som en forbudt hund. Et eksempel kan være at en tilknyttet stamtavle kommer fra et privat firma eller en privatperson. I praksis er det Norsk Kennel Klub og tilsvarende utenlandske organisasjoner som kan utstede troverdig dokumentasjon. Hvis det foreligger konkret grunn til mistanke om at papirene ikke viser de rette faktiske forhold, kan politiet kreve ytterligere dokumentasjon fremlagt av hundeholderen, f.eks. i form av gentester av hunden og hunder i stamtavlen som dokumenterer avstammingsforholdet. Dersom hunden er en blandingshund som ikke er stamtavleført, må hundeholderen for å dokumentere dens rase eller type i alle linjer knytte den til hunder som er oppført i en stamtavle. Ytterligere dokumentasjon kan i slike tilfeller være gentestede blodprøver fra hunden og dens opphav som knytter den sikkert til slike stamtavler.

Hundeholderen bør ha dokumentasjon klar ved innførsel og ellers gis en rimelig frist for å fremlegge dokumentasjon, dersom ikke hunden skal anses som en farlig hund. Mens man venter på dokumentasjon, bør hunden kunne tas i forvaring. Hvis ikke slike hunder straks tas i forvaring, er det i praksis en nærliggende fare for at de ikke lar seg gjenfinne."

Fleire av høringsinstansene har vært opptatt av dokumentasjonskravet som er foreslått i forskriften. Enkelte har fremhevet at dokumentasjonskravet gjør det svært vanskelig for eiere av blandingshunder, som ofte ikke har noen mulighet til å fremlegge slik dokumentasjon som kreves. *NOAH-for dyrs rettigheter* uttaler blant annet:

"Velger departementet på slik måte å pålegge eieren en urimelig bevisbyrde, mener NOAH videre at departementet forskjellsbehandler eiere av rasehunder og eiere av blandingshunder. Det er en kjent sak at det som hovedregel er umulig å oppdrive den dokumentasjon departementet krever, for blandingshunder."

Norges hundekjørerforbund uttaler blant annet:

"NHF ser også problemer med forskriften i forhold til ikke-registrerte hunder/blandingshunder, da det hele tiden snakkes om raser. Som vi har pekt på over, så er ikke alle ikke-registrerte hunder en krysning av opprinnelige raser som kan defineres. Særlig er NHF noe bekymret for dokumentasjonskravet i utkast til forskrift i forhold til når det er tvil om det er en lovlig hund. Vi frykter at forskriften skal få utilsiktede konsekvenser for ikke-registrerte hunder, og ber departementet være særlig oppmerksom på denne muligheten."

Den norske veterinærforening uttaler:

"Ut over disse synspunktene vil Den norske veterinærforening under alle omstendigheter presisere at et påbud om merking og registrering av alle hunder i Norge bør være en forutsetning for effektivt å kunne håndheve lovgivningen på området. Dette prinsipp er allerede gjennomført i våre naboland Sverige og Danmark, og vil også i vårt land være et nødvendig virkemiddel til å overvåke utviklingen av hundeholdet. Ikke minst vil dette gjelde for blandingshunder. Dette vil være en vesentlig forutsetning for at hunder vernes mot vilkårlig behandling, og i verste fall frarøvelse av liv, i situasjoner hvor dette kunne ha vært unngått forutsatt at relevante opplysninger fantes i et sentralt register."

Politidirektoratet viser i sin uttalelse til at dagens krav til dokumentasjon ved stamtavle eller registreringsbevis og identitetsmerke, har vist seg ikke å være tilstrekkelig. Direktoratet mener at dette avhjelpes noe ved at det i forslaget til forskrift settes krav til minstedokumentasjon ved at hunden skal være identitetsmerket og at identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis med en tilknyttet stamtavle. Politidirektoratet mener at heller ikke dette er tilstrekkelig i forhold til de som går inn for å misbruke dokumentasjon for konkrete tilfeller. Politidirektoratet foreslår

at det som minstedokumentasjon "etter at en hund er blitt fire måneder gammel, kreves at hunden er identitetsmerket med microchip og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis påført DNA-koding med en tilknyttet stamtavle."

Norsk terrier klub uttaler blant annet:

"Vi merker oss spesielt at man kan kreve omfattende dokumentasjon dersom en hund har en fysikk, fremtoning og egenskaper som kan indikere kamphundopphav eller ulveopphav, selv om hunden ikke ligner på noen av delene. Vi må her på det sterkeste advare mot den svært uheldige situasjonen departementet setter alle blandingshunder og deres eiere i. Det er heller ikke en liten gruppe hunder vi her snakker om, da det dreier seg om ca. 200.000 uregistrerte hunder. Dette vil altså med andre ord kunne ramme 50 % av hundepopulasjonen, som ikke har noen som helst mulighet til å oppfylle forskriftens krav om å kunne trekke linjer tilbake til hunder registrert i godkjent register, eller hvor opphavet er kjent. Når det gjelder dokumentasjonskravet for disse hundene og hunder født før denne lov trer i kraft, må det utarbeides retningslinjer."

Oslo hundeskole har i sin uttalelse uttrykt tilsvarende betenkeligheter som *Norsk terrier klub* og *Norsk Kennel Klub* mener at det er absolutt nødvendig å gi regler om begrensinger for utøvelse av politiets frie skjønn, eventuelt at det åpnes for unntaksbestemmelser.

Foreningen for hundeomplussering mener at dokumentasjonskravet er strengt og ikke tilpasset virkeligheten for blandingshundene. Det vises til at mange eiere av ganske alminnelige familieblandingshunder allerede har erfart dette. Foreningen har fått henvendelser fra fortvilte hundeeiere om at politiet har beslaglagt og avlivet boxer-, labrador-, rottweiler- og pointerblandinger, og som ikke har gjort noe annet galt enn at de har hatt et utseende som kan forveksles med såkalte farlige raser/blandinger.

Toll- og avgiftsdirektoratet viser til at de ikke har lokaliteter til å foreta forvaring av hunder, og at man i praksis må forvare hunden i en kennel. Dette vil medføre utgifter, og direktoratet viser til hundeloven § 26 hvor det fremgår at det er hundeholderen som svarer for kostnader til oppbevaring av hunden. Toll- og avgiftsdirektoratet mener at definisjonen av "hundeholder" i hundeloven § 2, innebærer i prinsippet at både politi, tollvesen og en kennel vil være hundeholder etter loven. Det anses derfor nødvendig å ha en bestemmelse i forskriften om dekning av utgifter ved forvaring.

Justisdepartementet slutter seg til forslaget fra Politidirektoratet og foreslår at dokumentasjonskravet endres i tråd med dette. Dette innebærer at det som minstedokumentasjon etter at en hund er blitt 4 måneder gammel, kreves at hunden er identitetsmerket med microchip og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis påført DNA-koding med en tilknyttet stamtavle. En slik endring vil imidlertid gjøre at enkelte hundeeiere den første tiden etter forskriftens iverksettelse kan få problemer med dokumentasjonskravet. For disse spesifikke kravene gis en egen overgangsregel i forskriften § 6 nytt tredje punktum.

Justisdepartementet har også merket seg at flere av høringsinstansene er opptatt av hvordan dokumentasjonskravet vil virke overfor blandingshunder hvor det ikke vil være mulig å knytte et identitetsmerke til et registreringsbevis med en tilknyttet stamtavle. Departementet viser til bestemmelsen i hundeloven § 1 om at det sivile samfunn har ansvaret for, innenfor lovgivningens ramme, å utøve og legge til rette for et positivt og samfunnsgagnlig hundehold, til glede for den enkelte hundeholder. Lovens formål er å bidra til å fremme et hundehold som ivaretar hensynet til sikkerhet, trygghet og alminnelig ro og orden. Sett i lys av dette er det viktig for departementet å understreke at politiet skal håndheve bestemmelsene om hundehold på en smidig måte. Hensikten med dokumentasjonskravet i utkastet § 2 er ikke at politiet skal drive en nådeløs forfølgelse av hundeeiere, enten det er snakk om rene raser eller blandingshunder. Det fremgår derfor av bestemmelsen at dersom politiet er i "tvil om et dyr er en farlig hund" kan det kreves nærmere dokumentasjon for hundens rase eller type. Departementet ser likevel at det kan være behov for en unntaksbestemmelse som åpner for at politiet, i det enkelte tilfelle, kan godta annen dokumentasjon i stedet for minstedokumentasjonen i andre ledd. En slik unntaksbestemmelse er tatt inn i forskriften § 2 tredje ledd. Departementet presiserer at unntaksbestemmelsen er ment å være en sikkerhetsventil, og åpner ikke for et generelt unntak fra minstedokumentasjonskravet i § 2 andre ledd for blandingshunder. Det er også grunn til å nevne at blandingshundproblematikken ikke er ny, idet også den gamle kamphundforskriften gjelder for blandingshunder. Dokumentasjonskravet stilles bare der politiet etter et konkret skjønn har mistanke om at en hund er en blanding med en forbudt hundetype.

Når det gjelder merknaden fra Toll- og avgiftsdirektoratet, vil departementet bemerke at hundeloven § 26 fastslår at det er hundeholderen som er ansvarlig for nødvendige kostnader som privatpersoner eller det offentlige har ved å gjennomføre tiltak etter loven. Det kan godt være at hundeholderen er en annen enn eieren, for eksempel den som står for innførselen. I et slikt tilfelle vil kravet kunne rettes mot begge. Departementet vil understreke at verken politiet eller tollvesenet kan anses som "hundeholder" etter hundeloven § 26 når de tar en hund i forvaring som ledd i håndhevingen av hundeloven eller forskrifter gitt med hjemmel i hundeloven.

Justisdepartementet har også merket seg uttalelsene om at det bør fastsettes et påbud om merking av hunder. Dette er et arbeid som departementet vil følge opp, og det vises i denne sammenhengen også til vedtak i Stortinget 10. juni 2003 hvor regjeringen anmodas om å innføre tvungen merking av hunder med hjemmel i hundeloven § 13 i løpet av innværende stortingsperiode (anmodningsvedtak nr. 484).

3.5. Overgangsregler

I utkastet § 3 foreslås det at hunder som omfattes av forbudet i § 1 annet ledd og tsjekkosllovakisk ulvehund kan beholdes, dersom de var lovlig avlet, innført eller holdt før forskriften ble vedtatt. Hund som kan beholdes kan også tilbakeføres etter utenlandsreise.

Hunder som kan beholdes etter denne bestemmelsen, kan ikke brukes i avl, selges eller omplusseres. Hundene skal

bære identitetsmerke som knytter hunden til et registreringsbevis som opplyser om eierens navn og adresse og viser at hunden er avlet, innført eller holdt før forskriften ble vedtatt. Dersom ett av disse vilkårene blir brutt eller en slik hund angriper mennesker, gjelder ikke bestemmelse for denne hunden.

NOAH for dyrs rettigheter mener at det ikke er rimelig å nekte omplassering av hunder som har slik dokumentasjon som departementet krever. Det er ikke hjemmelsgrunnlag i forskriften for å si at hunder som var lovlig før forskriften skulle være mindre lovlige hos en ny kompetent eier enn hos sin tidligere eier. *NOAH* mener at forslaget til dokumentasjonskrav i utkastet § 2 innebærer at blandingshunder ikke aksepteres og at det heller ikke gis noen overgangsregler for disse.

Foreldregruppen uttaler at overgangsbestemmelsene også bør inneholde et påbud om at hundene som omtales i forskriften skal bruke munnkurv i bystrøk og boligområder, og mener at hundeloven gir hjemmel for å gi slikt påbud.

Mattilsynet uttaler:

"Hunder som var lovlig holdt før forskriften trår i kraft, kan beholdes men ikke selges eller omplasseres. Mattilsynet er enig i vurderingen av at hunder som allerede er lovlig holdt ikke skal omfattes av forbudet. Vi er imidlertid betenkt over at slike hunder ikke skal kunne selges eller omplasseres. Dersom man av en eller annen grunn ikke kan beholde en hund som nevnt i § 3, må man i følge forskriften avlive hunden. Dette er ikke et dyrevernmessig problem i seg selv, men det kan medføre at eiere velger å fortsette et dyrevernmessig betenkelig eier på annen måte risikofyllt hundehold fordi man ikke ønsker å avlive hunden. I slike tilfeller vil omplassering av hunden vært et bedre alternativ ut fra både dyrevernmessige og samfunnsmessige vurderinger. Mattilsynet vil be departementet vurdere å endre ordlyden i § 3 slik at hunder som var lovlig holdt i Norge før forskriftens ikrafttredelse kan selges eller omplasseres. Alternativt bør det vurderes hvorvidt offentlige myndigheter (for eksempel dyrevernnemnd) skal ha anledning til å omplassere slike hunder fremfor å avlive dem."

Justisdepartementet har for så vidt forståelse for argumentet om at hunder som er lovlig før ikrafttredelsen av forskriften og som kan beholdes, også må kunne skifte eier etter ikrafttredelsen. Formålet med forskriften er imidlertid å fastsette et forbud mot å holde hunder som anses som farlige, og at disse hundene på sikt ikke skal være en del av hundepopulasjonen i Norge. Overgangsbestemmelsene tar i første rekke sikte på å unngå at de som i dag er eiere av slike hunder må avlive hunden, noe som i realiteten ville ha betydning at forskriften ble gitt tilbakevirkende kraft. Etter departementets vurdering er det ikke urimeleg at hunder, som i utgangspunktet er forbudt, ikke lovlig skal kunne avhandles (selges eller omplasseres). Departementet opprettholder derfor sitt forslag, som også er en videreføring av bestemmelsen i kamphundforskriften.

3.6. Avlaving m.v.

Etter bestemmelsen skal hunder som er avlet, innført eller holdt i strid med forskriften, avlives eller påsegges utført av riket ved vedtak av politiet etter hundeloven § 19 femte ledd.

3.7. Unntak fra regler i forvaltningsloven

Dersom det treffes vedtak etter forskriften om å ta hånd om en hund på stedet, gjelder ikke forvaltningslovens bestemmelse i § 24 første ledd andre punktum om at det skal gis samtidig begrunnelse. Begrunnelse skal imidlertid gi i ettertid.

4. Administrative og økonomiske konsekvenser

Det antas ikke at forskriften får noen nevneverdige administrative eller økonomiske konsekvenser. Politiet må nødvendigvis måtte bruke noen ressurser på håndhevingen av forbudet, men dette vil trolig på sikt oppveies ved at antall farlige hunder som omfattes av forbudet gradvis reduseres. Dette fører igjen til at politiets bruk av ressurser for å forhindre ordensforstyrrelser og annen uønsket adferd som disse hundene erfaringsmessig representerer, reduseres tilsvarende.

Justis- og politidepartementet

tilråd:

Det vedtas forskrift om hunder i samsvar med vedlagte utkast.

Forskrift om hunder

Fastsatt ved kongelig resolusjon 20. august 2004 med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr 74 om hundehold (hundeloven) § 19 første ledd, jf annet ledd og lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 24 fjerde ledd første punktum.

§ 1 Forbud mot farlige hunder

Det er forbudt å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder.

Hunder av følgende typer, og blandinger der en eller flere av disse er med, anses som farlige hunder, uansett blandingsforhold:

- Pit bull terrier,
- amerikansk staffordshire terrier,
- fila brasileiro,
- toso inu,

e) *dogo argentino*.

Som farlige hunder anses også hunder og hundetyper som er en blanding av hund og ulv, uansett blandingsforhold. For hunderaser med opprinnelig blanding av ulv som er registrert i Norge av Norsk Kennel Klub 1. januar 2003, gjelder første punktum bare for tsjekkosllovakisk ulvehund. Hvis ulv er iblandet rasen etter den internasjonale rasetabelleren, gjelder første punktum for hunder som kan være etterkommere etter denne ulven.

§ 2 Dokumentasjonskrav

Dersom det er tvil om et dyr er en farlig hund etter § 1 kan politi og tofimyndigheter kreve at hundeholderen dokumenterer dens rase eller type.

Som minstedokumentasjon etter at en hund er blitt fire måneder gammel, kreves at hunden er identitetsmerket med microchip og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis påført DNA-koding med en tilknyttet stamtavle.

Når det foreligger særskilte omstendigheter kan politiet, i enkelttilfeller, bestemme at annen tilfredsstillende dokumentasjon kan tre i stedet for kravet etter andre ledd.

Dersom ikke fremlagt bevis fjerner tvilen på stedet, regnes hunden som en farlig hund. Ved slik tvil som nevnt kan politiet eller tollmyndigheter ta hånd om hunden straks, jf hundeloven § 24. Hundeholderen skal på begjæring gis en rimelig frist til å supplere dokumentasjonen mens hunden tas hånd om etter annet punktum.

§ 3 Overgangsregler

Hunder som omfattes av § 1 annet ledd og tsjekkosllovakisk ulvehund kan beholdes dersom de var lovlig avlet, innført eller holdt før forskriften her ble vedtatt. Hund som kan beholdes kan også tilbakeføres til landet etter utenlandsreiser.

Det gjelder følgende vilkår for å kunne beholde disse hundene:

- a) hundene kan ikke brukes i avl, selges eller omplasseres,
- b) hundene skal bære identitetsmerke som knytter hunden til et registreringsbevis som opplyser om eierens navn og adresse og viser at hunden er avlet, innført eller holdt før forskriften her ble vedtatt.

Bør ett av vilkårene overtrådt eller en slik hund angriper mennesker, gjelder ikke lenger § 3 for denne hunden.

§ 4 Avliving m v

Hunder som blir avlet, innført eller holdt i strid med denne forskrift kan avlives eller pålegges utført av riket ved vedtak av politiet, jf hundeloven § 19 femte ledd.

§ 5 Unntak fra regler i forvaltningsloven

For vedtak om å ta hånd om hund på stedet i tilfeller som omfattes av denne forskrift gjelder bestemmelsen i forvaltningsloven § 24 første ledd annet punktum om samtidig begrunnelse ikke. Begrunnelse skal bli gitt i ettertid.

§ 6 Ikrafttredelse. Opphevelse av eldre forskrift

Forskriften trer i kraft straks. Fra samme dato oppheves forskrift om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder 15. januar 2001 nr. 28. Bestemmelsen i § 2 andre ledd gjelder likevel først fra fire måneder etter forskriftens ikrafttredelse, så langt det gjelder kravet om microchip og DNA-koding.

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 48

(2002–2003)

Om lov om hundehold (hundeloven)

Innhold

1	Innledning. Proposisjonens hovedinnhold	7	5.3.2	Om utformingen av reglene	28
			5.4	Departementets vurderinger	29
2	Bakgrunnen for lovforslaget	10	5.4.1	Om hvilke regler som bør tas inn i en lov om hundehold	29
2.1	Stortingsvedtak 26. mai 1998. Lovarbeid i Sverige, Danmark, Tyskland og andre land	10	5.4.2	Om utformingen av reglene	30
2.2	Departementets gjennomgang av avlivingspraksis. Opplysninger om skader voldt av hunder og atferdsrelaterte problemer hos hunder	11	6	Administrative spørsmål. Lokale forskrifter	32
2.3	Justisdepartementets høringsnotat om samordning av hundelovgivningingen oktober 2000	15	6.1	Gjeldende rett og vurderinger i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	32
3	Hvor effektive bør lovregler om hundehold være? Om hundehold som en del av norsk hverdagsliv ..	19	6.2	Høringsinstansenes merknader	33
3.1	Hundehold i norsk hverdagsliv	19	6.3	Departementets vurderinger	38
3.2	Hva skal en lov om hundehold tjene til?	20	7	Ulike forslag fra høringsinstansene	41
4	Lovstruktur: Bør det gis en egen hundelov?	22	7.1	Forslag fra høringsinstansene	41
4.1	Eksisterende lovstruktur	22	7.2	Departementets vurderinger	43
4.2	Lovstrukturutvalgets vurdering	22	8	Generelt krav til aktsomhet og til å ta hensyn	45
4.3	Forslaget i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	22	8.1	Gjeldende rett	45
4.4	Høringsinstansenes syn	23	8.2	Dansk og svensk rett	45
4.5	Departementets vurderinger	24	8.3	Forslaget i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	45
5	Hvilke regler bør loven inneholde? Hvordan bør lovreglene utformes (klare regler eller regler basert på skjønn)?	25	8.4	Høringsinstansenes syn	46
5.1	Gjeldende regler om hundehold og reglenes utforming	25	8.5	Departementets vurderinger	46
5.1.1	Ulike slags regler om hundehold	25	9	Sikring av hund	49
5.1.2	Graden av skjønn i reglene	25	9.1	Gjeldende rett	49
5.2	Forslaget i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	26	9.2	Dansk og svensk rett. Kjøledyrkonvensjonen	50
5.2.1	Om hvilke regler som bør tas inn i en lov om hundehold	26	9.3	Forslaget i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	52
5.2.2	Om utformingen av reglene	27	9.4	Høringsinstansenes syn	56
5.3	Høringsinstansenes syn	27	9.4.1	Generelt om lovgivningsbehovet	56
5.3.1	Om hvilke regler som bør tas inn i en lov om hundehold	27	9.4.2	Sikring av hund ved tilsyn m.m.	60
			9.4.3	Fast nasjonal båndtvangstid	62
			9.4.4	Kommunale båndtvangsregler m.m. .	63
			9.4.5	Særlig om sikring av hund der tamrein beiter	68
			9.4.6	Særlig om hundedressur, jakt og fangst	69
			9.4.7	Unntak fra reglene om sikring av hund	70
			9.5	Departementets vurderinger	73
			9.5.1	Generelt om lovgivningsbehovet	73

9.5.2	Sikring av hund ved tilsyn m.m.	75	12.4.5	Avlaving av hund som utgjør fare for beitende dyr	127
9.5.3	Fast nasjonal båndtvangstid	77	12.5	Departementets vurderinger	129
9.5.4	Kommunale båndtvangsregler m.m. .	78	12.5.1	Generelt	129
9.5.5	Særlig om sikring av hund der tamrein beiter	81	12.5.2	Hundeholderens plikt til å gripe inn når hunden jager eller angriper	129
9.5.6	Særlig om hundedressur, jakt og fangst	81	12.5.3	Allmennhetens rett til å gripe inn mot hund som jager eller angriper ...	129
9.5.7	Unntak fra reglene om sikring av hund	82	12.5.4	Avlaving av hund som utgjør fare for husdyr, tamrein og hjortevilt	132
10	Ro, orden og renslighet. Antall hunder i en husholdning eller på en eiendom. Merking av hunder ..	85	12.5.5	Plikt etter at inngrep er gjort mot hund	132
10.1	Gjeldende rett	85	13	Avlaving av hund etter at skade er voldt m.m.	133
10.2	Dansk og svensk rett. Kjæledyrkonvensjonen	86	13.1	Gjeldende rett	133
10.3	Forslaget i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	87	13.2	Dansk og svensk rett. Kjæledyrkonvensjonen	139
10.4	Høringsinstansenes syn	87	13.3	Forslaget i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	140
10.5	Departementets vurderinger	89	13.4	Høringsinstansenes syn	143
11	Om løse hunder og om politiltak i uønskede situasjoner	92	13.4.1	Materielle vilkår for avlaving	143
11.1	Gjeldende rett	92	13.4.2	Prosessuelle vilkår for avlaving	149
11.2	Dansk og svensk rett. Kjæledyrkonvensjonen	93	13.5	Departementets vurderinger	153
11.3	Forslaget i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	95	13.5.1	Materielle vilkår for avlaving	153
11.4	Høringsinstansenes syn	96	13.5.2	Prosessuelle vilkår for avlaving. Gjennomføring av avlaving	157
11.5	Departementets vurderinger	100	14	Forbud mot at en person skal kunne ha med hund å gjøre. Krav til godkjenning for å ha eller drive oppdrett av bestemte hundetyper	160
12	Nøds- og faresituasjoner m.m.	103	14.1	Gjeldende rett. Dansk og svensk rett. Spansk lisensordning	160
12.1	Gjeldende rett	103	14.2	Forslaget i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	160
12.1.1	Nødrett og nødverge	103	14.3	Høringsinstansenes syn	160
12.1.2	Spesielle lovbestemmelser om direkte inngrep mot hunden ved faresituasjoner	104	14.3.1	Generelt	160
12.1.3	Hvordan skal den som lovlig har skadet eller avlivet en hund forholde seg etterpå?	106	14.3.2	Forbud mot at en person skal kunne ha med hund å gjøre	161
12.1.4	Plikt til å avverge fare som en hund volder	106	14.3.3	Krav til godkjenning for å ha eller drive oppdrett av bestemte hundetyper	162
12.2	Dansk og svensk rett. Kjæledyrkonvensjonen	106	14.4	Departementets vurderinger	164
12.3	Forslaget i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	107	14.4.1	Forbud mot at en person skal kunne ha med hund å gjøre	164
12.4	Høringsinstansenes syn	110	14.4.2	Krav til godkjenning for å ha eller drive oppdrett av bestemte hundetyper	166
12.4.1	Generelle merknader om avlaving av hund	110	15	Forbud mot farlige hunder	117
12.4.2	Hundeholderens inngrepsplikt når hunden jager eller angriper	115	15.1	Gjeldende rett	117
12.4.3	Den allmenne regelen om nødrettsinngrep der hund jager eller angriper	116	15.2	Utenlandsk rett	169
12.4.4	De spesielle reglene om inngrep der hund jager eller angriper dyr	123	15.2.1	Danmark	169
			15.2.2	Sverige	170

15.2.3	Tyskland	170	17.1	Gjeldende rett	189
15.2.4	Frankrike	171	17.2	Forslaget i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	189
15.2.5	Spania	172	17.3	Høringsinstansenes syn	189
15.3	Forslaget i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	173	17.4	Departementets vurderinger	190
15.4	Høringsinstansenes syn	174	18	Erstatningsansvar. Ansvar for kostnader	191
15.5	Departementets vurderinger	180	18.1	Gjeldende rett	191
15.5.1	Videreføring av kamphundloven	180	18.2	Forslaget i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	191
15.5.2	Bør flere kamphundtyper forbys?	181	18.3	Høringsinstansenes syn	192
15.5.3	Bør forbudet kunne utvides ved forskrift?	182	18.4	Departementets vurderinger	192
15.5.4	Bør kryssninger mellom hund og ulv anses som farlige hunder?	183	19	Straff	194
15.5.5	Dokumentasjonskrav for at et dyr i tvilstilfeller ikke er en ulovlig hund ..	184	19.1	Gjeldende rett	194
15.5.6	Hunder trent som angreps- eller forsvarshunder (hund-menneske) eller kamphunder (hund-hund)	185	19.2	Forslaget i Justisdepartementets høringsnotat oktober 2000	195
15.5.7	Enkelthunder som etter en konkret vurdering anses farlige	186	19.3	Høringsinstansenes syn	195
15.5.8	Unntak fra forbudet mot særlig farlige hunder	187	19.4	Departementets vurderinger	197
15.5.9	Saksbehandling, klage og gjennomføring av vedtak om avliving eller utvisning m.v.	187	20	Økonomiske og administrative konsekvenser	200
16	Innførsel av hunder	188	21	Merknader til de enkelte bestemmelser	203
17	Forvaring av hunder	189		Forslag til lov om hundehold	215

